

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

IZVJEŠTAJ

**O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI
MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA**

ZA 2013. GODINU

U Podgorici, mart 2014. godine

SADRŽAJ

REZIME	7
IZVJEŠTAJ	17
1. UVODNE NAPOMENE	17
2. STANJE U UPRAVNIM OBLASTIMA	19
2.1. DIREKTORAT ZA PLANIRANJE PROSTOROM	19
2.2. DIREKTORAT ZA GRAĐEVINARSTVO	24
2.3. DIREKTORATI ZA TURIZAM	26
2.3.1. Ostvareni rezultati, problemi i uticaj sektora turizma na ekonomiju	26
2.3.2. Pokazatelji turističkih tokova	27
2.3.3. Doprinos turizma BDP-u, zaposlenosti i investicijama – izvještaj Svjetskog savjeta za putovanja i turizam (WTTC)	30
2.3.4. Zakonodavne aktivnosti	30
2.3.5. Očekivanja za 2014. godinu	32
2.3.6. Agenda reformi u oblasti turizma	32
2.3.7. Evidencija turističkog prometa	32
2.3.8. Promocija turističke ponude	33
2.3.9. Projekat “Panoramski putevi”	33
2.3.10. Realizacija projekta Hiking & Biking	34
2.3.11. Sklonište za planinare i planinske bicikliste na Žabljaku i u Plavu	34
2.3.12. Projekat „Vrhovi Balkana“	34
2.3.13. Zimski sportovi	34
2.3.14. Seosko domaćinstvo	36
2.3.15. Unapređenje sigurnosti u turizmu	36
2.3.16. Sportski turizam	36
2.3.17. IV festival balona Mongolferija „Nebo Crne Gore“	36
2.3.18. Projekat „Neka bude čisto“	37
2.4. DIREKTORAT ZA ŽIVOTNU SREDINU I KLIMATSKE PROMJENE	37
2.4.1. Zakonodavne aktivnosti	37
2.4.2. Realizacija projekata	39

2.4.3. Izvještaji shodno međunarodnim Konvencijama i Sporazumim	41
2.4.4. Stanje u nacionalnim parkovima	41
2.5. DIREKTORAT ZA UPRAVLJANJE OTPADOM I KOMUNALNI RAZVOJ	42
2.6. DIREKTORAT ZA RAZVOJ STANOVANJA	45
2.6.1. Nacionalni stambeni projekat za raseljena i interno raseljena lica	46
2.6.2. Crnogorski fond za solidarnu stambenu izgradnju	46
2.6.3. Stambena zadruga „Solidarno“	47
2.3.4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i odražavanju stambenih zgrada	47
2.3.5. Projekat regularizacije neformalnih objekata	49
2.3.6. Energetska efikasnost u procesu legalizacije	50
3. IZVRŠAVANJE PROGRAMA RADA VLADE CRNE GORE.....	50
4. IZVRŠAVANJE PROGRAMA RADA MINISTARSTVA.....	52
5. PREGLED OSTALIH MATERIJALA	55
6. UPRAVNI POSTUPCI.....	59
6.1. UPRAVNO RJEŠAVANJE – PRVOSTEPENI UPRAVNI POSTUPCI.....	59
6.1.1. Direktorat za planiranje prostorom	59
6.1.2. Direktorat za građevinarstvo	59
6.1.3. Direktorat za turistički razvoj i standarde	60
6.1.4. Direktorat za životnu sredinu i klimatske promjene	62
6.2. UPRAVNO RJEŠAVANJE – DRUGOSTEPENI UPRAVNI POSTUPCI.....	62
6.2.1. Direktorat za planiranje prostorom	62
6.2.2. Direktorat za građevinarstvo	62
6.2.3. Direktorat za turistički razvoj i standarde	63
6.2.4. Direktorat za životnu sredinu i klimatske promjene	63
6.2.5. Direktorat za upravljanje otpadom i komunalni razvoj	63
6.2.6. Direktorat za razvoj stanovanja	63
6.3. Izdavanje UTU, potvrda, izvoda i sl. na zahtjev stranaka	64
6.3.1. Direktorat za planiranje prostorom	64
6.3.2. Direktorat za građevinarstvo	64
7. POVJERENI POSLOVI	64
8. EVROPSKE INTEGRACIJE, BILATERALNA I MULTILATERALNA SARADNJA	65

8.1. EVROPSKE INTEGRACIJE	65
8.1.1. Pregovaračko poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene	65
8.1.2. Program pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji za period 2014-2018.g.	66
8.1.3. Komisija za evropske integracije Vlade Crne Gore.....	66
8.1.4. Odbor za Stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske Unije.....	66
8.2. BILATERALNA SARADNJA	67
8.2.1. Nacionalna Konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore.....	67
8.2.2. Program međunarodne razvojne saradnje između Republike Slovenije i Crne Gore.....	67
8.2.3. Saradnja sa Vladom Kraljevine Belgije	68
8.2.4. Saradnja sa Ministarstvom životne sredine, kopna i mora Republike Italije.....	68
8.2.5. Memorandum o razumijevanju i saradnji u oblasti održivog razvoja, potpisan je između Crne Gore i Srbije.....	68
8.2.6. Saradnja sa austrijskim institutom za standardizaciju i francuskim AFNOR-om	68
8.2.7. Saradnja sa Kolumbija univerzitetom - SAD, na razvijanju projekta „Dizajniranje programa energetske efikasne rekonstrukcije neformalnih objekata u Crnoj Gori”	69
8.3. SARADNJA SA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA	70
8.3.1. Saradnja sa Svjetskim fondom za prirodu (WWF)	70
8.3.2. Saradnja sa Svjetskom bankom.....	70
8.3.3. Saradnja sa Evropskom komisijom.....	70
8.3.4. Saradnja sa UNIDO	70
8.3.5. Saradnja sa IAEA.....	70
8.3.6. Saradnja sa IAEA i EU	71
8.3.7. Saradnja sa Regionalnim centrom za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC)	71
8.3.8. Saradnja sa Regionalnom mrežom za pristupanje u oblasti životne sredine („Regional Environmental Network for Accession (RENA)“) i Regionalnom mrežom za pristupanje u oblasti životne sredine i klimatskih promjena („Environment and Climate Regional Accession Network (EKARAN)“	71
8.3.9. Saradnja sa međunarodnim finansijskim institucijama u dijelu obezbjeđivanja tehničke podrške	71
8.3.10. Saradnja sa UNEP/MAPOM i Strateško partnerstvo za veliki ekosistem Medierna (GEF LME)	72
8.3.11. Inicijativa Horizon 2020.....	75
9. PREGLED OSTALIH AKTIVNOSTI MINISTARSTVA.....	76

9.1. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE, LJUDSKE RESURSE, FINANSIJE, LOGISTIČKU I TEHNIČKU PODRŠKU	76
9.1.1. Javne nabavke	76
9.1.2. Slobodan pristup informacijama.....	76
9.1.3. Radni odnosi.....	76
9.1.4. Izveštaji, informacije i drugo	76
9.1.5. Aktivnosti na jačanju kadrovskih kapaciteta.....	77
9.1.6. Web portali	77
9.1.7. Održavanje ITC opreme.....	78
9.1.8. Realizacija bužeta u 2013. godini	78
9.2. ODJELJENJE ZA PODRŠKU NACIONALNOM SAVJETU ZA ODRŽIVI RAZVOJ	81
9.3. ODJELJENJE ZA PRAĆENJE I VOĐENJE PROJEKATA OD POSEBNE VAŽNOSTI	82
9.4. ODJELJENJE ZA UPRAVLJANJE FONDOVIMA EU	84
9.5. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU.....	85
10. UNAPRJEĐENJE ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA	88
11. TRANSPARENTNOST RADA	93
12. IZVJEŠTAJI INSTITUCIJA IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA.....	95
12.1. AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE.....	96
12.1.1. Sektor za zaštitu prirode, monitoring, analizu i izvještavanje	96
12.1.2. Sektor za izdavanje dozvola	97
12.1.3. Sektor za komunikaciju i vođenje informacionog sistema.....	100
12.1.4. Odjeljenje za zaštitu od jonizujućeg zračenja i radijacionu sigurnost.....	102
12.1.5. Službe za opšte, pravne i finansijske poslove	104
12.1.6. Odjeljenja za primjenu i praćenje arhuske konvencije - Arhus centra Podgorica	106
12.1.7. Odjeljenje za hemikalije	108
12.2. DIREKCIJA JAVNIH RADOVA	110
12.3. ZAVOD ZA HIDROMETEOROLOGIJU I SEIZMOLOGIJU	117
12.3.1. Djelokrug rada i nadležnost	117
12.3.2. Sektor za prognozu vremena i meteorološki monitoring	118
12.3.3. Sektor za meteorologiju.....	121
12.3.4. Sektor za hidrologiju	124

12.3.5. Sektor za ispitivanje kvaliteta vode i vazduha	124
12.3.6. Sektor za seizmologiju.....	126
12.3.7. Sektor za hidrografiju i okeanografiju.....	127
12.3.8. Odjeljenje za informisanje i međunarodnu saradnju	128
12.3.9. Odjeljenje za hidrometeorološki i seizmološki informacioni sistem i održavanje	129
12.3.10. Centar za informatiku i održavanje	130
12.3.11. Služba za opšte poslove i finansije	131

REZIME

Izveštaja o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma u 2013. godini

I IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

1. Uvodne napomene

Ministarstvo održivog razvoja i turizma vrši poslove utvrđene Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, kao i utvrđene propisima iz oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata, turizma, zaštite životne sredine, upravljanja otpadom, komunalnih poslova i stanovanja.

Ministarstvo vrši upravni nadzor nad: Agencijom za zaštitu životne sredine, Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, koji su samostalni organi uprave, i nad Direkcijom javnih radova, koja je organ uprave u sastavu Ministarstva.

2. Stanje u upravnim oblastima

U 2013. godini Ministarstvo je predložilo a Vlada je donijela četiri agende reformi u oblasti: prostornog uređenja, turizma, zaštite životne sredine i komunalnih djelatnosti. U tim materijalima data je detaljna analiza stanja u pojedinim oblastima i predlozi mjera sa akcionim planovima za njihovu realizaciju u cilju poboljšanja stanja.

Kroz predlaganje zakona i podzakonskih akata Ministarstvo je unaprijedilo zakonodavni okvir, a u cilju podsticanja preduzetničke inicijative, privlačenje stranog i domaćeg kapitala, stvaranje uslova za efikasnija ulaganja, usklađivanje sa zakonodavstvom EU i dr.

Tokom 2013. godine Ministarstvo je nastavilo implementaciju reformi koje su rezultat Izmjena i dopuna Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata. Eliminirane su određene saglasnosti i uslovi koje izdaju nadležni organi na nivou državnih institucija, kao i lokalne samouprave u postupku izdavanja građevinske dozvole. U posljednjem izvještaju Svjetske banke "Doing business" (DB2014) u oblasti „izdavanja građevinskih dozvola“ prepoznate su reforme Crne Gore implemetirane nakon izmjene zakona iz jula 2011. godine. Crna Gora je prepoznata među zemljama koje su implementirale "One stop shop" u okviru procedure izdavanja građevinske dozvole. Rezultat sprovedenih mjera jeste napredak za 70 mjesta, sa 176. na 106. mjesto. Osim toga, Zakonom su izvršene značajna unaprjeđenja koja su se odnosile na: uvođenje skraćenog postupka izrade i donošenja izmjene planskih dokumenata, određivanje lokacije u posebnim slučajevima, izdavanje UTU, komunalno opremanje građevinskog zemljišta i dr. Sve navedeno treba da obezbijedi dalje unaprjeđenje ambijenta za investicije i time bolji položaj na ljestvici Svjetske banke.

U turizmu se nastavlja stalni rast svih parametara posljednjih nekoliko godina. U 2013. godini ostvareni prihod od turizma iznosio je 721 mil. € što je za 3% više u odnosu na 2012. godinu. Svjetski savjet za putovanja i turizam (WTTC) prognozira da će prihodi od turizma u narednom desetogodišnjem periodu rasti realnom, prosječnom godišnjom stopom od 8,6 %, dok će zaposlenost koju direktno i indirektno generiše turizam, rasti prosječnom realnom godišnjom stopom od 5,8%. WTTC rangira Crnu Goru, između 184 zemlje u kojima je turizam jedan od prioriteta u razvoju, na drugo mjesto prema dugoročnoj prognozi rasta.

U turizmu u 2013. godini sprovedene su značajne aktivnosti, koje su se odnosile na:

- unaprjeđenje evidencije turističkog prometa
- promociju turističke ponude kreiranjem vizuelnog identiteta, realizacijom promotivnih kampanja turizma: kampanje na globalnim mrežama (CNN internacional), regionalnih promotivnih kampanja na tržištu Srbije, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Makedonije, on-line promotivnim kampanjama „Između planina i mora“, koja je usmjerena i na Facebook, Tviter, blogovanje, mobilne platforme i dr., čime je značajno je povećan broj posjetilaca koji su se upoznali sa turističkim proizvodom Crne Gore
- Diversifikaciju turističke ponude kroz realizaciju niza projekata:
 - „After beach parties 2013“ koja je realizovana na 15 plažnih lokacija
 - „Panoramski putevi“ (cilj projekta jeste povezivanje turističke ponude Primorja i Sjevera panoramskim putevima i podsticanje rasta turističkog prometa u oblastima koje imaju izuzetan potencijal koji još uvijek nije valorizovan, posebno u nacionalnim parkovima. U saradnji sa Ministarstvom kulture i NTO urađene su promotivne mape. a u toku je tenderski postupak za postavljanje signalizacije na ruti „Krug oko Korita“ dužine oko 60 km).
 - „Hiking & Biking“ (Osim ugovornih obaveza sa nadležnim savezima za uređenje i održavanje dijela planinskih staza koje se odnose na markaciju, uređenje i održavanja nacionalne mreže planinarskih staza, postavljena je signalizacija na 100 km novih staza u Rožajama).
 - „Sklonište za planinare i planinske bicikliste“ na Žabljaku i u Plavu (postavljena skloništa na Žabljaku, na 5 km od Momčilovog grada, i u opštini Plav u blizini Hridskog jezera).
 - „Vrhovi Balkana“ (projekat je realizovan na državnoj tromeđi Crne Gore, Albanije i Kosova i omogućava se turistička valorizacija ovog prostora kao jedinstvene turističke destinacije. Projekat je dobitnik prve nagrade WTTC-a „Tourism for Tomorrow Awards“).
 - „Razvoj staza za hodanje na krpljama“ (u okviru ovog projekta odabrane su rute za hodanje na krpljama u sljedećim opštinama: Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Žabljak, Kolašin, Mojkovac, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Šavnik i Nikšić.
- uređene su zakonske pretpostavke za pružanje ugostiteljskih usluga u seoskom domaćinstvu.
 - vršene su aktivnosti na poboljšanju uslova sigurnosti za boravak turista, razvoj sportsko rekreativnog turizma i dr.
- Projekat „Neka bude čisto“ (projekat je realizovan u saradnji sa stalnim partnerima i obezbijedio je čišćenje prostora uz saobraćajnice u period od pet mjeseci i uz zapošljavanje oko 100 teško zaposljivih lica).

U toku 2013. godine u oblasti životne sredine preduzete su zakonodavnih aktivnosti u cilju reformi i poboljšanja stanja u oblasti životne sredine:

- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu skraćeni su rokovi za proceduru procjene uticaja na životnu sredinu u cilju efikasnijeg i bržeg vođenja postupka, kao i unapređenja poslovnog ambijenta i smanjenja biznis barijera.
- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini je riješen dugogodišnji problem komunalne buke na otvorenom iz ugostiteljskih objekata, dok je produžen vremenski period upotrebe elektroakustičkih i akustičkih uređaja na otvorenom iz ugostiteljskih objekata do 1 čas poslije ponoći.
- Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja uređuje se zaštita zdravlja ljudi, profesionalno izloženih lica i zaštita životne sredine od štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja.
- Utvrđen je Predlog Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini kojim se uređuje način i postupak utvrđivanja štete u životnoj sredini i neposredne opasnosti od štete, kao i primjena preventivnih mjera i mjera remedijacije radi sprječavanja i otklanjanja štete u životnoj sredini.
- Utvrđen je Predlog zakona o nacionalnim parkovima kojim je dat pravni osnov da se JP za nacionalne parkove reorganizuje u odgovarajući oblik privrednog društva, predložena je i izmjena postojećih granica NP „Durmitor“ jer je usljed neplanske gradnje došlo do gubljenja svojstava zaštićenog prirodnog dobra u zoni grada Žabljaka, a utvrđen je novi pravni institut – ekosistemske usluge.

Za oblast komunalnih djelatnosti je izuzetno važno usvajanje Predloga zakona o komunalnim djelatnostima koji je od kraja 2011. godine u skupštinskoj proceduri. U oblasti upravljanja otpadom tokom 2013. godine odvijale su se aktivnosti na pripremi Strategije upravljanja otpadom i Državnog i devet lokalnih planova upravljanja otpadom. Takođe, su u toku aktivnosti na izradi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom.

U saradnji sa „Vodacom“ doo, „Procon“ doo i JP“Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ nastavljeno je sa koordinacijom realizacije projekata iz oblasti otpadnih voda, vodosnabdijevanja i čvrstog otpada za brojne projekte koji se finansiraju iz sredstava kredita EIB, KfW, kao i raznih donacija.

Zakon o socijalnom stanovanju treba da omogući Vladi i jedinicama lokalne samouprave da, kroz posebne programe koje će formulisati Vlada Crne Gore, odnosno jedinica lokalne samouprave, na kvalitetniji i efikasniji način rješavaju stambene potrebe ugroženih grupa, odnosno domaćinstava koja ne mogu da riješe stambeno pitanje. Takođe, izvršena su unaprjeđenja Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, posebno inspekcijskog nadzora. Tokom 2013. godine sprovedene su značajne aktivnosti na pripremi realizacije Projekta regularizacije neformalnih objekata. Dalje aktivnosti će u velikoj mjeri zavisiti od rješenja koja će dati Zakon o legalizaciji neformalnih objekata, koji je u skupštinskoj procedure.

U saradnji sa UNDP kancelarijom u Crnoj Gori započela je realizacija Programa čiji je cilj povezivanje procesa legalizacije sa povećanjem nivoa energetske efikasnosti u domaćinstvima, poslovnim objektima i upotrebu finansijskih sredstava, ostvarenih iz uštede u potrošnji energije na finansiranje procesa legalizacije.

3. Realizacija Programa rada Vlade Crne Gore u 2013. godini i Programa rada Ministarstva održivog razvoja i turizma u 2013. godini

Od ukupno 25 tema i propisa po Programu rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, realizovano je 23 (izvršenja 92 %). Ministarstvo je pripremio i blagovremeno dostavilo i Informaciju o statusu privatizacije hotelsko-turističkih preduzeća, kao i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima, ali isti nijesu razmatrani od strane Vlade Crne Gore u 2013. godini, već početkom 2014. godine.

Realizovane su sljedeće planirane aktivnosti iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu: Predlog zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja, Predlog zakona o socijalnom stanovanju, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, Predlog zakona o morskom dobru, Predlog zakona o građevinskim proizvodima, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim parkovima, Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, Akcioni plan za pripremu turističkih sezona - Agenda reformi u oblasti turizma, Izveštaj o stanju uređenja prostora za 2012. godinu, Program uređenja prostora i Agenda prostornih reformi, Pregled prioriternih projekata za izgradnju komunalne infrastrukture – Agenda reformi, Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori u 2012. godini sa Predlogom mjera. Nacionalna startegija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2013-2016. godine, s Akcionim planom, Studija valorizacije prostora u cilju proizvodnje energije iz obnovljivih solarnih izvora, Program monitoringa životne sredine za 2013. godinu, Izveštaj Ministarstva održivog razvoja i turizma o radu i stanju u upravnim oblastima za 2012. godinu, Nacionalna lista indikatora zaštite životne sredine, Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu, Izveštaj o realizaciji mjera i aktivnosti utvrđenih Nacionalnom stambenom strategijom, Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2014-2020. godine, Program monitoringa životne sredine Crne Gore za 2014. godinu, Izveštaj o realizaciji Akcionog plana pretvaranja neformalnih naselja u formalna i regularizacije objekata sa posebnim akcentom na seizmičke izazove.

Po Programu rada Ministarstva za 2013. godinu, Vlada Crne Gore je utvrdila dva predloga zakona (Predlog zakona o dopuni Zakona o potvrđivanju Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ratifikaciji Sporazuma o zaštiti kitova i delfina (Cetacea) u Crnom moru, Sredozemnom moru i pripadajućoj zoni Atlantskog okeana (ACCOBAMS)), donijela dvije uredbe (Uredba o uslovima koje treba da ispunjava skladište otpada, načinu i uslovima skladištenja otpada i Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu) i pet odluka (Predlog odluke o donošenju PPPN za Nacionalni park Lovćen, Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Aerodrom - Tivat"- Sektor 24 – Tivat, Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Dio Sektora 56" (Marina Bar), Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta" Ruža vjetrova, Bar, i Odluka o izradi Prostornog plana posebne namjene NP Prokletije). Ministarstvo je donijelo 48 pravilnika.

U 2013. godini Vlada Crne Gore je, shodno Programu rada Ministarstva za 2013. godinu, usvojila 22 izvještaja, informacije, strategije i drugih bitnih dokumenata, s tim što su dva dokumenta urađena u sklopu drugih izvještaja.

Ministarstvo je u toku 2013. godini pripremlilo 14 materijala (izvještaja, informacija i drugih aktivnosti) po Programu rada Ministarstva za 2013. godinu, a za koje nije postojala potreba upućivanja u vladinu proceduru.

U 2013. godini nastavljen je rad na izradi planskih dokumenata za koje su odluke o izradi donijete u prethodnom periodu (finalizacija se očekuje u 2014.g): 2 PPPN (Durmitorsko područje i Obalno područje), 2 DPP (Jadransko – jonski autoput i Termoelektrana Pljevlja), 5 DSL (djelovi sektora 43 i 45, djelovi sektora 47 i 48 – Budva, „Virpazar“, Dio sektora 46 - Kamenovo" – Budva, "Mihailovići"), 8 PUP-ova (Kolašin, Šavnik, Bijelo Polje, Plav, Danilovgrad, Prijestonica Cetinje, Nikšić i Ulcinj) i 1 LSL (Dubovica I).

4. Upravno rješavanje

4.1. Prvostepeni upravni postupci

Ministarstvo je dobilo ukupno 1.467 zahtjeva u prvostepenom upravnom postupku. Usvojeno je 1.303, odbijeno 67, djelimično odobreno 18, prosljeđeno drugom organu 34, obustavljen postupak i poslato obavještenje 24, dok je u postupku bilo 28 zahtjev. Od toga, Ministarstvo je dobilo ukupno 255 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Usvojeno je 107, odbijeno 62, djelimično odobreno 18, prosljeđeno drugom organu 39, obustavljen postupak i poslato obavještenje 8, dok je u postupku bilo 21 zahtjev.

4.2. Drugostepeni upravni postupci

U 2013. godini izjavljeno je 273 žalbe. Ukupno je riješeno 253. Odbačeno je 11 žalbi, odbijeno 93, usvojeno je 156 (u 146 predmeta je naveden osnov povrede pravila postupka, 74 pogrešnog ili nepotpunog utvrđenog činjeničnog stanja i 20 pogrešne primjene materijalnog prava – napomena: u više rješenja naveden više od jednog osnova).

Ukupno je pokrenuto 40 upravnih sporova protiv odluka Ministarstva, od kojih je 9 izmijenjeno povodom podnijete tužbe, 10 je poništeno, po osnovu 1 tužbe postupak je obustavljen, 2 tužbe su u postupku kod nadležnog suda, a 18 tužbi je odbijeno.

5. Izdavanje UTU, potvrda, izvoda i sl. na zahtjev stranaka

U 2013. godini, dobijeno je 164 zahtjeva za izdavanje urbanističko – tehničkih uslova, od čega je izdatih 90, lokalnim samoupravama na nadležnost je prosljeđeno 6 zahtjeva, donijeto je 5 zaključaka o obustavi postupka i 1 zaključak o odbacivanju zbog nepotpunosti. Na 32 zahtjeva je postupljeno obavještenjem, dok je 27 zahtjeva u proceduri. Pored toga, primljeno je 38 zahtjeva za izdavanje izvoda iz planskih dokumenata i svi su usvojeni, a izvodi su izdati u roku. Ministarstvo je dalo 72 mišljenja i 52 saglasnosti na lokalna planska dokumenta. Vraćeno je na doradu 5 predloga i 19 nacrti lokalnih planskih dokumenata. Direktoriat je dao veliki broj mišljenja na nacрте i predloge propisa iz nadležnosti Ministarstva i drugih državnih organa (pisanim i elektronskim putem).

6. Vršenje povjerenih poslova

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, izdalo je 990 sezonskih rješenja za privremene lokacije, na osnovu istog broja zahtjeva. Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore, izdalo je ukupno 30 urbanističko – tehničkih uslova, za postavljanje objekata privremenog karaktera u toku 2013. godine. Iz 2012. godine, prenijeto je 5 zahtjeva, tako da je ukupno u izvještajnom periodu bilo 45 zahtjeva, od čega je 15 zahtjeva bilo u proceduri na dan 31.12.2013. godine.

Inženjerska komora Crne Gore je primila tokom izvještajnog perioda, 1.098 zahtjeva za izdavanje licenci za vršenje djelatnosti u oblasti uređenja prostora i izgradnji objekata, a koji su usvojeni u zakonskom roku. Odbijen je 31 zahtjev, a po 4 zahtjeva je postupak obustavljen. Podnijeto je 15 žalbi drugostepenom organu, a ukupno riješeno 13 žalbi. Jedna odluka Komore je zamijenjena.

II AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Agencija je realizovala Program monitoringa životne sredine za 2013. godinu (tenderskom procedurom odabrane su institucije sa kojima je sklopljen ugovor za realizaciju Programa monitoringa, osim monitoringa kvaliteta vazduha koji je Uredbom povjeren Centru za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore), pripremila je predloge za usvajanje na Vladi Crne Gore: Informacije o stanju životne sredine u Crnoj Gori u 2012. godini sa predlogom mjera, Izvještaja o stanju životne sredine na bazi Nacionalne liste indikatora i Program monitoringa životne sredine Crne Gore za 2014. godinu.

Agencija za zaštitu životne sredine je u 2013. godini rješavajući prvostepene upravne postupke, primila ukupno 1.470 zahtjeva, od kojih je 1.440 riješeno, dok je 30 ostalo neriješeno. Takođe, primljeno je 96 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Od ukupnog broja zahtjeva 93 je usvojeno, 3 zahtjeva su odbijena. Po zahtjevu Uprave za inspekcijske poslove izvršen je 31 obračun naknada zbog zagađivanja životne sredine.

U 2013. godini, Agencija za zaštitu životne sredine je:

- izdala ekološka saglasnost za 34 elaborata procjene uticaja na životnu sredinu i 18 rješenje da nije potrebna procjena uticaja,
- za 1 projekat odbila izdavanje ekološke saglasnosti na Elaborat procjene uticaja, a 2 zahtjeva su odbačena kao neuredna,
- za hidroelektrane „Buk Bijela“ i „Foča“ na rijeci Drini-Republika Srpska; hidroelektrana „Brodarevo 1“ i „Brodarevo 2“ na rijeci Lim Republika Srbija sprovela postupak prekogranične procjene uticaja na životnu sredinu,
- izdala 158 mišljenja o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu za izdavanja urbanističko-tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacije;
- izdala 5 mišljenja i 5 saglasnosti na izvjestaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredine (državni nivo) i 8 mišljenja na izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredine (lokalni nivo);

- izdala 7 mišljenja na odluke o pristupanju/nepristupanju izradi izvještaj o stareteškoj procjeni uticaja na životnu sredine;
- izdala 4 mišljenja na Izvještaje o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za prostorno-urbanističke planove;
- obradila 14 zahtjeva za izdavanje podataka za potrebe izrade izvještaja o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu;
- izdala 3 integrisane dozvole, odbila je 1 zahtjev i 1 zahtjev je proslijeđen nadležnom organu lokalne samouprave;
- izdala 4 dozvole za izvoz opasnog otpada, 217 dozvola za tranzit i uvoz neopasnog otpada;
- primila 11 zahtjeva za prijavu djelatnosti – ambalaža, električna i elektroska oprema, baterije, akumulatori, automobilske gume, motorna ulja i motorna vozila;
- izvršila upis 27 preduzeća u registar sakupljača, odnosno prevoznika otpada, 4 preduzeća u registar trgovaca, 7 preduzeća u registar izvoznika neopasnog otpada i izdala 9 dozvola za preradu ili odstanjivanje otpada;
- izdala 34 saglasnosti na planove upravljanja otpadom proizvođača otpada, izvršila 5 procedura za izvoz neopasnog otpada, dok je 10 zahtjeva koji se odnose na upis u registar sakupljača odbijeno zbog nemogućnosti dobijanja saglasnosti od strane lokalnih samouprava;
- izdala 21 dozvolu za uvoz/izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci, 1 dozvolu za obavljanje djelatnosti održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i/ili alternativne supstance i odbila je 1 zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i/ili alternativne supstance;
- izdala 2 dozvole za mjerenje nivoa buke u životnoj sredini;
- izdala 15 CITES dozvola za uvoz, 1 CITES dozvolu za izvoz, 7 dozvola za izvoz biljaka i gljiva, 20 dozvola za sakupljanje izvoz biljaka, gljiva i životinja, 6 dozvola za obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru, 3 dozvole za speleološka istraživanja, 13 dozvola za obavljanje naučno obrazovnih istraživanja na zaštićenim prirodnim dobrima, 3 dozvole za držanje divljih životinja u zatočeništvu, odbacila 1 zahtjev za sakupljanje biološkog materijala, odbacila 2 zahtjeva za obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru, donijela 1 negativno rješenje za obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru;
- izdala 2 dozvole za obavljanje hidrografske djelatnosti, 14 dozvola za obavljanje radijacione djelatnosti - korišćenje izvora jonizujućeg zračenja, 22 dozvole za promet (uvoz, izvoz, tranzit) izvora jonizujućeg zračenja i rezervnih djelova, 12 dozvola za promet radioaktivnog materijala i 1 dozvola za višekratni prevoz;
- izdala 326 dozvola za uvoz hemikalija, 5 dozvola za tranzit, 1 dozvolu za izvoz hemikalija dok je 5 dostavljenih zahtjeva za dobijanje dozvola odbijeno;
- Arhus centar Podgorica je, u 2013. godini primio 97 zahtjeva za slobodan pristup informacijama o životnoj sredini. Na sve zahtjeve odgovoreno je u zakonom propisanom roku.

III DIREKCIJA JAVNIH RADOVA

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2013. godinu, Kapitalni budžet Direkcije javnih radova za 2013. godinu planiran je u iznosu od 35.639.100 €.

Kapitalnim budžetom planirano je da Direkcija javnih radova sprovodi aktivnosti na realizaciji 181 projekat od čega je planirano da se kroz: program Kapitalnog budžeta realizuje 135 projekata, program Kapitalnog budžeta i sufinansiranje-donacije stranih Vlada realizuju 3 projekta, projekat Hitne pomoći i sanacije od poplava realizuje 43 projekata i realizuje projekat Katastra (LAMP) sufinansiranje - kredit Svjetske banke.

Kapitalni budžet je, shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2013. godinu, dodatno uvećan po osnovu realizacije kreditnih, odnosno donatorskih aranžmana, za 5.173.294,52 €, dok je zaključcima Vlade Crne Gore uvećan za 2.621.715,00 €, tako da su ukupna sredstva obezbjeđena Kapitalnim budžetom, kreditima, donacijama i Zaključcima Vlade u 2013. godini iznosila 47.434.110,14 €.

Vrijednost sredstava koje je Direkcija javnih radova ukupno realizovala do 31.12.2013. godine iznosi 41.482.484,47 €, odnosno 87,34% planiranih sredstava. Od realizovanih sredstava u iznosu od 41.482.484,47 €, iz opštih prihoda realizovano je 36.253.189,95 €, iz kreditnih sredstva 4.275.592,12 € i iz donacija 953.702,40 €.

Direkcija javnih radova je u u 2013. godini, u okviru svojih aktivnosti, sprovela 162 javna nadmetanja, od čega 157 otvorena postupka javne nabavke, 4 pregovaračka postupaka i 1 šoping, zaključila je 101 ugovor, od čega 72 ugovora o izvođenju radova, 20 ugovora za vršenje stručnog nadzora i tehničku kontrolu izvođenja radova, 6 ugovora za izradu Glavnog projekta i 3 ugovora o reviziji projektne dokumentacije.

Od ukupno realizovanih sredstava po regijama je: 30,34 % realizovano za projekte u sjevernom regionu, 64,27 % realizovano je za projekate u centralnom regionu, pri čemu je najveći broj projekata realizovan u Podgorici, kao administrativnom centru Crne Gore, 4,66 % realizovano za projekte u južnom regionu, 0,73 % realizovano za projekate koji se ne mogu vezati za određeni region (Sredstva za rješavanje stambenih potreba sindikalnih organizacija).

Do kraja 2013. godine, od ukupnog broja projekata za čiju realizaciju je zadužena Direkcija javnih radova, završena su 93 projekta (Podgorica: 15 projekata, Danilovgrad 8 projekata, Cetinje 12 projekata, Nikšić 7 projekata, Plužine 2 projekta, Berane 5 projekata, Žabljak 6 projekata, Mojkovac 8 projekata, Kolašin 7 projekata, Plav 3 projekta, Pljevlja 3 projekta, Rožaje 3 projekta, Šavnik 2 projekta, Bijelo Polje 6 projekta, Andrijevica 2 projekta, Tivat 1 projekat, Ulcinj 2 projekta i 1 projekat koji se ne može vezati za jednu opštinu.

U ukupnoj realizaciji u 2013. godini za kapitalne izdatke izdvojeno je 38.972.772,28 €. Radove na realizaciji projekata u cjelosti je realizovala domaća građevinska operativa, kao i 98,2% vrijednosti izrade tehničke dokumentacije, revizije, naknade za gradsko-građevinsko zemljište, stručni nadzori i slično. Trenutno, broj građevinskih firmi koji obavljaju poslove preko Direkcije

javnih radova je 36, od čega je u kategoriji projektantskih i konsultantskih preduzeća angažovano 31 (2 inostrana).

IV ZAVOD ZA HIDROMETEOROLOGIJU I SEIZMOLOGIJU

U 2013. godini ZHMS je:

- Uradio oko 730 analiza i dnevnih prognoza vremena za potrebe službene web strane, 365 6-dnevnih tekstualnih prognoza za CG, ažuriranje web strane, 730 meteo biltena za Upravu pomorske sigurnosti, 730 tekstualnih prognoza sa upozorenjem za južni Jadran za pomorce za web stranu, 365 grafičkih prognoza za CG za web stranu
- Uradio oko 1.460 popunjavanja PHP formulara za meteolarm za potrebe EUMETNET-a, svakodnevno za dva prognostička dana.
- Izdao oko 120 meteoalarm nacionalna upozorenja (za različite kategorije, žuto, narandžasto i crveno na značajne i opasne meteorološke pojave) za teritoriju CG za potrebe integrisanog EUMETNET sistema.
- Uradio i mailom dostavio 1.095 elektronskih meteo biltena o analizi i prognozi vremena za potrebe javnog medijskog servisa, 365 elektronskih prognoza vremena za 6 dana (meteo bilten "Izgledi vremena") za potrebe javnog medijskog servisa.
- Pripremio je i izdao oko 360 izjava, saopštenja i gostovanja u raznim emisijama za razne vrste medija, agencija i web portala (TV, Radio, Štampa, Inernet Portali).
- Radio na projektu primjena EUROKODOVA u građevinarstvu na izradi novih standrada za opterećenje od meteoroloških parametara u CG.
- implementirao novu verziju WRF-NMM modela Ver-3.5 i to na različitim ulaznim podacima, kako na grib1 tako i na grib2 ulaznim podacima od različitih GFS, globalnih modela (ECMWF / Reading I NCEP-USA / Washington).
- Vršio meteorološki monitoring u Meteorološkom centru za mjerenja, osmatranja, prijem i predaju podataka Podgorica, Pomorskom meteorološkom centru u Baru, meteorološkim opservatorijama na Žabljaku i Herceg Novom, šest meteoroloških stanica (Nikšić, Pljevlja, Kolašin, Ulcinj, Berane, Cetinje) i četiri klimatološke stanice (Plužine, Šavnik, Plav, Rožaje), kao još na 10 klimatoloških i 20 padavinskih stanica, gdje poslove obavljaju honorarni saradnici.
- Izvršio je obradu podataka o temperaturi zemljišta na dubinama od 2, 5, 10, 20, 30, 50 i 100 cm na šest glavnih meteoroloških stanica;
- Izvršio je analizu hoda temperature zemljišta na 5 cm u odnosu na višegodišnji prosijek;
- Izvršio je obradu podataka o fenologiji u okviru koje su analizirani: aktuelni i srednji datumi nastupa opštih poljskih radova, aktuelni i srednji datumi nastupa fenofaza pojava prvih listova i cjetanja za voćne vrste, aktuelni i srednji datumi sjetve, nicanja, cvjetanja i vađenja ratarskih kultura (krompira i kukuruza); aktuelni i srednji datumi nastupa fenofaza kod vinove loze; prvo izljetanje pčela i prve paše; aktuelni i srednji datumi nastupa fenofaza pojava prvih listova i cvjetanja lipe, jasena, jorgovana, bukve, jove, trnjina, topole, bukve i javora;
- Izradio agrometeorološke informacije, analize i biltene o uticaju klimatskih faktora na razvoj pojedinih poljoprivrednih kultura,
- Izradio studije o opštoj ranjivosti na sušu, šumske požare, jake kiše i olujne vjetrove na širem obalnom području Crne Gore u okviru projekta CAMP;

- Izradio studije o ranjivosti na oluje užeg obalnog područja u okviru projekta CAMP;
- Vršio redovni monitoring kvaliteta vazduha u mreži od 7 stanica za kvalitet vazduha (sakupljeno je i obrađeno 2.522 uzoraka sumpor-dioksida, 2.157 uzoraka dima i 709 uzoraka NOx, ukupno 5.388 analiza; u mreži 12 stanica za kvalitet padavina sakupljeno je i obrađeno 1.234 uzoraka padavina sa 13.569 analiza; u mreži 5 stanica za kvalitet padavina sakupljeno je i obrađeno 60 uzoraka sedimenta sa isto toliko analiza);
- Ispitivao kvalitet voda: 13 glavnih vodotoka u 4 serije u periodu jun – oktobar i uzeto je 144 uzorka u kojima je odrađeno po 33 fizičko - hemijska i mikrobiološka parametra, odnosno urađeno je 4.750 analiza, saprobiološka ispitivanja sprovedena su u 2 serije, jun i avgust i uzeto je 56 uzoraka, 3 jezera u 4 serije, sa 11 mjernih mjesta i uzeto je 44 uzorka sa odrađenih 1.450 analiza, Skadarskog jezera (Vranjina) preko automatske stanice, koja prati 5 parametara kvaliteta (jednim djelom godine bilo je problema u njenom radu), obalnog mora u 4 serije sa 16 mjernih mjesta i urađeno je 64 uzoraka, odnosno 960 analiza, podzemne vode Zetske ravnice u 3 serije, u karakterističnim hidrološkim uslovima i uzeto je 17 uzoraka i urađeno je 425 analiza.
- U okviru vanrednog programa vršena su ispitivanja voda: mora (za JP Morsko dobro) - 85 plaža i 15 kontrolnih tačaka u periodu 17 april - 15 oktobar u 13 serija i urađeno je 1.327 uzoraka, u kojima su se odrađivala 2 mikrobiološka i 4 fizičko-hemijka parametra, tj. urađeno je 7.962 analiza; Skadarskog jezera u 3 serije (GIZ- projekat) sa 6 mjernih mjesta, površinsko i dubinsko uzorkovanje, odrađeno je 36 uzoraka, odnosno 828 analiza i za ostale korisnika (otpadne i površinske vode) 132 uzorka, u kojima je urađeno 1.580 analiza.
- Izvršio premjer i izradu nautičkih planova luka i pristaništa za potrebe J.P. "Morsko Dobro" Budva za lokacije: Slovenska plaža, Žanjice, Prčanj, Donja Lastva – Tivat, Baošići, Krašići, dok je za potrebe projektnog biroa "Synthesis", Podgorica, Zavod bio angažovan za posao premjera sutomske uvale, gdje je planirana izgradnja luke. Na svim navedenim lokacijama, vršena su mjerenja brzine zvuka, temperature vode i konduktiviteta.
- Postavio novu mareografsku stanicu u Budvi, tako da ZHMS sad raspolaže sa tri stalne stanice i jednim prenosnim mareografom.

ZHMS je priredio i odštampao nekoliko publikacija, od kojih je najznačajniji Pelljar, koju je dužna da posjeduje svako pomorska zemlja. Odštampan je i Nautički godišnjak za 2013. godinu, kao i periodična publikacija "Oglasa za pomorce".

U prvostepenom upravnom postupku, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju je u toku 2013. godine, donio 8 rješenja kojima se dozvoljava pristup informacijama na osnovu podnijetih zahtjeva, po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama. Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju je u toku 2013. godine, na zahtjev, izdao 63 potvrde ili uvjerenja po zahtjevima o podacima o kojima se vode službene evidencije, po članu 165 ZUP-a.

I Z V J E Š T A J

O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA ZA 2013. GODINU

1. UVODNE NAPOMENE

Ministarstvo održivog razvoja i turizma vrši poslove utvrđene Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, kao i utvrđene propisima iz oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata, turizma, zaštite životne sredine, upravljanja otpadom, komunalnim poslovima i stanovanja.

Vlada Crne Gore na sjednici od 4. jula 2013. godine donijela je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva održivog razvoja i turizma. Pravilnik je stupio na snagu 12. jula 2013. godine.

Unutrašnje organizacione jedinice Ministarstva su:

1. Direktorat za planiranje prostorom
 - 1.1. Direkcija za strateški prostorni razvoj
 - 1.2. Direkcija za planska dokumenata
 - 1.2.1. Odsjek za davanje mišljenja i saglasnosti na planska dokumenta
 - 1.2.2. Odsjek za pripremu izrade planova
 - 1.3. Direkcija za monitoring implementacije planskih dokumenata
 - 1.4. Direkcija za normativno pravne poslove i drugostepeni postupak iz oblasti planiranja prostorom
2. Direktorat za građevinarstvo
 - 2.1. Direkcija za strateški razvoj građevinarstva
 - 2.2. Direkcija za normativno pravne poslove i drugostepeni postupak iz oblasti građevinarstva
 - 2.3. Direkcija za izgradnju objekata
3. Direktorat za turistički razvoj i standarde
 - 3.1. Direkcija za standarde u oblasti turizma
 - 3.1.1. Odsjek za standarde i propise
 - 3.1.2. Odsjek za upravni postupak
 - 3.2. Direkcija za turistički razvoj i investicione projekte
 - 3.3. Direkcija za ugostiteljstvo
4. Direktorat za upravljanje turističkom destinacijom
 - 4.1. Direkcija za turističku strategiju i politiku
 - 4.2. Direkcija za posebne oblike turizma i turističku infrastrukturu
5. Direktorat za razvoj stanovanja
 - 5.1. Direkcija za stanovanje
 - 5.2. Direkcija za regularizaciju
6. Direktorat za životnu sredinu i klimatske promjene

- 6.1. Direkcija za usklađivanje propisa sa EU i horizontalno zakonodavstvo
 - 6.1.1. Odsjek za evropske integracije i harmonizaciju propisa
 - 6.1.2. Odsjek za horizontalno zakonodavstvo
- 6.2. Direkcija za klimatske promjene i kvalitet vazduha
 - 6.2.1. Odsjek za klimatske promjene
 - 6.2.2. Odsjek za zaštitu vazduha i zaštitu od buke u životnoj sredini
- 6.3. Direkcija za kontrolu industrijskog zagađenja i upravljanja hemikalijama
- 6.4. Direkcija za zaštitu prirode
- 6.5. Direkcija za integrisano upravljanje morem i priobalnim područjem
- 7. Direktorat za upravljanje otpadom i komunalni razvoj
 - 7.1. Direkcija za upravljanje otpadom
 - 7.2. Direkcija za komunalni razvoj
- 8. Kabinet ministra
- 9. Služba za opšte poslove, ljudske resurse, finansije, logističku i tehničku podršku
 - 9.1. Kancelarija za opšte poslove
 - 9.2. Kancelarija za ljudske resurse
 - 9.3. Kancelarija za finansijsko-računovodstvene poslove
 - 9.4. Kancelarija za logističku i tehničku podršku
- 10. Odjeljenje za unutrašnju reviziju
- 11. Odjeljenje za upravljanje fondovima EU
- 12. Odjeljenje za međunarodnu saradnju
- 13. Odjeljenje za razvoj prioriternih projekata – Bjelasica i Komovi
- 14. Odjeljenje za komunikacije
- 15. Odjeljenje za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj

Shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave, Ministarstvo vrši upravni nadzor nad: Agencijom za zaštitu životne sredine, Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, koji su samostalni organi uprave, i nad Direkcijom javnih radova, koja je organ uprave u sastavu Ministarstva.

Ukupan broj sistematizovanih radnih mjesta na 31.12.2013. godine je 210, od čega u Ministarstvu 172, a u Direkciji javnih radova 38. Broj službenika zaposlenih na neodređeno vrijeme u Ministarstvu je bio 93, a na određeno vrijeme 37, a u Direkciji na neodređeno vrijeme 15 i određeno vrijeme 7.

Ukupan broj planiranih službenika koji treba za zasnuju radni odnos na neodređeno vrijeme je 68. Za većinu ovih lica raspisani su oglasi:

- postupci internog oglasa unutar državnog organa za 42 izvršioca, donijeta odluka o izboru 20 izvršilaca, a za 11 kandidata čeka se testiranje, za 13 nije bilo kandidata (raspisaće se interni oglas između državnih organa, a ako ne budu izabrani službenici objaviće se javni oglas).
- postupci internog oglasa između državnih organa za 11 izvršilaca, donijeta odluka o izboru za 2 izvršioca, na 9 nije bilo kandidata (objaviće se javni oglas).

U toku je javni oglas za 15 izvršilaca uključujući i 2 pripravnika.

Za izabrane kandidate po internim oglasima unutar organa nisu doneta rješenja o zasnivanju radnog odnosa, a za izabrane kandidate po osnovu internog oglasa između državnih organa donjeta su rješenja.

2. STANJE U UPRAVNIM OBLASTIMA

2.1. DIREKTORAT ZA PLANIRANJE PROSTOROM

Reforme prostornog uređenja i izgradnje objekata pokazale su evidentne pozitivne rezultate koje treba stalno unapređivati. Ovo se, prije svega, odnosi na stvaranje legislativnih i sprovedbenih uslova za podsticanje preduzetničke inicijative i ulaganje stranog kapitala, odnosno za cjelovito obezbjeđenje svih uslova za efikasnije investiranje, za kvalitetnu valorizaciju prostora. Tokom 2013. godine, unaprijeđen je zakonodavni okvir uređenja prostora i izgradnje objekata, donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, broj 35/13). Učinjenom izmjenom Zakona racionalizovani su postupci izdavanja urbanističko – tehničkih uslova – smanjene procedure, vrijeme i troškovi izdavanja.

Zakonom su izvršene veoma značajne izmjene i dopune postojećih zakonskih rješenja koje su se odnosile na: uvođenje skraćenog postupka izrade i donošenja izmjene planskih dokumenata, određivanje lokacije u posebnim slučajevima, izdavanje UTU, komunalno opremanje građevinskog zemljišta i dr. Na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona donijeta su dva podzakonska akta iz oblasti uređenja prostora, i to: Uredba o proceduri izrade i donošenja planskog dokumenta po skraćenom postupku ("Službeni list Crne Gore", broj 40/13), i Pravilnik o načinu i postupku sprovođenja javnog konkursa ("Službeni list Crne Gore", broj 55/13).

Vlada Crne Gore utvrdila je decembra 2013. godine, Predlog zakona o morskome dobru – kojim se propisom uređuje pitanje upravljanja, korišćenja, unaprjeđenja, održavanja, zaštite, kao i druga pitanja od značaja za morskome dobro. Nesporno je da je odgovarajuća pravna regulativa, koja treba da ima u vidu i međunarodne standarde i praksu – preduslov za potpunu, sveukupnu, održivu valorizaciju morskog dobra. Ovdje je, prvenstveno, riječ o Protokolu o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja (Madrid 2008. godine), koji je prateći Protokol Konvencije o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja (Barselonska konvencija). Crna Gora je, shodno preuzetoj međunarodnoj obavezi, donijela Zakon o potvrđivanju Protokola o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja („Službeni list CG – Međunarodni ugovori“, broj 16/11). Posebna pažnja pri izradi Predloga zakona o morskome dobru posvećena je granici morskog dobra i načinu njenog utvrđivanja, budući da se radi o pitanju koje je potrebno urediti na stručan, temeljit i sveobuhvatan način.

Nadalje, u cilju efikasnije primjene Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, radi se na izradi: Priručnika za planiranje stambenih naselja u Crnoj Gori, Priručnika za planiranje javnih

prostora u Crnoj Gori, Priručnika za planiranje i projektovanje turističkih naselja u Crnoj Gori, Priručnika za planiranje predjela, Priručnika za ekonomsko-demografsku analizu, Priručnika za izradu Strateških procjena na uticaj životne sredine za planska dokumenta. Priručnici su u različitim fazama izrade, s tim što su neki (o predjelima) u završnoj fazi. Priručnici se rade preko LAMP –projekta.

U 2013. godini nastavljen je rad na planskim dokumentima za koje su odluke o izradi donijete u prethodnom periodu i donijeta su četiri planska dokumenata, jedan je utvrđen i dostavljen Skupštini Crne Gore na donošenje a donijeto je četiri odluke o izradi planskih dokumenata:

- Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Aerodrom - Tivat"- Sektor 24 – Tivat - "Službeni list Crne Gore", broj 20/13
- Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Dio Sektora 56" (Marina Bar) - "Službeni list Crne Gore", broj 20/13
- Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta" Ruža vjetrova, Bar - "Službeni list Crne Gore", broj 12/13
- Odluka o donošenju PPPN za Nacionalni park Lovćen (tekst Predloga odluke o donošenju PPPN NP "Lovćen" upućen Skupštini Crne Gore na razmatranje i donošenje)
- Odluka o izmjenama i dopunama državne studije lokacije „Arsenal“ Tivat - "Službeni list Crne Gore", broj 43/13
- Odluka o izradi Prostornog plana posebne namjene NP Prokletije - "Službeni list Crne Gore", broj 43/13
- Odluka o izradi Državne studije lokacije „Sektor 20 i sektor 21“ - “Službeni list Crne Gore”, broj 33/13"
- Odlukao izradi Državne studije lokacije „Sektor 22“ - “Službeni list Crne Gore”, broj 33/13"
- Odluka o izradi LSL “Dubovica II“ -“Službeni list Crne Gore”, broj 52/13"

Takođe, radilo se na sledećim planskim dokumentima (finalizacija se očekuje u 2014.g.):

- Odluka o donošenju Lokalne studije lokacije "Dubovica I" (u toku su aktivnosti na izradi Predloga plana)
- Izrada Prostorno urbanističkog plana i Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Opštine Kolašin i Šavnik (Faza VII - Predlog Plana)
- Odluka o donošenju PPPN za Durmitorsko područje (u toku je izrada Predloga plana; plan nije moguće donijeti bez utvrđivanja nove granice Nacionalnog parka kroz donošenje Zakona o nacionalnim parkovima)
- Odluka o donošenju DPP za Jadransko – jonski autoput (urađen Predlog plana i upućen Vladi Crne Gore na upoznavanje)
- Odluka o donošenju Detaljnog prostornog plana za Termoelektranu Pljevlja (u toku je izrada Nacrta plana)
- Strateška procjena uticaja na životnu sredinu za Detaljni prostorni plan za Termoelektranu Pljevlja (u toku je izrada Nacrta izvještaja o strateškoj procjeni)
- Odluka o donošenju PPPN za Obalno područje Crne Gore (u toku je Faza VI: Izrada Prednacrtta plana)

- Odluka o izradi Državne studije lokacije „Mihailovići” - "Službeni list Crne Gore", broj 55/12 (Vlada je utvrdila Nacrt i stavila na javnu raspravu)
- Izrada Prostorno urbanističkog plana i Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Opštine Bijelo Polje i Plav (Bijelo Polje: Faza VII - Predlog Plana, Plav: Faza V- Nacrt Plana)
- Izrada Prostorno urbanističkog plana i Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Opštinu Danilovgrad i Prijestonicu Cetinje (Faza VII - Predlog Plana)
- Izrada Prostorno urbanističkog plana i Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Opštinu Nikšić (Faza IV - Prednacrt Plana)
- Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Dio sektora 46 - Kamenovo" – Budva (Vlada je utvrdila Nacrt Plana i stavila na javnu raspravu)
- Izrada Strateških procjena uticaja na životnu sredinu za planske dokumente planirane za 2013. godinu (u toku je izrada Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za DSL "Mihailovići")
- Odluka o donošenju Prostorno - urbanističkog plana Opštine Ulcinj (urađen Nacrt plana koji je dostavljen Opštini Ulcinj na mišljenje)
- Odluka o donošenju Državne studije lokacije za djelove sektora 43 i 45 i Državne studije lokacije za djelove sektora 47 i 48 – Budva (u toku je izrada nacrtu ovih planskih dokumenata)
- Odluka o donošenju Državne studije lokacije „Virpazar“ (urađen je Prednacrt plana)
- Odluka o izradi Prostornog plana posebne namjene za Skadarsko jezero (u toku je prikupljanje mišljenja na tekst Odluke i programski zadatak).

Iako su bile planirane Programom uređenja prostora za 2013. godinu, iz razloga što nijesu obezbijedena sredstva u Budžetu, nijesu realizovane odluke o izradi sljedećih planskih dokumenata:

- Odluka o izmjeni Prostornog plana Crne Gore
- Odluka o izradi Plana epikontinentalnog pojasa mora
- Valorizacija hidropotencijala
- Odluka o izradi DPP za koncesije
- Odluka o izradi Detaljnog prostornog plana za infrastrukturne projekte
- Bazne studije za PP Države i druga planska dokumenta.

U 2013. godini vršene su i sljedeće aktivnosti:

- Izrada Priručnika za planiranje javnih zona i površina (nacrt je bio dostupan na sajtu Ministarstva, u toku 2013. godine; u toku su aktivnosti koje se sprovode kroz LAMP projekat, a vezane za finalnu izradu i usvajanje od strane Ministarstva)
- Izrada Priručnika za planiranje i uređenje površina za turizam (nacrt je bio dostupan na sajtu Ministarstva, u toku 2013. godine; u toku su aktivnosti koje se sprovode kroz LAMP projekat, a vezane za finalnu izradu i usvajanje od strane Ministarstva)
- Izrada Priručnika za planiranje i uređenje površina za stanovanje i stambenih naselja (nacrt je bio dostupan na sajtu Ministarstva, u toku 2013. godine; u toku su aktivnosti koje se sprovode kroz LAMP projekat, a vezane za finalnu izradu i usvajanje od strane Ministarstva)
- Izrada Priručnika o načinu izrade plana predjela u prostorno - urbanističkim planovima (završen, u toku je priprema za štampu)

- Izrada Priručnika Ekonomsko - demografske analize (u toku je tenderska procedura izbora najpovoljnijeg konsultanta za izradu istog)
- Izrada Priručnika o izradi studije strateške procjene uticaja sa praktičnom primjenom na PPPN Obalno područje (urađen je Nacrt, koji je shodno Arhuskoj konvenciji (javni dokument dostupan stručnoj i laičkoj javnosti) stavljen na sajtu na javnu raspravu)
- Izrada Studije Mapiranja i tipologije predjela Crne Gore (u toku je tenderska procedura izbora najpovoljnijeg konsultanta za izradu)
- Nabavka software-a i hardware-a za sekretarijate za uređenje prostora u lokalnim samoupravama (realizovana nabavka hardvera, a u toku je tenderska procedura nabavke softvera za opštinske sekretarijate; nakon kupovine licenci/sofvera, realizovaće se i obuka zaposlenih iz opštinskih sekretarijata za korišćenje softvera)
- Tehnička pomoć Arhitektonskom fakultetu u Podgorici za inoviranje kurikuluma (realizovano - urađen je kurikulum, realizovana je nabavka harvdvera i sofvera koja je bila predložena istim; u periodu od 17.03-22.03. tokom slobodne sedmice na fakultetu održana je obuka i licenciranje zaposlenih za korišćenje ArcGIS softvera. Takođe, organizovana su dva studijska putovanja za članove Arhitektonskog fakulteta u Rim i Hanover)
- Akcioni plan implementacije Evropske konvencije o predjelima (realizacija implementacije AP je u toku; u 2013. godini izrađen je Priručnik za planiranje predjela i organizovano 13 sastanak - radionica za implementaciju Evropske konvencije o predjelima)
- Implementacija Modela Participativnog pristupa javnosti u procesu izrade prostorno - urbanističkih planova po sistemu „bottom up“ (U cilju promocije Participativnog pristupa javnosti u procesu izrade prostorno - urbanističkih planova, primijenjen je model učešća javnosti po sistemu „bottom up“ (odozdo na gore). Prihvaćen je od strane svih opština (koje su uključene u LAMP projekat), u kojima je u toku izrada prostorno - urbanističkih planova i dobro funkcioniše u praksi. Model se zasniva najviše na direktnom kontaktu, odnosno, mreži „neformalnih“ tematskih sastanaka sa građanima i fokusnim grupama uz učešće velikog broja ljudi. Pored toga vodi se i široka poludirigovana anketa pripremljena od strane Obrađivača plana u čijem sprovođenju značajno učestvuju i članovi Foruma i Radnih grupa – kontinuirana realizacija)

Planom objekata privremenog karaktera u zoni morskog dobra za 2013. – 2015. godinu (donesen u martu mjesecu 2013. godine od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma), predviđene su lokacije na kojima su se u sezoni 2013. godine, organizovala kupališta i lokacije za sportsko - rekreativne aktivnosti.

Planom je predviđeno ukupno 354 kupališta, od kojih je, prema namjeni, 32 hotelskih, 314 javnih i 8 specijalnih (nudistička/ženska, kupališta namijenjena dječijim odmaralištima i kupališta namijenjena banjским lječilištima). Sva planirana kupališta organizuju se u skladu sa Pravilnikom o uslovima koje moraju ispunjavati uređena i izgrađena kupališta (“Sl. list RCG”, br. 20/08, 20/09, 4/10, 26/11). Takođe, ovim Planom je predviđeno 18 lokacija za sportsko - rekreativne aktivnosti u okviru kojih se definišu posebni uslovi za opremanje i organizaciju.

Plava zastavica je Međunarodno eko - obilježje, simbol visokih standarda, koja se u Crnoj Gori uspješno sprovodi od 2003. godine. U sezoni 2013. godine, Plava zastavica se vijorila na 17

kupališta, dok je 6 kupališta bilo u pilot fazi Programa. U pilot fazi bila je i marina "Porto Montenegro", kandidovana za dodjelu Plave zastavice za marine.

Programom praćenja sanitarnog kvaliteta morske vode za 2013. godinu bilo je obuhvaćeno 85 lokacija na javnim kupalištima, a isti je realizovan je u periodu od kraja aprila do kraja oktobra 2013. godine, dok su podaci u toku turističke sezone objavljeni na sajtu morskog dobra.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je u 2013. godini opredijelilo sredstva za aktivnosti zaštite i rehabilitacije pješčanih dina na području Velike plaže. Ovi radovi obuhvatili su ograđivanje zona pješčanih dina radi njihove zaštite, uklanjanje nelegalno nasutih prostora na dinama, izgradnja pasarela - prelaza preko dina do plaže, kao i postavljanje informativnih tabli. Kako je ovo prva aktivnost ove vrste koja se realizuje u Crnoj Gori, korišćena su iskustva iz inostranstva, kao primjeri zaštite pješčanih dina na plažama.

Aktivnosti Javnog preduzeća u 2013. godini, na poslovima održavanja, uređenja i izgradnje morskog dobra obuhvatile su: realizaciju projekata izgradnje i uređenja morskog dobra i izrada projektne dokumentacije i pribavljanje odobrenja za građenje; i sanaciju oštećenja na obalnoj infrastrukturi i djelovima obale.

Osim za luke, tokom 2013. godine, u saradnji sa Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, izrađeni su nautički planovi za pristaništa i privezišta, i to: Baošići, Žanjice, Krašići, Donja Lastva, Prčanj i Slovenska plaža. Osim za izgrađene postojeće objekte, pristaništa, privezišta, ponte i mandrača, u saradnji sa ZHMS izrađeni su i situacioni planovi, te obrađene četiri zone u Bokotorskom zalivu i to: Morinj, Orahovac, Dobrota i Muo (lokalitet Glavati). Za ove zone dobijeni su relevantni podaci za morsko dno, dubine, strujanje i orijentaciju, kako bi se u okviru njih mogla formirati tkzv. privremena - pontonska privezišta i kao takva staviti u funkciju. Na osnovu planskih dokumenata za područja Sutomora i Čanja (DSL 51 i DSL 53), shodno smjernicama, stvorene su pretpostavke za izradu projektne dokumentacije za izgradnju pristaništa na ovim lokalitetima. Izgradnja tih objekata u mnogome bi doprinijela poboljšanju kvaliteta usluga u maloj obalnoj plovidbi.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je, postupajući saglasno Zakonom utvrđenim nadležnostima, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore, u pripremi sezone sprovelo tenderske postupke davanja u zakup dijelova državne imovine prema Planu objekata privremenog karaktera u zoni morskog dobra za period 2013-2015. godine. Planom objekata privremenog karaktera u zoni morskog dobra, koji se donosi u skladu sa Prostornim planom područja posebne namjene za zonu morskog dobra, određene su lokacije, kupališta i privremeni objekti na području morskog dobra u svih šest primorskih opština.

Redovne aktivnosti Službe kontrole tokom 2013. godine, bile su kontrole ukupnog stanja prostora u zoni morskog dobra i kontakt zoni, kontrole lokacija na kojima se postavljaju privremeni objekti, kao i kontrole gradnje sa i bez odobrenja te podnošenje inicijativa za inspekcijski nadzor, u cilju daljeg vođenja postupaka od nadležnih inspekcijskih službi. Sa posebnom pažnjom vršena je kontrola tokom turističke sezone, i to: rad kupališta, samostalno

ili sa nadležnim inspekcijskim službama, a u pripremi kao i tokom sezone komunalna uređenost prostora (čistoća, stanje hortikulture, komunalna uređenost, funkcionisanje rasvjete), uočavanje nastalih oštećenja i praćenje radova na njihovim opravkama i održavanju zone morskog dobra.

Tokom trajanja turističke sezone 2013. godine, u periodu 01.05. do 01.10.2013. godine, pripadnici Službe za kontrolu morskog dobra su zapisnički konstatovali stanje na području zone morskog dobra, sa 688 zabilješki ili zapisnika.

Projekat zemljišne administracije – LAMP 7647-ME

Projekat se finansira iz sredstava Svjetske banke i Vlade Crne Gore. Aktivnosti koje se kontinuirano sprovode u okviru LAMP-a, podrazumijevaju: unaprjeđenje prostornog planiranja, unaprjeđenje postupka izdavanja građevinskih dozvola, edukacije kadrova na lokalnom i državnom nivou, izradu priručnika kojima se uvodi veći kvalitet i tehnički standardi savremenog pristupa i metodologije u prostornom planiranju, izradu geografsko – informacionog sistema, kako na lokalnom tako i na državnom nivou (geo portal Ministarstva), podrška inspekcijama iz ove oblasti, kroz izradu informacionog sistema, nabavku opreme i edukaciju, podršku Arhitektonskom fakultetu u cilju osposobljavanja kadrova za izradu prostorno – urbanističkih planova, ali i novu metodologiju u sistemu učešća javnosti u izradi prostorno – planske dokumentacije. Na taj način se, participativnim pristupom, građani uključuju od samog početka izrade planskog dokumenta do njegovog usvajanja.

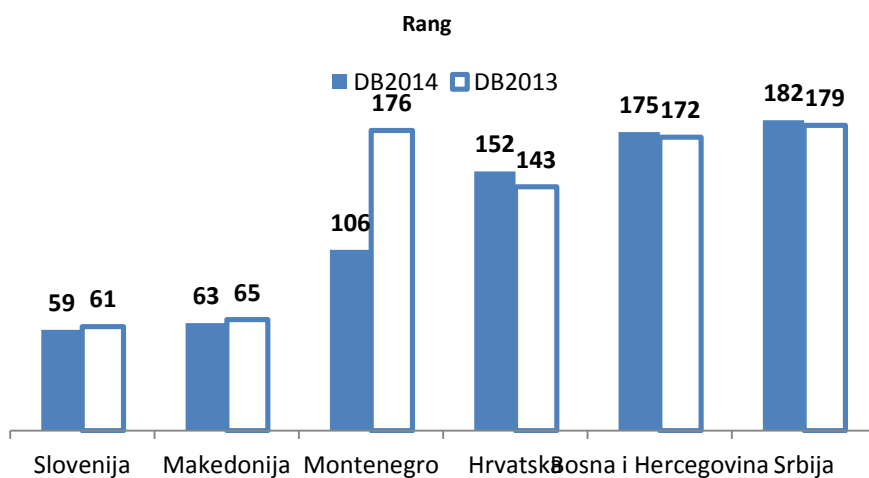
2.2. DIREKTORAT ZA GRAĐEVINARSTVO

Tokom 2013. godine Ministarstvo je nastavilo implementaciju reformi koje su rezultat Izmjena i dopuna Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata. Pored eliminisanja određenih saglasnosti i uslova koje izdaju nadležni organi na nivou državnih institucija, kao i lokalne samouprave u postupku izdavanja građevinske dozvole, Ministarstvo je davalo i stručnu pomoć lokalnim samoupravama u primjeni sistema "jedan šalter".

U novom izvještaju (DB2014) u oblasti „izdavanja građevinskih dozvola“ prepoznate su reforme Crne Gore implemetirane nakon izmjene zakona jula 2011. godine. Crna Gora ovogodišnjim izvještajem prepoznata je među zemljama koje su implementirale "One stop shop" u okviru procedure izdavanja građevinske dozvole. Rezultat sprovedenih mjera jeste napredak za 70 mjesta sa 176. na 106. mjesto. Navedeno je doprinijelo da se u ovoj oblasti, nakon godina najgoreg ranga za Crnu Goru, ostvari zavidna pozicija u dijelu dobre svjetske prakse u implemenaciji jednog šaltera. Poboljšani rang je rezultat smanjenog broja procedura za dobijanje dozvole sa 16 na 9, kao i skraćenih rokova što u krajnjem skraćuje proceduru sa 267 na 158 dana u poređenju sa prošlogodišnjim Izvještajem. Sa druge strane, u pogledu troškova Crna Gora i dalje ima visoke troškove koji prevazilaze 60.000 eura, odnosno 1.159,3% dohotka po stanovniku.

	DB 2014	DB 2013	Promjena u rangu
Indikator Izdavanje građevinske dozvole	106	176	↑ 70

Poređenje Crne Gore sa zemljama iz regiona u izvještajima Svjetske banke za DB 2013 i DB 2014

Indikatori u oblasti građevinarstva:

INDIKATORI	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Ukupan doprinos građevinarstva u BDP-u (%)	6.2	5.4	4.9	4,9	4.6	
2. Broj zaposlenih u građevinarstvu (%)	5,3	5,7	4,9	4.9	5.0	4.9
3. Vrijednost izvršenih građevinskih radova u mil. EUR	-	362,4	255,6	283,1	245,8	269,7

4. Broj donijetih zakona i tehničkih propisa u oblasti građevinarstva u skladu sa EU regulativom	-	-	-	-	-	2
5. Rejting Crne Gore prema Izvještaju Doing Business -a SB	-	-	-	173	176	106

2.3. DIREKTORATI ZA TURIZAM

Ministarstvo ima dva direktorata iz oblasti turizma: **Direktorat za turistički razvoj i standarde i Direktorat za upravljanje turističkom destinacijom.**

Turizam je jedan od stubova razvoja privrede Crne Gore, prije svega zbog njegovog doprinosa generisanju zaposlenosti, povećanju standarda stanovništva i uravnotežavanju regionalnog razvoja.

U prilog tome govori podatak da je ostvareni prihod od turizma u 2013. god. iznosio 721 mil. € što je za 3% više u odnosu na 2012. godinu. Svjetski savjet za putovanja i turizam (WTTC) prognozira da će prihodi od turizma u narednom desetogodišnjem periodu rasti realnom, prosječnom godišnjom stopom od 8,6 %, dok će zaposlenost koju direktno i indirektno generiše turizam, rasti prosječnom realnom godišnjom stopom od 5,8%.

2.3.1. Ostvareni rezultati, problemi i uticaj sektora turizma na ekonomiju

I pored progresa koji je ostvaren u prethodnom periodu (2001–2013. godina), jedan od glavnih problema danas u turizmu jeste nedovoljna ponuda.

Smještajni kapaciteti u Crnoj Gori, po strukturi i nivou kvaliteta usluge, za sada ne omogućavaju valorizaciju ekonomskih potencijala u dovoljnoj mjeri. Struktura smještajnih kapaciteta i dalje je nezadovoljavajuća. Hoteli niže kategorije (1* i 2*) učestvuju sa oko 33% u strukturi kategorisanih hotelskih kapaciteta. Stimulativnim mjerama za hotele visoke kategorije (4* i 5*), kao i primjenom strožijih poreskih opterećanja za niže kategorije objekata uz primjenu propisanih standarda i proces kategorizacije objekata, teži se unapređenju u tom segmentu turističke ponude.

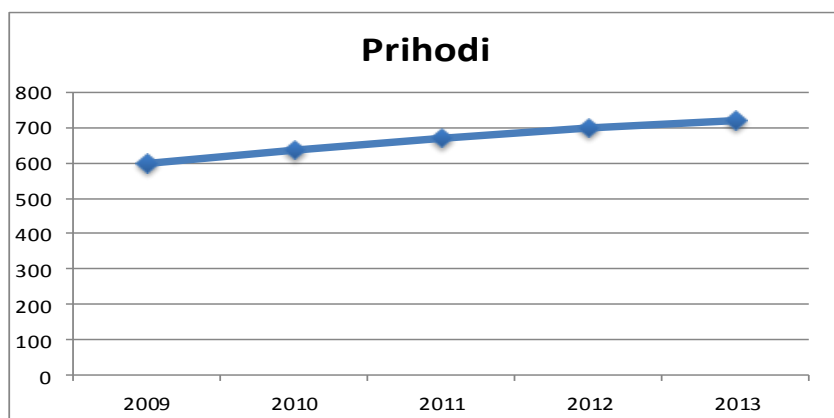
Crnogorski turistički proizvod još uvijek nije u dovoljnoj mjeri diverzifikovan, a izražena je i visoka sezonalnost u poslovanju. Turistička ponuda je još uvijek dominantno orjentisana na sunce i more. U tom smislu, predstoje intenzivne aktivnosti na daljoj diverzifikaciji regija, u smislu definisanja prepoznatljive turističke ponude, u odnosu na prirodne, klimatske i kulturno istorijske posebnosti.

U turističkoj privredi Crne Gore izražen je i problem nedostatka potrebnog broja kvalifikovanog kadra.

2.3.2. Pokazatelji turističkih tokova

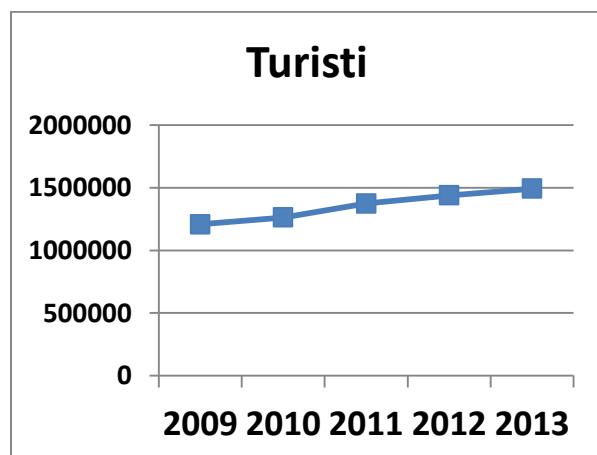
Ukupni prihodi od turizma u 2013. godini, iznosili su 721 mil. €¹, što je za 3% više u poređenju sa prethodnom godinom.

Posmatrano po godinama prihodi od turizma bilježe kontinuiran rast. Stopa rasta u 2009. godini iznosila je 1%, 2010. i 2011. godine prihodi bilježe rast od 6,4%, dok je ostvarena stopa rasta u 2012. godini iznosila 4,3% i u 2013. godini bila je 3%. (Grafik 1).

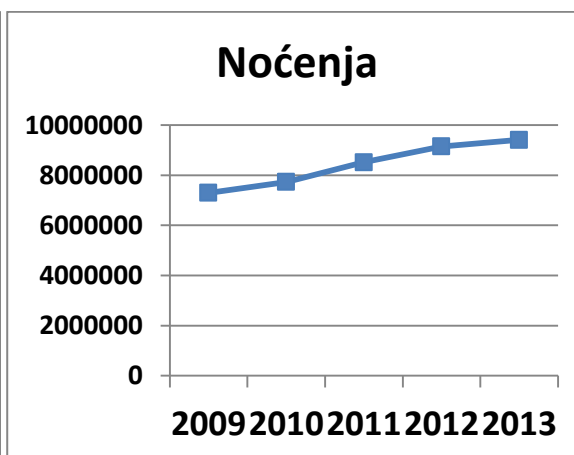

Grafik 1. Kretanje prihoda od turizma 2009-2013.

Takođe, pozitivan trend u poslednjih pet godina, ostvaruje se i kada govorimo o broju turista i ostvarenim noćenjima (grafici 2. i 3.).

Grafik 2. Kretanje broja turista 2009–2012.

Grafik 3. Kretanje broja noćenja 2009–2012.

¹ Procjena Ministarstva održivog razvoja i turizma urađene po metodologiji Centralne banke Crne Gore

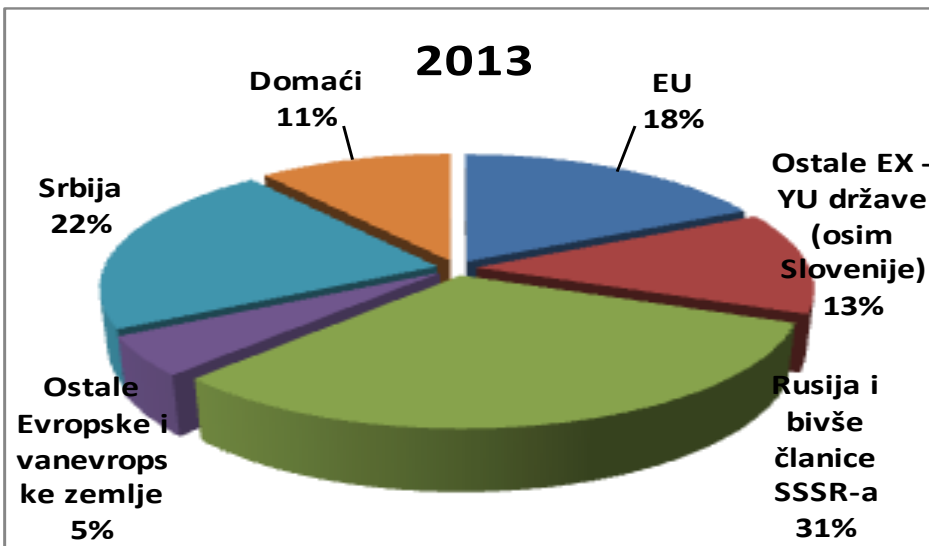
	2013.	Index 13/12
Turisti	1.492.006	103,65
domaći	167.603	95,59
strani	1.324.403	104,77
Noćenja	9.411.943	102,85
domaći	997.728	98,96
strani	8.414.215	103,33

Tokom 2013. godine, Crnu Goru posjetilo je gotovo 1,5 mil. turista, tj. 3,6% više nego 2012. god., i ostvareno je nešto više od 9,4 mil. noćenja, što je povećanje za 2,8% u odnosu na prethodnu godinu (Tabela 1.).

U 2013. godini, domaći turisti ostvarili su 997.728 noćenja ili 11%, dok su inostrani turisti realizovali 8.414.215 noćenja ili 89%

ukupnog broj noćenja. Strani turisti su u 2013. godini ostvarili 4,8% više dolazaka i 3,3% više noćenja, dok su domaći gosti zabilježili pad, i to za 4,4% kada govorimo o njihovom ukupnom broju i za 1,0% kada je riječ o noćenjima.

Tabela 1: Broj i struktura turista i noćenja u 2013. godini

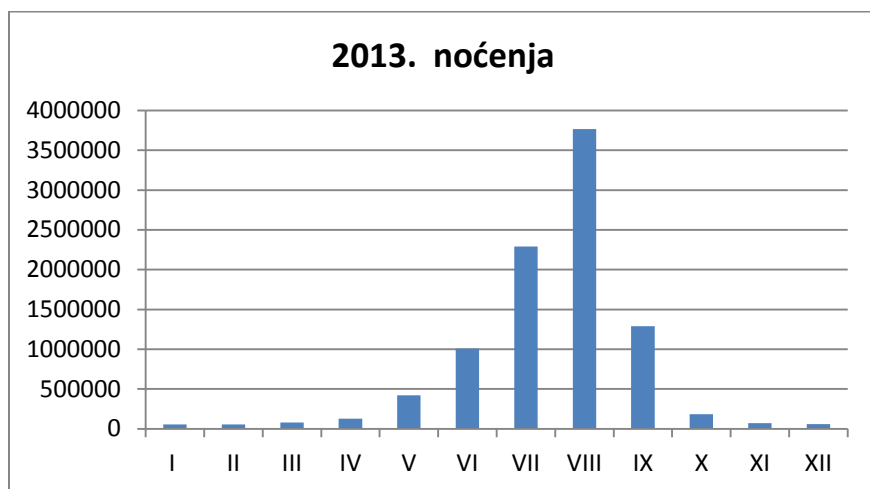

Grafik 4. Struktura ostvarenih noćenja u 2013.

U strukturi noćenja realizovanih u Crnoj Gori u 2013. godini, najveći udio ostvaruju turisti iz Rusije i zemalja bivših članica SSSR-a (31%), zatim iz Srbije (22%) i zemalja članica Evropske unije (18%), (Grafik 4.). Kada se posmatra struktura noćenja inostranih turista po zemljama, najveći broj noćenja ostvarili su turisti iz Rusije (28,1%), slijedi Srbija (25,1%) i Bosna i Hercegovina (7,5%). Najveće stope rasta u odnosu na 2012. godinu zabilježene su u noćenjima turista iz Španije (67,5%), zatim iz Turske (38,6%) i Ukrajine (32,2%). Najveći pad u broju noćenja u 2013. godini u poređenju sa 2012. godinom, zabilježeno je kod turista iz Albanije (-34,7%), kao i kod noćenja turista iz Slovenije (-22,9%) i Slovačke (-21,3%).

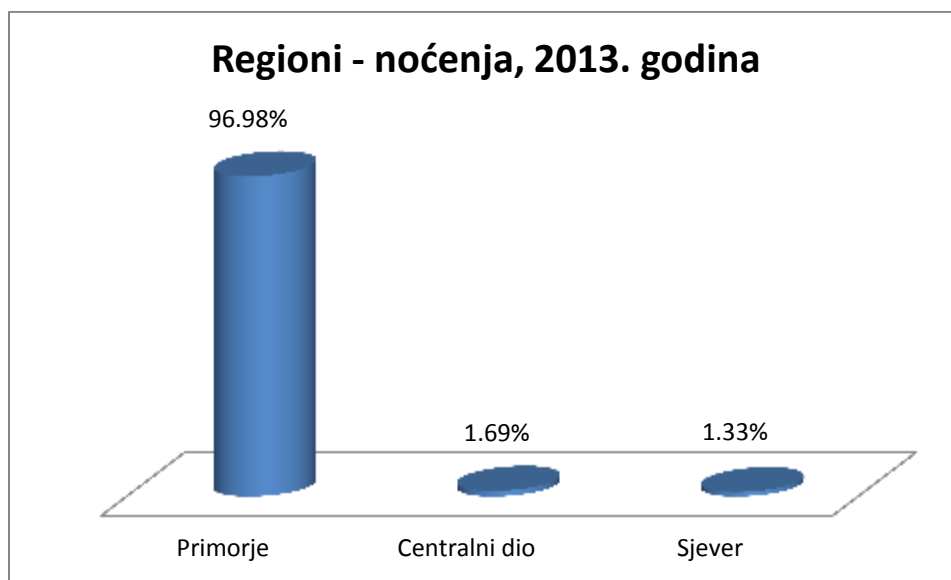
Prosječno vrijeme boravka stranih turista u 2013. godini iznosi 6,3 dana. Turisti iz Rusije i sa Kosova boravili su najduže, nepunih 8 dana. Domaći turisti prosječno su boravili oko 5,9 dana.

Jedan od najkritičnijih aspekata razvoja turizma jeste, i dalje prisutna koncentracija velikog broja turista u relativno kratakom periodu godine (Grafik 5.). Kao i u prethodnim godinama, najveća posjeta turista u 2013. godini ostvarena je tokom ljetnjih mjeseci, kada je Crnu Goru posjetilo 68% turista i ostvareno 75% noćenja.

Grafik 5. Broj realizovanih noćenja po mjesecima, 2013. godina

Regionalno posmatrano, u ukupnim noćenjima ostvarenih tokom 2013. godine, primorski region Crne Gore učestvuje sa 96,98%, zatim centralni dio sa 1,69% i sjeverni region sa 1,33% (Grafik 6.).

Grafik 6. Broj realizovanih noćenja po regionima, 2013. godina

2.3.3. Doprinos turizma BDP-u, zaposlenosti i investicijama – izvještaj Svjetskog savjeta za putovanja i turizam (WTTC)

Ministarstvo u saradnji sa MONSTAT-om, permanentno vrši aktivnosti na unapređenju statističke metodologije, posebno kada je u pitanju praćenje efekata turizma na privredu i to, prije svega, zbog činjenice da je dobra statistička osnova preduslov za objektivno sagledavanje postignutih rezultata, donošenje pravih poslovnih odluka i realno utvrđivanje i projektovanje ciljeva ekonomske politike.

U tom smislu, od 2003. god. počela je saradnja sa Svjetskim savjetom za putovanja i turizam (WTTC) i Oxford (Forecasting Ltd) Institutom za predviđanja i prognoze, u cilju izrade godišnjih izvještaja o Satelitskom obračunu turističkih efekata turizma na privredu Crne Gore (Tourism Satellite Accounting – satelitski obračun efekata turizma).

Svjetski savjet za putovanje i turizam rangira Crnu Goru, između 184 zemlje u kojima je turizam jedan od prioriteta u razvoju, na sljedećim pozicijama (Grafik 7.):

- 138. mjestu prema apsolutnoj veličini,
- 33. mjestu prema visini doprinosa nacionalnoj ekonomiji,
- 2. mjestu prema dugoročnoj prognozi rasta.

Grafik 7. Uticaj turizma na BDP i zaposlenost

2.3.4. Zakonodavne aktivnosti

U drugoj polovini 2013. godine kontinuirano se radilo na pripremi **Zakona o izmjenama i dopunama zakona o skijalištima**. Navedeni zakon je prošao Vladu Crne Gore i nalazi se u skupštinskoj proceduri. Ključne predložene izmjene se odnose na definisanje svojinsko pravnih odnosa i ograničavanje prava korišćenja nepokretnosti, u cilju mogućnosti da se na pojedinim nepokretnostima na skijaškom području uspostavi pravo službenosti za vrijeme rada skijališta. Sa druge strane značajne su izmjene u dijelu koji se odnosi na povećanje zaštite i sigurnosti korisnika usluga na skijalištima, a između ostalog da lica mlađa od 18 godina (skijaš, snowboarder, free rider i drugi), za vrijeme aktivnosti (alpskog skijanja, snowborda i drugih) na

ski-stazi, imaju obavezu da na glavi nose zaštitnu kacigu. Ovim Zakonom se priznaje da strani državljanin može da obavlja poslove instruktora sportova na snijegu ako posjeduje važeću licencu Međunarodne asocijacije instruktora sportova na snijegu (ISIA, IVSI), kao i u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje oblast sporta i/ili obuke, a zapošljavaju se u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast zapošljavanja stranih državljana (stranaca) uz predhodnu validaciju važeće licence kod međunarodno priznate asocijacije instruktora sportova na snijegu iz Crne Gore.

Takođe je pripremljen i prošao je Vladu Crne Gore i u skupštinskoj proceduri se nalazi predlog **Zakona o izmjenama i dopunama zakona o turizmu**. Navedenim su izvršene izmjene definicije izraza kod **Resort-a** kao dijela turističkog prostora i **Turističkog naselja** kao vrste ugostiteljskog objekta. Osnovni razlog za redefinisane pojmovnog, a i suštinskog značenja izraza, ogleda se u njihovim zajedničkim obilježjima kod obogaćivanja turističke ponude, koja se zakonski pojedinačno uređuje kao jedinstvena funkcionalna cjelina, ne može biti predmet parcijalne podjele i da je u vlasništvu jednog pravnog subjekta. Takođe je predloženo definisanje pojma i karakteristika **mixed-use resorta (mješoviti resort)** kao nove vrste smještajnog ugostiteljskog objekta, a osnovna karakteristika Mixed-use resorta (mješoviti resort) je da se pojedini djelovi sadržaja namijenjenih smještaju mogu otuđiti i to isključivo licu koje za upravljanje tim objektom ili dijelom objekta zaključi ugovor sa privrednim subjektom registrovanim za obavljanje ugostiteljske djelatnosti (operatorom) koji upravlja mixed-used resortom u cjelini.

U izvještajnom periodu donešena su 4 podzakonska propisa i to:

Pravilnik o izgledu, sadržaju i načinu vođenja Centralnog turističkog registra ("Sl. list Crne Gore" br.12/13). Donošenjem ovog Pravilnika stvoreni su preduslovi da se tokom II kvartala 2014. godine stavi u funkciju unaprijeđeni softver koji će omogućiti efikasniju evidenciju svih ugostiteljskih objekata i pružalaca turističkih i ugostiteljskih usluga u Crnoj Gori. Podaci koji će se unositi u Centralni turistički registar će biti relevantni za statistički obuhvat pružaoca turističkih i ugostiteljskih usluga, kao i zbog preduzimanja određenih strateških aktivnosti u oblasti turizma i ugostiteljstva.

Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o razvrstavanju djelatnosti za koje se plaća članski doprinos turističkim organizacijama ("Sl. list Crne Gore", broj 36/13). Donošenjem navedenog Pravilnika djelatnosti su razvrstane po grupama zavisno od stepena neposredne povezanosti sa turizmom i ukupnog uticaja na promet u turizmu. Šifre djelatnosti su usklađene sa šifarnikom djelatnosti (Klasifikacija djelatnosti 2010- MONSTAT) koji se temelji na statističkoj klasifikaciji ekonomskih djelatnosti u skladu sa standardima EU–NACE Rev.2., kao i sa Zakonom o Klasifikaciji djelatnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 18/11)

Pravilnik o sadržaju i izgledu licence za obavljanje djelatnosti turističke agencije ("Sl. list Crne Gore" br.72/10, 22/11 i 01/13).

Pravilnik o uslovima i načinu sticanja zvanja počasnog turističkog vodiča ("Sl. list Crne Gore", br. 28/13)

2.3.5. Očekivanja za 2014. godinu

Finansijski pokazatelji turističkog prometa tokom 2013. godine, koji su rezultat i povećanog broja turista i noćenja u odnosu na prethodnu godinu, ukazuju na to da je 2013. godine poslovanje u sektoru turizma bilo uspješno. U prilog tome govori i činjenica da je nivo prometa iz cijele 2012. godine bio premašen već tokom prvih deset mjeseci 2013. godine, i to za 1,6% u prihodima, za 1,1% u broju turista i za 1,4% u ostvarenim noćenjima.

Kada se uzme u obzir trend parametara turističkog prometa u Crnoj Gori u proteklih pet godina, kao i izvještaji Svjetske turističke organizacije koji se odnose na globalne turističke tokove, za očekivati je da i u 2014. godini bude nastavljen pozitivan trend, tj. prognozira se povećanje za 3-4% svih pokazatelja turističkog poslovanja.

2.3.6. Agenda reformi u oblasti turizma

Početak aprila 2013. godine Vlada je usvojila Akcioni plan za pripremu turističkih sezona – Agendu reformi u oblasti turizma. Cilj izrade dokumenta je sagledavanje stanja u kojem se danas nalazi turizam u Crnoj Gori i definisanje mjera aktivne i razvojne politike i strukturnih reformi u oblasti turizma, a u svijetlu definisanih strateških ciljeva. Agendom turističkih reformi daje se presjek trenutnog stanja u turizmu Crne Gore, sagledavaju potencijali i stepen dostignutog razvoja i definiše set mjera i aktivnosti u pravcu unapređenja i promocije turističke ponude. Takođe, kao sastavni dio Agende je i Akcioni plan za pripremu ljetnje turističke sezone u kojem su sadržani i predlozi za prevazilaženje problema koji ograničavaju ili usporavaju ostvarivanje boljih rezultata.

Agendom reformi u oblasti turizma daje se presjek stanja u turizmu Crne Gore, sagledavaju potencijali i stepen dostignutog razvoja i definiše set mjera i aktivnosti u pravcu unapređenja i promocije turističke ponude. Takođe, kao sastavni dio Agende je i Akcioni plan za pripremu ljetnje turističke sezone u kojem su sadržani i predlozi za prevazilaženje problema koji ograničavaju ili usporavaju ostvarivanje boljih rezultata.

S obzirom na ekonomske, ekološke, socijalne i kulturne promjene, koje sa sobom donosi izgradnja turističke privrede i s obzirom na kompleksnost svih pitanja koje u tom kontekstu treba riješiti, neophodna je tijesna saradnja na inteminstarskom, regionalnom i lokalnom nivou, društveni dijalog, konceptualno razmišljanje i djelovanje, kao i strateško planiranje i njegova implementacija.

2.3.7. Evidencija turističkog prometa

Ministarstvo je u prethodnom periodu, u saradnji sa MONSTAT-om, pokrenulo određene aktivnosti na unapređenju statističke metodologije, posebno kada je u pitanju praćenje efekata. S tim u vezi, intenzivno se, u kontinuitetu saraduje sa predstavnicima MONSTAT-a, organa lokalnih uprava, Nacionalne i lokalnih turističkih organizacija, kao i turističke privrede. Takođe, u saradnji sa inostranim konsultantima, definisana je Lista nacionalnih indikatora sa ciljem, između ostalog, i unapređenja praćenja kretanja turističkih parametara (monitoringa).

2.3.8. Promocija turističke ponude

- Kreiranje vizuelnog identiteta promotivne kampanje turizma
- Regionalna promotivna kampanja turizma na tržištu Srbije, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Makedonije - I 2013. godine je sprovedena intenzivna promotivna kampanja na tržištima Srbije, BiH, Slovenije, Kosova, Makedonije i Albanije putem organizovanja jednodnevnih prezentacija »roadshow« u većim gradovima susjednih zemalja na najprometnijim trgovima i tržnim centrima uz razne oblike animacije, provođenjem kampanje u najznačajnijim elektronskim i štampanim medijima, kao i putem online promocije u sardnji sa MRT, i organizovanjem posjeta za studijske grupe vodećih elektronskih i štampanih medija, On-line marketing kampanju turističke ponude Crne Gore tokom ljetnje 2013. god.

U okviru on-line promotivne **kampanje „Između planina i mora“**, koja je usmjerena i na Facebook, Tviter, blogovanje, mobilne platforme i dr., značajno je povećan broj posjetilaca koji su se upoznali sa turističkim proizvodom Crne Gore: putem Youtube kanala promotivni spot pregledalo je više od 392.000 posjetilaca, broj fanova Facebook stranice NTO-a Crne Gore za samo dva mjeseca povećan je sa oko 700 na više od 20.000, Microsajt je posjetilo više od 170.000 osoba, dok je na Googl-u ostvareno više od 128.000 prikazivanja. Osim toga, na određenim internet lokacijama postavljene su i ankete i kvizovi, koji su takođe zabilježili veliku posjećenost.

- **Kampanju na globalnim mrežama** – Tender je u završnoj fazi: ponudu dostavio jedan ponuđač - CNN international.
- **„After beach parties 2013“** (14. jul -15. avgust)
Osmišljavanje i organizovanje kulturno zabavnog programa na plažama pod nazivom "Afterbeach party". Ovogodišnja edicija festivala "After beach parties 2013" bila je otvorena 15. jula na 15 plažnih lokacija. Zbog dobrih rezultata koji su postignuti već u prvih nekoliko sedmica, festival je bio produžen za dvije sedmice, pa je umjesto do 14. avgusta trajao do kraja avgusta.

2.3.9. Projekat "Panoramski putevi"

Cilj projekta jeste povezivanje turističke ponude Primorja i Sjevera panoramskim putevima i podsticanje rasta turističkog prometa u oblastima koje imaju izuzetan potencijal koji još uvijek nije valorizovan, posebno u nacionalnim parkovima.

U saradnji sa Ministarstvom kulture i NTO urađene su promotivne mape i to za svaku rutu pojedinačno i jedna na kojoj su prikazane sve četiri odabrane rute. Mape su urađene u četiri jezične varijante po hiljadu primjeraka (crnogorski, engleski, njemački i francuski jezik). Na mapama su prikazane najvažnije atrakcije iz kulturne i prirodne baštine Crne Gore. Kao pilot projekat odabrana je najmanja ruta „Krug oko Korita“ dužine oko 60 km. Tim Ministarstva, zajedno sa ekspertom koji je uradio koncept za razvoj ovog proizvoda, uradio je plan signalizacije i zajedno sa nadležnima iz opštine Podgorica odredio mikrolokacije za postavljanje znakova. U toku je tenderska procedura za izbor kompanije koja će raditi na postavljanju signalizacije. Za definisanje izgleda znakova dijelom su korišćeni nekadašnji JUS standardi, koji su još u primjeni za postavljanje saobraćajne signalizacije.

2.3.10. Realizacija projekta Hiking & Biking

Ministarstvo je zaključilo ugovore sa nadležnim savezima za uređenje i održavanje dijela planinskih staza u okviru Nacionalne mreže dana 19.03.2013. godine. Ugovor za uređenje staza iz Nacionalne mreže staza sa Planinarskim Savezom Crne Gore je realizovan u potpunosti po predviđenoj dinamici. Osim ugovornih obaveza koje se odnose na markaciju, uređenje i održavanja nacionalne mreže planinarskih staza, postavljena je signalizacija na 100 km novih staza u Rožajama. Takođe je postavljena sigurnosna oprema na tri kritične tačke u Durmitoru (Međed, Ledena pećina, prelaz na Savinom Kuku). Sigurnosna oprema je postavljena u saradnji sa Gorskom službom spašavanja Crne Gore po međunarodnim standardima sigurnosti.

2.3.11. Sklonište za planinare i planinske bicikliste na Žabljaku i u Plavu

Jedna od aktivnosti u okviru projekta Hiking & Biking je bilo i postavljanje skloništa za planinare i planinske bicikliste. Sklonište na Žabljaku, na 5 km od Momčilovog grada je postavljeno. Vlada Crne Gore je na sjednici od 25.jula 2013. godine usvojila Informaciju o stupanju bez naknade skloništa –odmorišta za planinare i planinske bicikliste na Žabljaku Planinarskom savezu Crne Gore na period od pet godina, uz mogućnost produženja.

Drugo sklonište za planinare i planinske bicikliste u opštini Plav u blizini Hridskog jezera je takođe postavljeno. Izvršeno je snimanje objekta kako bi se uknjižio kao svojina Države Crne Gore, i dalo na korišćenje Planinarskom savezu Crne Gore kao glavnom partneru.

2.3.12. Projekat „Vrhovi Balkana“

Turistički projekat „Vrhovi Balkana“ realizovan je na državnoj tromeđi Crne Gore, Albanije i Kosova. Projekat stvara osnovu za turističku valorizaciju prostora u ovom graničnom trouglu kao jedinstvene turističke destinacije.

Projekatom je uspostavljena planinarska staza „Vrhovi Balkana“, koja povezuje sela iz sve tri države. Dužina staze je 192km, staza je markirana, postavljana je signalizacija, urađen je vodič i mapa za stazu. U cilju održavanja i promocije regiona usvojeni su zajednički standardi. Takođe, dogovorena je i procedura prelaska granice, van graničnih prelaza, za planinare, i djelovanje u slučaju opasnih situacija i nesreća u planini.

Projekat je dobitnik prve nagrade WTTC-a turizam sutrašnjice „Tourisam for Tomorrow Awards“.

Koordinacioni tim za realizaciju projekta održao je sastanak u Skadru i Podgorici na kojem su razmatrane mogućnosti za nastavak projekta i usaglašavane aktivnosti na daljem razvoju turističke ponude prostora koji je predmet pažnje Njemačkog društva za međunarodnu saradnju GIZ-a.

2.3.13. Zimski sportovi

U skladu sa Strategijom razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020. godine, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u okviru razvoja zimskih turističkih ponuda, realizuje projekat „Razvoj staza za hodanje na krpljama“.

U okviru projekta „Razvoj staza za hodanje na krpljama“, odabrane su rute za hodanje na krpljama u sljedećim opštinama: Andrijeвица, Berane, Bijelo Polje, Žabljak, Kolašin, Mojkovac, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Šavnik i Nikšić.

Pregled staza za hodanje na krpljama po opštinama

Andrijeвица	Trešnjevik–Štavna; Trešnjevik–Lisa; Trešnjevik–Vranjak; Balj;
Berane	Kurikuće–Šiško jezero; Jelovica; Lokve–Stupce brdo; Lokve–Kožurovac;
Bijelo Polje	Cerovo–Borovnjaci; Cerovo–Krstac; Pl. dom Cmiljaca; Moravac;
Kolašin	Jezerine–Kordelj; Lipovo–Bistricke grede; Biogradsko jezero; Bendovac
Mojkovac	Laništa; Pl. dom Džambas; Ckara; Katunicko brdo
Nikšić	Vucje–ski staza; Vucje–Bukovik; Vucje–Dažnik; Konjsko–Krnovo;
Plav	Grbaja; Kofiljaca; Ropojana; Hridsko jezero;
Pljevlja	Kosanica; Potpece; Vis; Milunici–Ravno cemerno;
Plužine	M. Stabansko jezero; Orlovac; Trsa; Soko;
Rožaje	Halilovic–Bandžov; Bandžov–Grope; Grope–Cafa; Carine–Grope;
Šavnik	Boljske grede; Teoc do, Duži–Jarcišta; Boan–Javorje;
Žablja	Savin kuk–Crno jezero; Zminje jezero; Jablan jezero; Sedlo;

U svakoj opštini su obuhvaćene najmanje tri staze za hodanje na krpljama, najmanje po jedna po svakoj kategoriji (laka, srednja i teška). Ukupna dužina staza u jednoj opštini iznosi 35 - 40 km.

Težina/zahtjevnost	Dužina	Ukupan uspon	Visinska razlika	Uspion
Laka (plava)	Do 5 km	Do 100 m	Do 80 m	Uglavnom ravan teren sa usponom manjim od 20%
Srednja (crvena)	Od 5 do 7,5 km	Od 100 m do 200 m	Od 80 do 200 m	Neravan teren sa usponom manjim od 25 %
Teška (crna)	Više od 7,5 km	Više od 200 m	Više od 200 m	Zahtjevan teren. Moguće uspon veći od 25 %

Tokom izrade prijedloga ruta, održane su prezentacije istih u svim opštinama i nacionalnim parkovima kroz čiju teritoriju prolaze i isti su se saglasili sa predlogom i da se iste mogu koristiti za pomenutu namjenu. Takođe, urađen je visinski profil za svaku stazu.

2.3.14. Seosko domaćinstvo

Donijet je Pravilnik o minimalno-tehničkim uslovima, uslovima za kategoriju i načinu kategorizacije objekata u kojima se pružaju usluge u seoskom domaćinstvu (Sl.list CG br. 50). Novim standardima, poljoprivrednim proizvođačima se nudi mogućnost da prošire djelatnost pružajući ugostiteljske usluge u seoskom domaćinstvu.

Ove usluge mogu se pružati u objektima u kojima se vrši degustacija, objektima za pripremanje i usluživanje toplih i hladnih jela, pića i napitaka i sobama odnosno apartmanima. Takođe, novina uvedena pravilnikom jeste da usluge smještaja seoska domaćinstva mogu pružati u katunima i sličnim tradicionalnim objektima.

2.3.15. Unapređenje sigurnosti u turizmu

Ministarstvo, u saradnji sa MUP, Direktoratom za vanredne situacije i civilnu bezbjednost i Gorskom službom spašavanja Crne Gore, priprema predlog projekta kojim će aplicirati za EU fondova sa ciljem da se unaprijedi sistem sigurnosti, posebno u dijelu preventivnog djelovanja. Tokom novembra mjeseca u Crnoj Gori je boravio ekspert za sigurnost u turizmu.

Na osnovu iskustva stečenih tokom studijske posjete Finskoj, pripremljen je predlog aktivnosti koje bi trebale biti realizovane u narednom periodu. U toku je sagledavanje mogućih izvora finansiranja.

2.3.16. Sportski turizam

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u skladu sa odrednicama Master plana do 2020. godine, namjerava da u periodu vansezona privuče i ugosti što veći broj turista, razvijajući sportsko rekreativni turizam kao poseban oblik turističke ponude.

Radni tim Ministarstva zadužen za razvoj sportskog turizma pripremio je i opštinama proslijedio upitnik za unaprijeđenje sportsko – rekreativnog turizma u opštinama (podaci o raspoloživim kapacitetima: sportske sale, fudbalski tereni, atletske staze, teretane, bazeni i dr.). Izvršena je terenske provjera i obrada podataka o sportskim objektima i hotelskim sadržajima koji bi mogli biti uključeni u ovaj vid turizma. Prikupljeni podaci biće osnov za rad ekspertu koji će biti angažovan za izradu marketing strategije za razvoj sportskog turizma.

2.3.17. IV festival balona Mongolferija „Nebo Crne Gore“

Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa Ambasadorom Ukrajine u Crnoj Gori, Ministarstvom saobraćaja i pomorstva, Balonarskim klubom Budućnost i Kijevskom vazduhoplovnom školom je organizovalo festival balona pod nazivom „IV festival balona Mongolferija „Nebo Crne Gore“.

Festival je održan od 20. do 23. septembra u opštinama Bar, Tivat, Podgorica i Cetinje. Festival se organizovao povodom 100 godina Crnogorskog vazduhoplovstva. Učesnici festivala su bili balonarski klubovi iz Ukrajine, Rusije, Litvanije, Češke, Slovenije i Crne Gore sa ukupno 50 učesnika. U toku festivala organizovan je i biznis forum pod nazivom „Inovativne ideje za razvoj turizma - događajni turizam na primjeru vazduhoplovnog festivala“. Nakon završetka festivala, održan je radni sastanak na kojem je postignut dogovor oko potpisivanja memoranduma o saradnji između Ministarstva održivog razvoja i turizma, Kijevskog vazduhoplovnog saveza i balonarskog kluba Budućnost i otvaranju ljetnje škole pilota koja bi se održavala u Crnoj Gori.

2.3.18. Projekat „Neka bude čisto“

Na osnovu zaključaka Vlade Crne Gore od 04.04.2013. godine o realizaciji i finansiranju Projekta „Neka bude čisto za 2013. godinu“, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, JP za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, sve opštine i javna komunalna preduzeća zaključili su sporazum o ovom Projektu. Radovi iz ovog potpisanog sporazuma odvijali su se u roku od pet mjeseci počev od 01.05.2013. godine. Ministarstvo održivog razvoja i turizma je učestvovalo sa 50.000,00 eura, JP za upravljanje morskim dobrom Crne Gore 50.000,00 eura, Zavod za zapošljavanje Crne Gore 34.401,20 eura. Sve opštine su bile u obavezi da obezbijede sredstva u iznosu od 100.000,00 eura. Radovi su se odvijali dogovorenom dinamikom a Projekat je završen 30. septembra 2013.g. S obzirom da Direkcija za saobraćaj nije izmirila svoje finansijske obaveze, aneksom ugovora koji je poslat svim ostalim potpisnicama, sve preostale finansijske obaveze je preuzeo Zavod za zapošljavanje.

2.4. DIREKTORAT ZA ŽIVOTNU SREDINU I KLIMATSKE PROMJENE

2.4.1. Zakonodavne aktivnosti

U toku 2013. godine u ovom Direktoratu je preduzeto niz zakonodavnih aktivnosti u cilju reformi i poboljšanja stanja u oblasti životne sredine.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list Crne Gore", broj 27/13) skraćeni rokovi za proceduru procjene uticaja na životnu sredinu u cilju efikasnijeg i bržeg vođenja postupka, kao i unapređenja poslovnog ambijenta i smanjenja biznis barijera. Ovim zakonom izvršena je i centralizacija inspekcijiskog nadzora, u cilju prevazilaženja problema nepostojanja inspekcije na lokalnom nivou. Naime, lokalne samouprave od početka primjene ovog zakona nijesu osnovale ekološku inspekciju na lokalnom nivou, tako da se pojavila potreba za centralizacijom poslova inspekcijiskog nadzora.

Takođe, kroz **izmjene i dopune Uredbe o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu** iz 2013 godine („Sl. list CG“, br. 47/13), kao novina, uvedena je mogućnost korišćenja elektronskog potpisa. Naime, u postupku sprovođenja procjene uticaja na životnu sredinu zahtjevi, obavještenja, druga dokumentacija, odluke i saglasnosti, mogu se dostavljati u elektronskom obliku, potpisani naprednim elektronskim potpisom, na koji način će se doprinijeti efikasnijem i bržem vođenju postupka procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa potrebom modernizacije djelovanja i odlučivanja. Izmjenama i dopunama ove uredbe u Listi

I i Listi II, utvrđeni su novi projekti za koje se sprovodi postupak procjene uticaja na životnu sredinu, jer je praksa pokazala da određeni projekti nijesu navedeni u ove dvije liste, a njihova realizacija bi mogla imati negativan uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Takođe, jedna od najvažnijih mjera preduzeta tokom 2013. godine je i donošenje **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini** („Sl.list CG“, broj 1/14), gdje je nakon višemjesečnih konsultacija sa predstavnicima jedinica lokalne samouprave, ugostiteljima i turističkim organizacijama, riješen dugogodišnji problem komunalne buke na otvorenom iz ugostiteljskih objekata. Novim zakonskim rješenjima omogućeno je komunalnoj policiji da reaguje odmah i na licu mjesta kako bi se problem emitovanja glasne muzike iz ugostiteljskih objekata efikasno sankcionisao i eliminisao, a takođe je povećana i visina novčane kazne za prekršaje iz ove oblasti.

Ovim izmjenama je produžen vremenski period upotrebe elektroakustičkih i akustičkih uređaja na otvorenom iz ugostiteljskih objekata do 1 čas poslije ponoći. Takođe, imajući u vidu atraktivnost Crne Gore kao turističke destinacije nametnula se i mogućnost ostavljanja lokalnim samoupravama, da u određenim situacijama, omoguće ugostiteljskim objektima upotrebu elektroakustičnih i akustičnih uređaja i poslije 1 čas, pod uslovom da ne dođe do prekoračenja uspostavljenih graničnih vrijednosti nivoa buke.

U 2013. godini donešen je **Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja** kojim je po prvi put ova oblast uređena u Crnoj Gori. Ovim zakonom uređuje se zaštita zdravlja ljudi, profesionalno izloženih lica i zaštita životne sredine od štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja. Ovim zakonom zabranjeno je korišćenje solarijuma i upotrebu ultrazvuka radi kavitacije u kozmetičkim salonima za lica mlađa od 18 godina. Ovakvo rješenje predloženo je na osnovu podataka Svjetske zdravstvene organizacije o procentualnom prikazu povećanja melanoma od izlaganja ovoj vrsti zračenja i uporednoj praksi u zemljama širom svijeta. Zbog štetnog dejstva koja emituju izvori nejonizujućih zračenja utvrđena je obaveza pribavljanja dozvole zavisno od vrste izvora nejonizujućih zračenja i to za izvore elektromagnetnih polja, za uređaje koji emituju elektrozvuk i uređaje koji emituju optičko zračenje.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 12.12.2013. godine utvrdila **Predlog Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini** kojim se uređuje način i postupak utvrđivanja štete u životnoj sredini i neposredne opasnosti od štete, kao i primjena preventivnih mjera i mjera remedijacije radi sprječavanja i otklanjanja štete u životnoj sredini. Specifičnost ovog zakona ogleda se u tome što se kao oštećeni subjekat posmatra životna sredina, odnosno zaštićene vrste, prirodna staništa, vode i zemljište. Shodno ovom zakonu, pravna i fizička lica koja su obavljanjem djelatnosti odnosno vršenjem aktivnosti, koje predstavljaju rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu, prouzrokovala štetu ili neposrednu opasnost od štete u životnoj sredini dužna su da štetu pričinjenu životnoj sredini nadomjeste „u naturi“ tj. ekosistem vrate u prvobitno stanje (stanje prije nastanka štete). Shodno predloženom zakonskom rješenju, operater je obavezan da se osigura od moguće štete. Takođe je data mogućnost operateru da može koristiti i druge instrumente finansijskog obezbjeđenja (bankarske garancije, hipoteke i dr.) za realizaciju utvrđenih preventivnih mjera i mjera remedijacije i samim tim postići isti cilj kao kod obaveznog

osiguranja. Suština je da svaki operater obuhvaćen ovim zakonom bude finansijski stabilan. Donošenje ovog propisa sa sobom nosi podsticaj za preduzetništvo i nova zapošljavanja, s obzirom da Zakon predviđa obavljanje stručnih poslova kojima treba da se bavi pravno lice ili preduzetnik, a koji se odnose na preduzimanje mjera prevencije i mjera remedijacije. Naime, Predlogom zakona uveden je pravni institut ovlašćenog pravnog lica, kao stručne institucije za obavljanje navedenih poslova. Naime, mišljenja smo da operater nije uvijek u mogućnosti da sam preduzme odgovarajuće mjere, tako da će angažovanjem ovlašćenog pravnog lica, ovaj problem biti prevaziđen.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 18.12.2013. godine utvrdila **Predlog zakona o nacionalnim parkovima** kojim je dat pravni osnov da se Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore reorganizuje u odgovarajući oblik privrednog društva. Odredbama ovog zakona predložena je i izmjena postojećih granica NP „Durmitor“ jer je usljed neplanske gradnje vikendica, kuća, vila i drugih pratećih objekata došlo do gubljenja svojstava zaštićenog prirodnog dobra na određenom dijelu NP Durmitor, u zoni grada Žabljaka. Ugrožen je biodiverzitet i ostale prirodne i pejzažne vrijednosti, kao i posebno osjetljivi i ugroženi ekosistemi, odnosno prirodni resursi. Takav problem je stvorio potrebu da se devastirano područje isključi van granica NP Durmitor, zbog čega je bilo neophodno da se pristupi njihovoj reviziji.

Ovim zakonom je utvrđen novi pravni institut – ekosistemske usluge. Naime, ekosistemske usluge su dodatne radnje i aktivnosti na zaštiti određenog ekosistema u cilju stvaranja direktnog ili indirektnog ekonomskog benefita za korisnike dobara nacionalnih parkova. Ekosistemske usluge označavaju ekološke aktivnosti koje štite prirodne i ljudske sisteme nastale kroz korišćenje ekosistema. Ove usluge uključuju usluge kao što su održavanje kvaliteta vode i zagarantovanog minimalnog protoka, zaštitu od poplava, zadržavanje hranjivih materija, mikro-klimatske stabilizacije, mrijest i stanište ribe, oprašivanje, stanište rijetkih i ugroženih vrsta i tako dalje.

2.4.2. Realizacija projekata

Tokom 2013. godine završena su dva IPA projekta čiji je nosilac Ministarstvo održivog razvoja i turizma, i to:

- IPA 2008 Twinning projekat „Podrška sektoru životne sredine“, koji je realizovan u saradnji s Ministarstvom za zaštitu životne sredine, kopna i mora Republike Italije. Ovaj projekat imao je za cilj unaprijeđenje efikasnosti administracije u procesu pristupanja Evropskoj uniji, kao i prenošenje iskustava italijanskih partnera na službenike državne administracije Crne Gore. Završna Konferencija projekta održana je 4.03.2013. godine u Podgorici.
- IPA 2010 projekat „Podizanje ekološke svijesti“ u okviru kojeg su realizovane brojne aktivnosti na temu podizanja ekološke svijesti građana, treninzi i radionice za biznis sektor, nevladine organizacije, medije i lokalne zajednice, kao i niz drugih aktivnosti.

Neke od najznačajnijih aktivnosti su:

- obuka za 185 nastavnika iz osnovnih i srednjih škola;
- uspostavljanje Internet stranica Spojimo niti kao i Facebook stranica;

- realizovana akcija čišćenja Ćemovskog polja u Podgorici - 20.04.2013. godine;
- organizovan je prvi konkurs za izbor Eko preduzeća i Eko opštine u Crnoj Gori;
- organizovan je literarni i likovni konkurs za djecu školskog uzrasta na temu Odlazite otpad na pravilan način – neka naš dom bude čist;
- obezbjeđivanje radnog materijala za više od 50 lokalnih akcija čišćenja u aprilu-maju gdje je učestvovalo više od 1.000 volontera;
- organizovanje radionica na temu održivog razvoja i dr.

Tekući projekti s čijom realizacijom će se nastaviti i tokom 2014. godini:

- „Jačanje sistema održivosti zaštićenih područja“, koji se realizuju u saradnji s UNDP kancelarijom u Crnoj Gori,
- „Kataliziranje finansiranja u zaštićenim područjima“, koji se realizuju u saradnji s UNDP kancelarijom u Crnoj Gori,
- Revizija Nacionalne strategije biodiverziteta s Akcionim planom shodno Nagoja ciljevima sa pripremom V izvještaja o implementaciji CBD konvencije, koji se realizuju u saradnji UNDP kancelarijom u Crnoj Gori,
- „Očuvanje i održivo korišćenje biodiverziteta na područjima Prespanskog, Ohridskog i Skadarskog jezera-CSBL“, podržan od strane GIZ/Njemačke kancelarije za razvoj i Vlade Njemačke,
- „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“, u saradnji sa Svjetskom bankom,
- „Strateška procjena uticaja na životnu sredinu“, u saradnji sa Misijom OEBS-a,
- IPA 2009 projekat: „Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima uključujući radioaktivne gromobrane i jačanje efektivnosti regulatorne infrastrukture u oblasti zaštite od zračenja u Crnoj Gori, Makedoniji i na Kosovu“,
- INT9176 “Jačanje kontrole iskorišćenih zatvorenih radioaktivnih izvora u Mediteranu”, podržan od strane Međunarodne agencije za atomsku energiju,
- IPA 2008 projekat »Jačanje tehničkih kapaciteta nuklearnih regulatornih tijela u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji i Kosovu (UNSCR 1244/99)«, podržan od strane Međunarodne agencije za atomsku energiju,
- Izrada nacionalnog akcionog programa za zaštitu zemljišta u Crnoj Gori (MNAP)“, podržan od strane UNEP-a,
- „Serial transnational property Dinaric Karst nomination for inscription on UNESCO's World Heritage List“,
- „Adaptacija na klimatske promjene u zemljama Zapadnog Balkana“, podržan od strane GIZ-a,
- „Zaštita i održivo korišćenje akvifera Dinarskog Karsta – DIKTAS“, podržan od strane GEF-a,

Škola ekološkog aktivizma

Tokom 2013. godine, Direktorat za životnu sredinu i klimatske promjene je sarađivao na projektu koji su realizovali Ekološki pokret "OZON" iz Nikšića uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori. Cilj projekta je povećanje učešća zainteresovane javnosti u donošenju odluka iz oblasti životne sredine, jačanje argumentovanog javnog dijaloga oko ekoloških tema i unaprijeđenje ukupnog stanja životne sredine u Crnoj Gori. Učesnici škole bili su predstavnici političkih partija,

medija i studenti postdiplomskih i završnih godina redovnih studija. U aprilu 2013. godine održan je sastanak sa polaznicima škole ekološkog aktivizma na temu pregovora u procesu pristupanja Crne Gore u EU, za Poglavlje 27-životna sredina i klimatske promjene. Na dan obilježavanja 22. godine od proglašenja Crne Gore ekološkom državom, 20. IX 2013, održana je zajednička Konferencija „Crna Gora-životna sredina svih nas“.

Projekti čija realizacija će započeti 2014. godine:

- IPA 2012 „Jačanje sistema zaštite životne sredine u Crnoj Gori“ ukupne vrijednosti 3,1 miliona eura, a koji podrazumijeva izradu Nacionalne strategije aproksimacije u životnoj sredini i uspostavljanje NATURA 2000 mreže. Tokom 2013. godine, u saradnji Delegacije EU u Crnoj Gori i Ministarstva, tj. Direktorata urađen je projektni prijedlog.
- IPA 2012 „Nacionalna strategija za klimatske promjene“ ukupne vrijednosti 300.000 eura.
- „Mapiranje radona i unaprijeđenje nacionalnog sistema zaštite u Crnoj Gori“, koji je podržan od strane Međunarodne agencije za atomsku energiju.
- Studija jačanja administrativnih kapaciteta u oblasti životne sredine, u saradnji s UNDP.

2.4.3. Izvještaji shodno međunarodnim Konvencijama i Sporazumim

Budući da je Crna Gora potpisnica brojnih konvencija i sporazuma u oblasti životne sredine i održivog razvoja, u obavezi je da, shodno njima, izvještava sekretarijate Konvencija o sprovođenju u Crnoj Gori. Tokom 2013. godine pripremljeni su sljedeći izvještaji:

- 1) Nacionalni izvještaj o sprovođenju Konvencije o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu – Espoo - upućen je Sekretarijatu Espoo konvencije;
- 2) Nacionalni izvještaj o sprovođenju Konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (Aarhuska konvencija);
- 3) Nacionalni izvještaj o sprovođenju Protokola o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu;
- 4) Četiri Nacionalna izvještaja i izjave o nuklearnim materijalima su pripremljena, shodno Internom programu rada za Vladu (kvartalno izvještavanje) i dostavljeni stalnoj Misiji Crne Gore u Beču za UN, OEBS i ostale međunarodne organizacije, radi upućivanja Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju.

2.4.4. Stanje u nacionalnim parkovima

U svim nacionalnim parkovima izvršeno je uređenje: planinarskih, pješačkih i edukativnih staza, što je uglavnom podrazumijevalo: farbanje, zamjenu dotrajalog mobilijara na stazama, postavljanje sigurnosnih sajli na kritičnim tačkama planinarskih staza, radi osiguranja adekvatnije bezbjednosti turista i dr.

Najznačajniji projekti koji su se implementirali na području nacionalnih parkova su:

1. Projekat „Priroda za budućnost“, koji je realizovan u saradnji sa partnerima iz Hrvatske (Dubrovačko - neretvanska županija), a finansiran je sredstvima iz predpristupnih EU fondova -

IPA komponenta. Projektna područja sa naše strane bili su: NP "Skadarsko jezero" i NP "Lovćen".

2. Projekat "Sustainable tourism development and natural environment protection in Northern Montenegro and southern Bosnia". Projekat je takođe finansiran od strane predpristupnih fondova EU u okviru CBC MNE-BIH, IPA komponenta. Projekat je implementiran na području NP "Durmitor".
3. U toku je implementacija više projekata u saradnji sa UNDP-om, koji za cilj imaju podizanje kapaciteta zaposlenih u nacionalnim parkovima, kao i podrška u vezi pripreme biznis planova za buduće razvojne projekte u nacionalnim parkovima.
4. U toku je implementacija regionalnog projekta: DAP - Dinaric parks arc - Parkovi dinarskog luka.

U NP "Biogradska gora" evidentirano je 7 slučajeva bespravne gradnje i devastacije prostora, koja se uglavnom odnosi na: bespravno podizanje objekata i probijanje puteva. U NP "Durmitor" evidentirano je 17 slučajeva bespravne gradnje. Uglavnom se radi o podizanju objekata manjih gabarita, dogradnji terasa, podizanju potpornih zidova, izgradnji pomoćnih objekata uz već postojeće, i dr. U NP "Skadarsko jezero" evidentirano je 8 objekata bespravne gradnje. Radi se o objektima sagrađenim od čvrstih materijala, nadogradnji već postojećih objekata, kao i podizanju objekata montažnog tipa. U NP "Lovćen" evidentirano je 9 slučajeva bespravne gradnje i drugih oblika devastacije prostora. Radi se o izgradnji bistijerni za vodu, postavljanju štandova za prodaju lokalnih proizvoda i suvenira bez saglasnosti Javnog preduzeća za nacionalne parkove, kao i probijanju puta na pojedinim lokacijama.

Svi evidentirani slučajevi bespravne gradnje ili drugih oblika devastacije prostora su od nadležnih službi ovog Predeća procesuirani Upravi za inspekcijski nadzor, na dalje postupanje i odlučivanje.

2.5. DIREKTORAT ZA UPRAVLJANJE OTPADOM I KOMUNALNI RAZVOJ

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je pripremilo i Vlada Crne Gore je utvrdila **Predlog zakona o komunalnim djelatnostima** u oktobru 2011. godine. Nažalost, Predlog zakona o komunalnim djelatnostima je još uvijek u proceduri razmatranja u Skupštini Crne Gore. Kada je u pitanju oblast upravljanja otpadom postoji odgovarajući zakonodavni i strateški okvir, ali postoji problem u implementaciji istog. U oblasti otpadnih voda u 2013. godini u skladu sa planiranom dinamikom nastavilo se sa realizacijom projekata, koji su definisani strateškim dokumentima: Master planom odvođenja otpadnih voda Crnogorskog primorja i opštine Cetinje i Masterplanom za kanalizaciju i otpadne vode u centralnom i sjevernom regionu Crne Gore.

U oblasti upravljanja otpadom tokom 2013. godine odvijale su se aktivnosti na pripremi Strategije upravljanja otpadom i Državnog i devet lokalnih planova upravljanja otpadom. Takođe, su u toku aktivnosti na izradi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom. Usvajanjem ova dva akta, ali i bez njih, efikasnost realizacije mjera iz propisa i strateških dokumenata u oblastima koje su u nadležnosti Direktorata, prije svega

zavisiće od **uspostavljanja efikasnog inspeksijskog nadzora**. Preduslov je da se obezbijedi jačanje kapaciteta nadležnih inspekcija na državnom i lokalnom nivou.

U saradnji sa „**Vodacom**“ doo, „**Procon**“ doo i JP“**Regionalni vodovod Crnogorsko primorje**“ nastavljeno je sa koordinacijom realizacije projekata iz oblasti otpadnih voda i vodosnabdijevanja:

- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Herceg Novom; u 2013. godini nastavljeni su radovi na izgradnji kanalizacione mreže čiji završetak je predviđen u 2014. godini i otpočeli radovi na izgradnji postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda koji će biti završeni 2015. godine;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Kotoru; u julu 2013. godine završena je izgradnja kanalizacionog sistema i otpočeo je garantni period; takođe je rađeno na tenderskom postupku i stvaranju uslova za ugovaranje (projektuj-izgradi) zajedničkog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za Kotor i Tivat;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Tivtu; u 2013. godini nastavljeno je sa izgradnjom kanalizacione mreže, sa kojom se otpočelo početkom 2012. godine, a čiji završetak je planiran u toku 2014. godine;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Baru; u 2013. godini, nakon upotpunjavanja dokumentacije, radilo se na tenderskom postupku i stvaranju uslova za ugovaranje izgradnje vodovodne i kanalizacione mreže i PPOV-a;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Ulcinju; u 2013. godini urađen je glavni projekat koji se odnosi na izgradnju kanalizacione mreže u naseljima Kodra, Totoši, Bijela Gora i Donja Bratica (stvorenii uslovi da se raspiše tender za izgradnju u 2014. godini), kao i Studija izvodljivosti za rješavanje pitanja vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u opštini Ulcinj čiju je izradu podržala KfW banka, a kojom je predviđena realizacija projekata po fazama i izgradnja PPOV-a i nedostajuće kanalizacione mreže;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Nikšiću; u 2013. godini je nastavljena Izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), kao i otklanjani nedostaci na izgrađenoj kanalizacione mreže u opštini Nikšić, u okviru garantnog perioda;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Pljevljima; u 2013. godini, realizovan je tenderski postupak i evaluacija i stvoreni uslovi da se potpišu ugovori o izgradnji PPOV-a, kanalizacione mreže i nadzora radova u prvom kvartalu 2014. godine;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Bijelom Polju; u 2013. godini, revidovan je Idejni projekat za izgradnju PPOV i kanalizacione mreže i raspisan tender za kanalizacionu mrežu (projektuj-izgradi);
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Žabljaku; u toku 2013. godine završena je izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Žabljak i dobijena upotrebna dozvola (02.12.2013.g);

- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama Cetinja; u 2013. godini, revidovan je Idejni projekat za izgradnju PPOV-a i kanalizacione mreže i raspisan tender za izgradnju kanalizacione mreže (projektuj-izgradi);
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama Danilovgrada; u 2013. godini realizovan je tender za segment vodosnabdijevanja i otpočelo se sa radovima;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama Plava; u toku 2013. godine urađen je Nacrt Idejnog projekta i u toku je revizija;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Beranama; u toku 2013. godine urađen je Nacrt glavnog projekta kanalizacione mreže i otpočelo se sa revizijom;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Rožajama; u toku 2013. godine urađen je Nacrt idejnog projekta kanalizacione mreže i PPOV-a i otpočelo se sa revizijom, urađen je EIA, a u dijelu vodosnabdijevanja je raspisan tender za izradu cjevovoda od vodoizvorišta do rezervoara, kao i zaključen ugovor sa izvođačem radova;
- Unapređenje stanja u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Budvi; u toku 2013. godine intenzivno je rađeno na izgradnji PPOV-a za Budvu, koje će biti u funkciji u 2014. godini;

U oblasti upravljanja otpadom u saradnji sa jedinicama lokalne samouprave i Procon sprovedene su aktivnosti na stvaranju pretpostavki za izgradnju regionalnih centara za obradu otpada u Nikšiću, Beranama, Bijelom Polju, Pljevljima i Herceg Novom. Takođe, stvaraju se pretpostavke na izgradnji sistema za tretman ocjedenih voda na deponiji „Livade“ u Podgorici, sanaciji neuređenih odlagališta „Ćafe“ u Baru, „Vrtijeljka“ u Cetinju i za izgradnju transfer stanica u sjevernim opštinama (Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac, Plav, Andrijevića, Rožaje i Žabljak).

U saradnji sa predstavnicima Jadranskog brodogradilišta – Bijela, d.o.o. Možura iz Bara i Agencije za zaštitu životne sredine uradio je Nacrt Ugovora o pružanju usluga odlaganja neopasnog otpada na Regionalnoj sanitarnoj deponiji „Možura“ u Baru iz Jadranskog brodogradilišta Bijela.

Na osnovu člana 78 Zakona o upravljanju otpadom („Službeni list CG“, broj 64/11) opštine koje nemaju izgrađenu deponiju su u obavezi da donesu Odluku o lokaciji na kojoj će privremeno skladištiti komunalni otpad i Odluku o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada. U izradi Odluke o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada pružena je pomoć sljedećim opštinama u Crnoj Gori: Andrijevići, Beranama, Bijelom Polju, Kolašinu, Herceg Novom, Mojkovcu, Plavu, Pljevljima, Žabljaku i Rožajama. Osim opština Andrijevice i Kolašina, ostale opštine su usvojile pomenute odluke.

U okviru Projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“, na osnovu prethodno urađenih analiza i dobijenih rezultata, predloženo je Vladi Crne Gore da se lokacija KAP (deponija čvrstog otpada) razmotri za izgradnju nacionalna deponija za odlaganje opasnog

otpada, obzirom da se tamo već nalazi deponija opasnog otpada koju je potrebno sanirati. Međutim, ovo je samo uslovno jer se Vlada, može opredijeliti i za izvoz opasnog otpada u druge zemlje, ukoliko se to pokaže kao bolja opcija.

2.6. DIREKTORAT ZA RAZVOJ STANOVANJA

U okviru zakonodavne i institucionalne aktivnosti u 2013. godini, iz nadležnosti ovog direktorata donijeta su dva zakona: Zakon o socijalnom stanovanju i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada. Takođe, su u toku 2013. godine sprovedene značajne aktivnosti na pripremi realizacije Projekta regularizacije neformalnih objekata.

Zakon o socijalnom stanovanju stupio je na snagu 30.07.2013. godine. Oblast socijalnog stanovanja do donošenja Zakona nije bila definisana pozitivnim propisima Crne Gore. Socijalno stanovanje posebno podrazumijeva: zadovoljavanje stambenih potreba osjetljivih/ranjivih društvenih grupa i siromašnih kategorija domaćinstava; podsticanje razvoja nerazvijenih područja stambenom ponudom i poboljšanjem uslova stanovanja stručnjaka i drugih nosilaca razvojnih programa u nerazvijenim područjima, i smanjenje loših uslova stanovanja u gradskim naseljima i povećanje ponude stanova sa nižim zakupninama u odnosu na tržišnu ponudu. Zakon treba da omogući Vladi i jedinicama lokalne samouprave da na kvalitetniji i efikasniji način rješavaju stambene potrebe ugroženih grupa, odnosno domaćinstava koja ne mogu da riješe stambeno pitanje. Jedno od najvažnijih pitanja koje reguliše ovaj zakon je preciziranje nadležnosti nad upravljanjem i održavanjem stambenog fonda, odnosno objekata koji su sada namijenjeni za ove svrhe kao i objekata koji će se ubuduće graditi odnosno obezbjeđivati za ove namjene. Jasno je definisana obaveza jedinica lokalne samouprave da obezbjeđuju održavanje i upravljanje stambenim fondom. Naime, koncept, politika i kriterijumi netržišnog stanovanja su shodno usvojeni standardima Evropske Unije, definisani i uređeni na nivou države, a razrada i primjena ovih politika uređena na lokalnom nivou.

Nedostatak finansijskih sredstava predstavlja jedan od osnovnih izazova za uspostavljanje održivog sistema socijalnog stanovanja. Zato je Zakonom usvojeno rješenje kojim će se sistem socijalnog stanovanja razrađivati kroz posebne programe, koje će formulisati Vlada Crne Gore, odnosno jedinica lokalne samouprave, a koji će omogućiti fleksibilnost u planiranju i realizaciji aktivnosti.

U toku 2013. godine nije bilo aktivnosti na izgradnji stanova za socijalno stanovanju u lokalnim jedinicama. Na osnovu podataka dobijenih od jedinica lokalne samouprave, do kraja 2011. godine obezbijeđeno je 1.235 stanova, dok je u 2012. godini obezbijeđeno 408 stambenih jedinica. Važno je istaći da u konačnu cifru od 1.643 stambenih jedinica za socijalno stanovanje, spadaju i stambene jedinice u objektima za kolektivno stanovanje, individualnim objektima i montažnim objektima. Navedene stambene jedinice dodijeljene su: licima u stanju socijalne potrebe, RE populaciji, raseljenim i interno raseljenim licima i penzionerima.

2.6.1. Nacionalni stambeni projekat za raseljena i interno raseljena lica

Implementacija Projekta je u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja a predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma učestvuju kroz koordinacioni odbor projekta i Nacionalne implementacione jedinice.

Nacionalni stambeni projekat za raseljena i interno raseljena lica se implementira kroz Regionalni program za trajno rješavanje pitanja izbjeglica i interno raseljenih lica (Sarajevski proces/Beogradska inicijativa).

Programom je predviđeno obezbjeđenje sredstava za rješavanje stambenog pitanja za 6.063 lica (1.177 domaćinstava) koja spadaju u najranjivije kategorije (lica smještena u neformalnim kolektivnim centrima i ugrožena lica u privatnom smještaju, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik).

Nacionalni stambeni projekat sprovodiće se u više od 13 crnogorskih opština: Berane, Andrijevića, Podgorica, Ulcinj, Nikšić, Budva, Rožaje, Plav, Herceg Novi, Bar, Danilovgrad, Tivat, Pljevlja i dr. Ovaj program će značajno doprinijeti zatvaranju kampa Konik (najveći kolektivni kamp za raseljena lica u Crnoj Gori) i ostalih kolektivnih centara za smještaj raseljenih i interno raseljenih lica. Implementacija ovog projekta pretpostavlja implementaciju Zakona o socijalnom stanovanju, jer se izgradnjom objekata rješava pitanje stanovanja jedne od prioritarnih grupa predviđenih zakonom –raseljena i interno raseljena lica.

2.6.2. Crnogorski fond za solidarnu stambenu izgradnju

Osnovni vid finansiranja stambenih projekata, pored značajnog udjela opština od oko 30% (prenos zemljišta potrebnog za izgradnju objekata bez naknade i uz oslobađanje od naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta), je uplata sredstava ulagača, kroz ugovore o ulaganju i udruživanju sredstava u Fond sa ciljem izgradnje stanova pod povoljnijim uslovima od tržišnih. Ovaj vid finansiranja projekta realizuje se tako što poslodavci - ulagači sredstava mjesečno uplaćuju na žiro račun Fonda, a predmetna sredstva im se uračunavaju u krajnju prodajnu cijenu kvadratnog metra izgrađenog stambenog prostora. Ostatak sredstava za gradnju obezbjeđuje se iz kredita inostranih finansijskih institucija, kao i domaćih komercijalnih banaka.

Krajnjim kupcima se, pored opcije kupovine stana sopstvenim sredstvima, nudi i mogućnost kupovine na lizing uz učešće od 30% i rok otplate 20 godina. Uz to, CFSSI namjerava da pokrene pristupačno stanovanje pod zakup, koje je u pojedinim projektima već i uvedeno, uz pomoć partnera iz Austrije i Holandije. Stanovanje pod zakup će se fokusirati na domaćinstva sa niskim prihodom, a naročito na mlade porodice i penzionere u svim opštinama Crne Gore, posebno u manje razvijenom sjevernom regionu.

Od 1996. godine do danas Fond je izgradio ukupno 1.139 stambenih jedinica, i to u opštinama Podgorici, Budvi, Beranama, Pljevljima, Kolašinu, Nikšiću, Andrijevići, Rožajima, Cetinju, Mojkovcu, Tivtu i Baru. U 2013. godini izgrađeno je 270 stanova u Baru, 25 stanova u

Mojkovcu i 20 stanova u Tivtu. Trenutno Fond investira u Glavnom gradu, opštinama Bijelo Polje i Plužine, te će u najskorije vrijeme biti spremno za realizaciju još 367 stambenih jedinica.

U planu Fonda je izrada modela rješavanja stambenih pitanja za građane Crne Gore u saradnji sa EBRD i Državom. Predmetni stanovi se grade za ulagače Fonda - pravna lica koja shodno Ugovoru o ulaganju i udruživanju sredstava u Fond uplaćuju sredstva za rješavanje stambenih pitanja svojih zaposlenih pod povoljnijim uslovima, tako da se cijena stanova po 1m² kreće od 500 eura u sjevernoj regiji do 850 eura /1m² u južnoj regiji .

U cilju dalje realizacije Projekta „Izgradnje stanova solidarnosti“ i stvaranju povoljnosti za korisnike stanova izgrađenih u okviru ovog projekta, jedna od najvažnijih aktivnosti koje Fond trenutno realizuje, a koja će naročito biti značajna za krajnje korisnike stanova solidarnosti u budućnosti, jeste uspostavljanje stambene štednje odnosno zalaganje na osnivanju prve Stambene štedionice u Crnoj Gori. Fond je zapravo jedan od predlagača Zakona o stambenoj štednji, u saradnji sa Vladom Crne Gore i Centralnom Bankom.

2.6.3. Stambena zadruga „Solidarno“

Stambena zadruga prosvjetnih radnika Crne Gore „Solidarno“ osnovana je maja 2002. godine, kao neprofitna organizacija svoju djelatnost obavlja u skladu sa Zakonom o stambenim zadrugama, poštujući osnovne principe zadrugarstva.

Sporazumom Sindikata prosvjete i Ministarstva prosvjete, Vlada Crne Gore je usvojila i donijela Zaključak broj: 03-276 od 31.01.2008. godine kojim se odobrava iznos od 350.000,00 eura, na godišnjem nivou u cilju rješavanja stambenih potreba zaposlenih u prosvjeti, putem dodjele stambenih kredita za individualne objekte i izgradnju objekata za kolektivno stanovanje. Ministarstvo prosvjete redovno prati aktivnosti Stambene zadruge „Solidarno“.

Zaključno sa 2012. godinom predato je na korišćenje 209 stambenih jedinica u 8 opština u Crnoj Gori.

Napominjemo, da je Stambena zadruga „Solidarno“ u saradnji sa Stambenom zadrugom zdravstvenih radnika izgradila stambeni objekat od 75 stanova u Podgorici, od kojih je 37 stanova pripalo zdravstvenim radnicima. Stambena zadruga zdravstvenih radnika do sada nije samostalno gradila stambene jedinice.

2.6.4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i odražavanju stambenih zgrada

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i odražavanju stambenih zgrada stupio je na snagu 17. januara 2014. godine. Cilj donošenja ovog zakona jeste očuvanje i unapređenje postojećeg stambenog fonda imajući vidu njegovu ekonomsku vrijednost. Novine predviđene zakonom otkloniće slabosti koje su prepoznate u implementaciji, a koje se odnose prvenstveno na nedostatke u dijelu sprovođenja inspekcijskog nadzora ali i druga pitanja čija je implementacija u praksi izazivala nedoumice pri tumačenju. Između ostalih, novina je podijeljena nadležnost u dijelu inspekcijskog nadzora na organ uprave za inspekcijske poslove, odnosno inspektore za stanovanje i komunalnu inspekciju. Imajući u vidu da su kapaciteti

inspektora za stanovanje ograničeni, imajući u vidu da je za ove poslove sistematizovano ukupno tri izvršioca, usvojeno je rješenje da se propišu nadležnosti komunalne inspekcije, a sve u cilju efiksnijeg nadzora nad primjenom zakona.

U tabelarnom prikazu dat je pregled podataka iz oblasti održavanja stambenih zgrada u 2013 godini: broj stambenih zgrada i organizovanje organa upravljanja po jedinicama lokalne samouprave.

Tabela organizovanje organa upravljanja u stambenim zgradama u 2013. godini

r/b	OPŠTINA	Broj stamb. zgrada	Broj osnovnih organa upravljanja u zgradama			
			skupštine	%	upravnici	%
1	2	3	4	5	6	7
1.	Andrijevića	17	12	70	12	70
2.	Bar	115	73	63,5	73+6*	63,5
3.	Berane	98	45	45,9	45+20*	45,9
4.	Bijelo Polje	88	19	21,6	19+15*	21,6
5.	Budva	/	136	/	136	/
6.	Danilovgrad	22	8	36,4	8	36,4
7.	Žabljak	29	17	58,6	17	58,6
8.	Kolašin	29	10	34,5	10+2*	34,5
9.	Kotor	411	379	92,2	172+120*	41,8
10.	Mojkovac	45	30	66,7	30	66,7
11.	Nikšić	226	353	/	353	/
12.	Plav	10	5	50,0	5	50,0
13.	Plužine	17	16	94,1	16	94,1
14.	Pljevlja	290	130	44,8	130	44,8
15.	Podgorica	834 (2742 ulaza)	939 (po ulazima)	(po 34,3	939 (po ulazima)+95*	(po 34,3
16.	Rožaje	40	31	77,5	30	77,5
17.	Tivat	120	98	81,5	98	81,6
18.	Ulcinj	47	8	17,0	8+2*	17,0
19.	Herceg Novi	296	135	45,6	135	45,6
20.	Cetinje	247	14	5,7	14	5,7
21.	Šavnik	35	8	22,8	8	22,8
UKUPNO		3.016	2.466		2.258+(260)*	

(*) privremeni upravници

U opštinama je imenovano 260 privremenih upravnika, i to u opštinama: Bar, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Kotor, Podgorica i Ulcinj.

Pravila o međusobnim odnosima etažnih vlasnika koja sadrže odredbe o posebnim i zajedničkim djelovima stambene zgrade, uslovima njihovog uživanja, upotrebi zajedničkih djelova i raspodjeli troškova, očuvanju izgleda zgrade, upravljanju i dr. nijesu donešena u devet opština, i to: Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Žabljak, Kolašin, Kotor, Mojkovac i Plav.

Što se tiče organizovanja hitnih intervencija u stambenim zgradama šest lokalnih jedinica je intervenisalo u izvođenju ovih radova.

Odluke o kućnom redu u stambenim zgradama su donijele sve lokalne samouprave, sa izuzetkom opština Plav i Šavnik, kod kojih ova obaveza nije realizovana.

2.6.5. Projekat regularizacije neformalnih objekata

U dijelu planiranja i stvaranja uslova za implementaciju Projekta regularizacije neformalnih objekata sprovedene su značajne aktivnosti. **Predlog zakona o legalizaciji neformalnih objekata** još je u skupštinskoj proceduri, Ministarstvo je shodno svojim nadležnostima i proceduri predviđenoj Poslovníkom Skupštine Crne Gore, u stalnoj komunikaciji sa predstavnicima nadležnih državnih organa, Zajednicom opština Crne Gore, pravosudnim organima i predstavnicima poslaničkih klubova, u cilju poboljšanja ovog zakonskog teksta. Imajući u vidu značaj ovog pravnog akta, odnosno posledice koje će njegova primjena imati na veliki broj građana Crne Gore, u najvećem broju pitanja potrebno je postići konsenzus sa svim relevantnim institucijama i detaljno razmotriti sve sugestije i primjedbe na predloženi tekst, bilo da se tiču samog postupka ili opsega primjene.

Takođe, je pripremljen i usvojen od strane Vlada Crne Gore Izvještaj o realizaciji Akcionog plana pretvaranja neformalnih naselja u formalna i regularizacije objekata. Shodno zaključcima Vlade CG, predviđeno je sprovođenje niza aktivnosti koje će pospješiti proces sprovođenja zakona. Naime, neophodno je obezbijediti sprovođenje Zakona o porezu na nepokretnosti u dijelu koji se odnosi na povećanje poreske stope, utvrđivanje poreske obaveze i naplatu poreza za objekte sagrađene suprotno zakonu, vodeći računa da je ova aktivost preduslov za realizaciju Projekta. Takođe je predviđena obaveza intenziviranja aktivnosti na sprovođenju Pilot Projekta u opštini Bar, zatim zadužena Uprava za nekretnine da izvrši preklapanje orto foto snimka sa važećim digitalnim podlogama i formira baze podataka o neformalnim objektima. Intenzivne aktivnosti su sprovedene u cilju pripreme i realizacije Projekta energetske efikasnosti u procesu legalizacije.

Uključivanje svih zainteresovanih strana, svih lokalnih samouprava i institucija, zatim šire javnosti a najviše građana, od presudnog je značaja. Drugi ključni element je uspostavljanje evidencije - baze podataka neformalnih objekata, koja će biti značajno sredstvo u sprovođenju Zakona. Evidencija podrazumijeva sakupljanje podataka o svim neformalnim objektima, njihovoj namjeni, strukturi, površini, i dr. Naime, uspostavljanje i operativna baza podataka svih

neformalnih objekata olakšaće proces izdavanja rješanje u postupku legalizacije i olakšaće uvid u rezultate procesa.

2.6.6. Energetska efikasnost u procesu legalizacije

Projekat legalizacije neformalnih objekata će rezultirati novim politikama, regulaciji i značajnim investicijama u cilju pretvaranja nelegalnih objekata u zakonski regulisane legalne objekte. Osim provjere statičke i seizmičke stabilnosti nelegalnih objekata, cilj je da proces između ostalog donese i poboljšanje energetske efikasnosti. Činjenica je da većina neformalnih objekata imaju loše toplotne performanse i visok energetska utrošak.

U saradnji sa **UNDP** kancelarijom u Crnoj Gori započela je realizacija Programa čiji je cilj povezivanje procesa legalizacije sa povećanjem nivoa energetske efikasnosti u domaćinstvima, poslovnim objektima i upotrebu finansijskih sredstava, ostvarenih iz uštede u potrošnji energije na finansiranje procesa legalizacije. Projekat predlaže integrisani pristup koji se sastoji u povećanju nivoa energetske efikasnosti u objektima i upotrebu finansijskih sredstava, ostvarenih iz uštede u potrošnji energije na finansiranje procesa legalizacije.

Ideja, kao i nedavno spovedena istraživanja i prototip pokazuju kako legalizacija neformalnih naselja uvođenjem mjera energetske efikasnosti, može istovremeno rezultirati u povećanju prihoda centralnih i lokalnih budžeta, smanjenju negativnog uticaja na životnu sredinu, povećanju zaposlenosti, povećanju ekonomske aktivnosti, smanjenju potrošnje električne energije a time i potrebe za uvozom električne energije, te u krajnjem doprinijeti povećanju životnog standarda.

3. IZVRŠAVANJE PROGRAMA RADA VLADE CRNE GORE

Od ukupno 25 tema i propisa po Programu rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, realizovano je 23, što znači da je procenat izvršenja 92 %. Ostale su nerealizovane jedna tema i jedan propis:

- Informacija o statusu privatizacije hotelsko-turističkih preduzeća prvi put je postavljena na portal KEPIF-a 12. jula 2013 godine. Sugestije koje su dostavljene od strane kabineta Premijera i potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku su u nju integrisane, međutim nije uvrštena u dnevni red. Informacija je dodatno ažurirana i dopunjena predlogom podsticajnih mjera za unapredjenje poslovanja i smještajne ponude hotelsko turističkih kapaciteta. Tako dopunjena i uz pribavljeno mišljenje Ministarstva finansija postavljena je na portal KEPIFa 10. decembra 2013. godine, ali do kraja 2013.g. nije uvrštena u dnevni red. Informacija je usvojena na sjednici Vlade Crne Gore početkom 2014. godine.

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima je postavljen na portal KEPIF-a 6. decembra 2013. godine i uvršten je u dnevni red, međutim, nakon postavljanja na portal dokumenta "Smjernice za upravljanje smještajnih kapaciteta" čiji je autor institut Horvat, kao pratećeg dokumenta uz Predlog zakona, materijal je dobio novi broj i nije bio uvršten u dnevni red u 2013. godini. Predlog zakona je Vlada Crne Gore utvrdila na sjednici početkom 2014. godine.

U 2013.g. Vlada Crne Gore je, na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma, realizovala sljedeće planirane aktivnosti iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu:

Utvрила devet predloga zakona:

- Predlog zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja,
- Predlog zakona o socijalnom stanovanju,
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata,
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada,
- Predlog zakona o morskom dobru,
- Predlog zakona o građevinskim proizvodima,
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima,
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim parkovima,
- Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini.

Usvojila četiri agende:

- Akcioni plan za pripremu turističkih sezona - Agenda reformi u oblasti turizma,
- Izvještaj o stanju uređenja prostora za 2012. godinu, Program uređenja prostora i Agenda prostornih reformi,
- Pregled prioriternih projekata za izgradnju komunalne infrastrukture – Agenda reformi,
- Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori u 2012. godini sa Predlogom mjera u sklopu koje je i dostavljena Informacija o stanju radioaktivnosti u životnoj sredini

Donijela 10 strategija, programa, studija i sl.:

- Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2013-2016. godine, s Akcionim planom,
- Studija valorizacije prostora u cilju proizvodnje energije iz obnovljivih solarnih izvora,
- Program monitoringa životne sredine za 2013. godinu,
- Izvještaj Ministarstva održivog razvoja i turizma o radu i stanju u upravnim oblastima za 2012. godinu,
- Nacionalna lista indikatora zaštite životne sredine,
- Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu,
- Izvještaj o realizaciji mjera i aktivnosti utvrđenih Nacionalnom stambenom strategijom,
- Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2014-2020. godine,
- Program monitoringa životne sredine Crne Gore za 2014. godinu,
- Izvještaj o realizaciji Akcionog plana pretvaranja neformalnih naselja u formalna i regularizacije objekata sa posebnim akcentom na seizmičke izazove.

4. IZVRŠAVANJE PROGRAMA RADA MINISTARSTVA

Po Programu rada Ministarstva za 2013. godinu od ukupnog broja planiranih tema/propisa (126), realizovano je 87, a nerealizovano je 39 tema/propisa. Procentualna realizacija obaveza iznosi 69,04%. Nerealizovano je donošenje planiranih planskih dokumenata zbog kašnjenja u njihovoj izradi od strane obrađivača planova, nekoliko pravilnika predviđenih Programom donijeće se nakon usvajanja zakona u kojima je osnov za njihovo donošenje.

Normativni dio

Po Programu rada Ministarstva za 2013. godinu, Vlada Crne Gore je utvrdila dva zakona, donijela dvije uredbe i pet odluka, dok je Ministarstvo donijelo 48 pravilnika.

1. Predlog zakona o dopuni Zakona o potvrđivanju Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama
2. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ratifikaciji Sporazuma o zaštiti kitova i delfina (Cetacea) u Crnom moru, Sredozemnom moru i pripadajućoj zoni Atlantskog okeana (ACCOBAMS)
3. Uredba o uslovima koje treba da ispunjava skladište otpada, načinu i uslovima skladištenja otpada
4. Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu
5. Utvrđen je Predlog odluke o donošenju PPPN za Nacionalni park Lovćen, a donijete su:
6. Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Aerodrom - Tivat" - Sektor 24 – Tivat
7. Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Dio Sektora 56" (Marina Bar)
8. Odluka o donošenju Državne studije lokacije "Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta" Ruža vjetrova, Bar
9. Odluka o izradi Prostornog plana posebne namjene NP Prokletije
10. Pravilnik o bližem sadržaju plana proizvođača otpada
11. Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sačinjavanja plana upravljanja otpadom proizvođača otpadom
12. Pravilnik o djelatnostima koje se smatraju neposredno povezanim sa turizmom
13. Pravilnik o izgledu i sadržaju obrazaca, kao i izgledu, sadržaju i načinu vođenja Centralnog turističkog registra
14. Pravilnik o načinu pakovanja, kriterijumima, uslovima i načinu odstranjivanja otpada koji sadrži azbest i drugim mjerama za sprječavanje emisije azbestnih vlakana i prašine u životnu sredinu
15. Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik koji vrši sakupljanje otpada, odnosno transport otpada
16. Pravilnik o karakteristikama lokacije (geološke, hidrološke, morfološke, meteorološke, seizmološke i druge), uslovima izgradnje, sanitarno - tehničkim uslovima, načinu rada i zatvaranju deponija, stručnoj spremi i kvalifikacijama rukovodioca deponije
17. Pravilnik o vrsti otpada i uslovima za prihvatanje otpada na deponiji
18. Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju zahtjeva za upis u registar izvoznika otpada
19. Pravilnik o obrascu, sadržaju prijave, sadržaju i načinu vođenja registra evidencije podnosilaca prijave o obavljanju turističkih usluga u seoskom turizmu

20. Pravilnik o minimalno-tehničkim uslovima, uslovima za kategoriju i načinu kategorizacije objekata u kojima se pružaju usluge u seoskom domaćinstvu
21. Izmjene i dopune Pravilnika o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti
22. Pravilnik o sadržaju elaborata energetske efikasnosti zgrada
23. Pravilnik o spaljivanju i/ili suspaljivanju otpada
24. Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju zahtjeva za upis u registar izvoznika neopasnog otpada
25. Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o razvrstavanju djelatnosti za koje se plaća članski doprinos turističkim organizacijama
26. Pravilnik o vođenju registra izdatih dozvola za preradu i/ili odstranjivanje otpada, registra sakupljača, registra prevoznika i trgovaca i posrednika otpada
27. Pravilnik o sakupljanju i predaji otpadnih vozila čiji je imalac nepoznat
28. Pravilnik o utvrđivanju liste supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost
29. Pravilnik o obrascima koji se koriste u postupcima izgradnje objekata
30. Pravilnik o prestanku važenja Pravilnika o programu obuke, načinu polaganja stručnog sipita, sadržaju, izgleda i načinu izdavanja licence za planinskog vodiča
31. Pravilnik o kriterijumima za identifikaciju supstance kao perzistentne, bioakumulativne i toksične i veoma perzistentne i veoma bioakumulativne supstance
32. Pravilnik o načinu obračuna površine i zapremine objekata
33. Pravilnik o bližim uslovima za upis u Registar posrednika i trgovaca otpadom
34. Pravilnik o sadržaju evidencije plaćene boravišne takse
35. Pravilnik o sadržaju bezbjedonosnog lista za hemikalije
36. Pravilnik o postupku prethodnog obavještanja i postupku davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obavještenja za izvoz hemikalija
37. Pravilnik o bližem sadržaju dosijea i registra hemikalija
38. Pravilnik o načinu vođenja evidencije o hemikalijama i izdatim dozvolama za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija
39. Pravilnik o načinu izrade i sadržaju izvještaja o bezbjednosti hemikalije
40. Pravilnik o utvrđivanju liste površinski aktivnih supstanci koje se mogu koristiti u detergentu
41. Pravilnik o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija
42. Pravilnik o zabrani i ograničenju korišćenja, stavljanja u promet i proizvodnji hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu
43. Pravilnik o metodama ispitivanja biorazgradljivosti površinski aktivne supstance, načinu obilježavanja i sastavu detergenta
44. Pravilnik o uslovima i načinu sticanja zvanja počasnog turističkog vodiča
45. Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o načinu vršenja tehničkog pregleda
46. Pravilnik o bližem sadržaju zahtjeva i obrascu sertifikata dobre laboratorijske prakse
47. Pravilnik o načinu i bližim uslovima izdavanja dozvole za dozvoljene emisije zagađujućih materija u vazduh
48. Pravilnik o bližem načinu i sadržaju strateških karata buke
49. Pravilnik o klasifikaciji otpada i Katalogu otpada

50. Pravilnik o načinu i postupku sprovođenja javnog konkursa
51. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o obliku, načinu izdavanja i upotrebe značke turističkog inspektora
52. Plan kvaliteta vazduha za opštinu Pljevlja
53. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole o dozvoljenim emisijama zagađujućih materija u vazduh
54. Treći program praćenja kvaliteta goriva naftnog porijekla
55. Pravilnik o načinu i postupku mjerenja emisija iz stacionarnih izvora
56. Pravilnik o sadržaju i načinu dostavljanja Izvještaja o sistematskom ispitivanju nivoa nejonizujućih zračenja
57. Pravilnik o načinu vođenja evidencije o izvorima nejonizujućih zračenja.

Tematski dio

U 2013.g. Vlada Crne Gore je, shodno Programu rada Ministarstva za 2013. godinu, usvojila 22 izvještaja, informacije, strategije i drugih bitnih dokumenata, s tim što su dva dokumenta urađena u sklopu drugih izvještaja:

1. Izvještaj o implementaciji Prijedloga mjera za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu
2. Nacionalni izvještaji i izjave o nuklearnim materijalima u Crnoj Gori
3. Drugi godišnji izvještaj o sprovođenju Milenijumskih razvojnih ciljeva
4. Informacija o unaprjeđenju aviodostupnosti Crne Gore
5. Izvještaj o realizaciji DRV kongresa
6. Godišnji program rada i finansijski plan društva sa ograničenom odgovornošću "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" - Podgorica
7. Peti godišnji izvještaj o implementaciji Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore
8. Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa rada i Finansijskog plana Društva s ograničenom odgovornošću „Project-consulting“
9. Informacija o rezultatima zimske turističke sezone 2012/2013. godine
10. Projekat „Poslovanje hotelijerstva u Crnoj Gori u 2012. godini«
11. Formiranje Nacionalnog savjeta za održivi razvoj
12. Informacija o proglašenju Tivatskih solila Ramsar područjem
13. Nacionalni plan za implementaciju Stokholmske konvencije
14. Program sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini u 2014. godini
15. Izvještaj o implementaciji Nacionalne strategije biodiverziteta sa akcionim planom za period 2010-2015. godine
16. Informacija o stanju radioaktivnosti u životnoj sredini
17. Studija društveno odgovornog poslovanja/društvene odgovornosti
18. Informacija o kvalitativnim i kvantitativnim efektima ljetnje turističke sezone u 2013. godini
19. Akcioni plan za pripremu zimske turističke sezone 2013/14
20. Akcioni plan za usvajanje Eurokodova i Akcioni plan za implementaciju Eurokodova

Ostale teme po Programu rada Ministarstva

Ministarstvo je u toku 2013.g. pripremlilo 14 materijala (izvještaja, informacija i drugih aktivnosti) po Programu rada Ministarstva za 2013. godinu, a za koje nije postojala potreba upućivanja u vladinu proceduru:

1. Priprema i podnošenje aplikacija za obezbjeđivanje bespovratnih sredstava kroz instrument Investicioni Okvir za Zapadni Balkan (WBIF)
2. Promotivne aktivnosti na globalnim mrežama i regionalna kampanja
3. Osmišljavanje i organizovanje kulturno zabavnog programa na plažama pod nazivom "Afterbeach party"
4. Potpisivanje ugovora sa nadležnim sportskim savezima za održavanje staza
5. Definisane liste prioriteta zanimanja iz oblasti turizma i ugostiteljstva
6. Stvaranje pretpostavki za donošenje Odluke o dodjeli nacionalne akreditacije Operativnoj strukturi IPA komponentu III
7. Dostavljanje aplikacije Evropskoj komisiji (akreditacionog paketa) za prenos odgovornosti upravljanja za IPA III komponentu
8. Finalizacija Priručnika o procedurama za IPA III komponentu
9. Informacija o EU projektima iz oblasti zaštite životne sredine, komunalne infrastrukture, gradjevinarstva i turizma
10. Informacija o statusu IPA projekata iz oblasti komunalne infrastrukture
11. Panoramski putevi – uređenje i promocija
12. Razvoj zimskih ponuda
13. Realizacija projekta „Neka bude čisto“ u 2013. godini
14. Nacionalni izvještaj o sprovođenju Konvencije o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu – Espoo

5. PREGLED OSTALIH MATERIJALA

Osim tema i propisa po Programu rada Vlade i Ministarstva za 2013.g., Vlada Crne Gore je, na predlog ovog Ministarstva:

- **utvrdila pet predloga zakona:**

- 1 Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o Međunarodnoj hidrografskoj organizaciji,
- 2 Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini,
- 3 Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o saradnji između VCG i Vlade njegovog presvijetlog Visočanstva Princa od Monaka,
- 4 Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi,
- 5 Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata.

- **Donijela 15 mišljenja na amandmane na predloge zakona koji su u skupštinskoj proceduri:**

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, Predlog

zakona o izmjenama i dopunamam Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini, Predlog zakona o izmjeni i dopuni zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini i Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini.

- Donijela tri uredbe:

- 1 Uredba o povjeravanju poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Inženjerskoj komori Crne Gore
- 2 Uredba o proceduri izrade i donošenja planskog dokumenta po skraćenom postupku
- 3 Uredba o dopuni Uredbe o postupku i kriterijumima za pretvaranje posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovne prostorije.

- Donijela 19 odluka:

- 1 Odluka o objavljivanju javnog poziva za prikupljanje ponuda za zakup hotelskih kupališta i specijalnih kupališta prema Planu objekata privremenog karaktera u zoni morskog dobra i Odluka o objavljivanju javnog poziva za prikupljanje ponuda za zakup kupališta prema Planu objekata privremenog karaktera u zoni morskog dobra i cjenovnik početnik naknada
- 2 Odluka o objavljivanju javnog poziva za prikupljanje ponuda za zakup privremenih lokacija i objekata
- 3 Odluka u davanju u zakup zemljišta u državnoj svojini radi postavljanja privremenih objekata na području nacioanlnih parkova "Skadarsko jezero", "Durmitor", "Lovćen" i "Biogradksa gora", u skladu sa Planom objekata privremenog karaktera
- 4 Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju DOO "CETI"
- 5 Odluka o izmjeni Statuta DOO "CETI"
- 6 Odluka o visini naknade za članove Odbora direktora DOO "CETI"
- 7 Odluka o prestanku važenja Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela za održivi razvoj
- 8 Odluka o prestanku važenja Odluke o obrazovanju Interresorne grupe za realizaciju Komunikacione strategije održivog razvoja
- 9 Predlog odluke o prihvatanju Aneksa br.1 ugovora o zakupu hotela Kraljičina plaza i Predlog odluke o prihvatanju Aneksa br.1 ugovora o zakupu hotela Sveti Stefan i Miločer
- 10 Odluka o objavljivanju javnog poziva za zakup privremenih objekata, broj: 0203-2317/8 od 05.06.2013. godine
- 11 Odluka o izmjenama Programa usklađivanja privredinih grana sa Zakonom o spečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine
12. utvrdila Predlog odluke o donošenju PPPN NP "Lovćen"
13. Odluka o donošenju izmjena i dopuna DSL "Arsenal" Tivat
14. Nacrt Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje sa Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu i Predlogom programa javne rasprave
15. Nacrt Izmjena i dopuna Državne studije "Arsenal" Tivat, s Predlogom programa javne rasprave.
16. Odluka o izradi DSL "Dio sektora 22"
17. Odluka o izradi DSL "Sektor 20 i Sektor 21"
18. Odluka o izradi PPPN NP "Prokletije"
19. Odluka o izradi LSL "Dubovica II".

- **Donijela 3 pravilnika:**

- 1 Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za zaštitu životne sredine
- 2 Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju
- 3 Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva održivog razvoja i turizma

- **Usvojila 31 izvještaj, informacije i strategije:**

- 1 Informacija o projektu "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje"
- 2 Drugi izvještaj o implementaciji Nacionalne strategije biodiverziteta
- 3 Predlog nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za 2013 - 2016
- 4 Predlog izmjena i dopuna plana JPMD za 2012. g. i Plan korišćenja sredstava JPMD za 2013. g.
- 5 Treći nacionalni izvještaj i izjave o nuklearnim materijalima
- 6 Prvi izvještaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu
- 7 Informacija o unaprijeđenju aviodostupnosti Crne Gore s Predlogom ugovora o aerodromskim uslugama između Ryanair-a i JP "aerodromi" Crne Gore, Predlogom ugovora o marketinškim uslugama i Predlogom Ugovora i sponzorstvu marketinških aktivnosti
- 8 Predlog za izmjenu zaključka Vlade sa sjednice od 04. aprila br: 06-810/3 – Agenda turističke reforme
- 9 Informacija o prodaji stanova kojima raspolaže JP "Regionalni vodovod"
- 10 Izvještaj o poslovanju DOO "CETI" sa Godišnjim finansijskim iskazom
- 11 Informacija o realizaciji zaključaka Vlade Crne Gore br. 06-820/2 sa sjednice održane 04.04.2013.
- 12 Peti godišnji izvještaj o implementaciji Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore za 2012.g.
- 13 Informacija o stanju u oblastima vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama
- 14 Predlog odobrenja za prijavu za projekat Okvir za ubrzanje sprovođenja Milenijumskih razvojnih ciljeva na temu "Zapošljavanje mladih"
- 15 Predlog za davanje saglasnosti za određivanje regionalnog puta R13 u put posebne namjene
- 16 Informacija o ustupanju bez naknade skloništa – odmorišta za planinare
- 17 Predlog za davanje saglasnosti za izvođenje pripremnih radova većeg obima
- 18 Izvještaj o Milenijumskim razvojnim ciljevima
- 19 Predlog za dopunu zaključka VCG br: 06-2434/3
- 20 Informacija o projektu "Rekonstrukcija gradskog vodovoda u opštini Andrijevica" i donacija WBIF za realizaciju ovog projekta s Predlogom ugovora o grantu
- 21 Informacija o rješavanju stambenih pitanja državnih službenika i namještenika
- 22 Predlog za dodjelu regionalne pomoći AD "Ski resort – Kolašin 1450" iz Kolašina
- 23 Izvještaj o radu i rezultatima rada "Crnogorskog fonda za solidarnu stambenu izgradnju" d.o.o. Podgorica

- 24 Izmjena i dopuna Plana korišćenja sredstava Javnog preduzeća za pravljanje morskim dobrom Crne Gore za 2013. g.
- 25 Informacija o realizaciji tenderskih postupaka i aktivnosti na zaključenju ugovora, koje je pripremio Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom
- 26 Akcioni plan za unaprijeđenje zapošljavanja mladih za 2014. g.
- 27 Informacija o utvrđivanju obalne linije i aktivnostima na utvrđivanju linije morske obale
- 28 Informacija o rezultatima realizacije Programa integralnog upravljanja obalnim područjem Crne Gore (CAMP CG) u kontekstu izrade Prostornog plana posebne namjene obalnog područja CG (PPPN OP CG) i Nacionalne strategije integralnog upravljanja obalnim područjem Crne Gore
- 29 Izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za 2013. godinu
- 30 Prvi izvještaj o sprovođenju Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom
- 31 Prijedlog Aneksa II na Ugovor o zakupu zemljišta za izgradnju golf kompleksa u Tivtu sa Informacijom o neophodnosti donošenja aneksa II na Ugovor o zakupu zemljišta za izgradnju golf kompleksa u Tivtu.

- **Usvojila i/ili dala saglasnost na sledeće sporazume, memorandume i ugovore:**

- 1 Predlog memoranduma o razumijevanju između Vlade Crne Gore i Programa za razvoj Ujedinjenih nacija (UNDP) o osnivanju Centra za održivi razvoj
- 2 Predlog memoranduma o ispunjenju prethodnih uslova za stupanje na snagu Ugovora o dugoročnom zakupu lokaliteta kasarne "Orijenski bataljon" Kumbor
- 3 Predlog osnova za vođenje pregovora i zaključivanje sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o saradnji u oblasti turizma
- 4 Predlog osnova za vođenje pregovora i Sporazum između Vlade CG i Vlade Republike Azerbejdžan o saradnji u oblasti zaštite životne sredine
- 5 Predlog ugovora o korišćenju morskog dobra za pripremne aktivnosti između JPMD i Terne CG doo
- 6 Predlog ugovora o zakupu/korišćenju morskog dobra, između JPMD i Qatar Diar Hotel o dugoročnom zakupu plaže "Plavi horizonti"
- 7 Predlog osnova za vođenje pregovora i Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o saradnji u oblasti zaštite životne sredine, s Predlogom sporazuma
- 8 Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključenje Protokola između Vlade Crne Gore i Vlade Njegovog presvijetlog Visočanstva princa od Monaka u oblasti održivog razvoja
- 9 Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključenje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Gruzije o saradnji u oblasti turizma
- 10 Sporazum o izradi izmjena i dopuna Urbanističkog projekta "Pržno I", između Opštine Tivat i investitora QD Hotel and Property Investemt Montenegro Ltd.
- 11 Sporazum o izradi Izmjena i dopuna DSL "Sektor 5"
- 12 Predlog memoranduma o razumijevanju između Vlade Crne Gore i Programa za razvoj Ujedinjenih nacija (UNDP) o osnivanju Centra za održivi razvoj

- **Odlučila o 28 zahtjeva za pravo preče kupovine** u zonama nacionalnih parkova po članu 24 Zakona o nacionalnim parkovima ("Sl.list CG", br: 56/09)

- **Donijela 21 kadrovsko rješenje**

- **Donijela 7 rješenja o odlučivanju po sukobu nadležnosti** između Uprave za inspekcijske poslove - inspekcija za građevinarstvo, urbanizam, zaštite prostora i stambena inspekcija i lokalnih samouprava, kao drugostepeni organ i dr.

6. UPRAVNI POSTUPCI

6.1. UPRAVNO RJEŠAVANJE – PRVOSTEPENI UPRAVNI POSTUPCI

6.1.1. Direktorat za planiranje prostorom

Za slobodan pristup informacijama je primljeno ukupno 43 zahtjeva u 2013. godini, od čega je, u postupku rješavanja shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama i Zakonu o opštem upravnom postupku, odbijeno 8, usvojeno 29, djelimično odobreno 2, takođe 2 proslijeđeno nadležnim organima, u jednom postupljeno obavještenjem, a u proceduri je jedan zahtjev.

6.1.2. Direktorat za građevinarstvo

U 2013. godini primljeno 209 zahtjeva i to:

- 63 zahtjeva za izdavanje građevinskih dozvola, od tog broja je izdato 45 građevinskih dozvola; 2 zahtjeva su odbijena i donijeto je 16 zaključaka o obustavi postupka;
- 35 zahtjeva za izdavanje upotrebni dozvola, od tog broja su izdate 32 upotrebne dozvole i 3 zahtjeva su odbijena;
- 1 zahtjev za uklanjanje objekta i 1 rješenje o uklanjanju objekta;
- 1 zahtjev za ispravku greške i 1 zaključak o ispravci greške;
- 29 zahtjeva za vršenje tehničkih pregleda.
- 80 zahtjeva za slobodni pristup informacijama, od tog broja je donijeto 35 rješenja o slobodnom pristupu informacijama; 24 zahtjeva su odbijena; 9 rješenja kojim je djelimično dozvoljen pristup informacijama; 1 zaključak o odbacivanju zahtjeva; 5 zahtjeva je proslijeđeno drugom organu; na 5 zahtjeva je poslato obavještenje i zahtjev nije riješenje i bilo 17 neriješenih predmeta koje se odnose na postupak izdavanja upotrebni i građevinskih dozvola – prekidi postupaka.

Predračunska vrijednost radova za objekte za koje su izdate građevinske dozvole je 128 miliona eura.

Prikaz izdatih građevinskih dozvola za hotele od 2011 – 2014. godine sa predračunskom vrijednošću radova.

Hoteli			
Godina	2011	2012	2013
Broj građevinskih dozvola	5	9	7
Predračunska vrijednost (u milionima eura)	44,3	38,7	38,11

6.1.3. Direktorat za turistički razvoj i standarde

Direktorat za turistički razvoj i standarde, kao prvostepeni upravni organ, nadležan je za rješavanje po zahtjevima stranaka radi izdavanja:

- rješenja o licencama za obavljanje turističke djelatnosti (čl. 15 stav 2 Zakona)
- rješenja o prestanku važenja licenci za obavljanje djelatnosti turističkih agencija (čl.20 Zakona)
- rješenja o odobrenju za rad ugostiteljskih objekata vrste: hoteli, mali hoteli, moteli, pansioni, turistička naselja, etno sela, vile, kampovi, tri i više turističkih apartmana, gostionica i nacionalni restorani (čl. 91 stav 3 Zakona)
- rješenja o prestanku rada ugostiteljskih objekata (čl. 102 stav 5 Zakona)
- rješenja o određivanju kategorije za ugostiteljske objekte, koji se shodno Zakonu o turizmu kategorišu (čl. 96 stav 3 Zakona)
- određivanje vrste i kategorije luka nautičkog turizma – marina (čl. 59 stav 4 Zakona)
- rješenja o odobrenjima za rad turističkih vodiča (čl. 36 stav 2 Zakona)

Po osnovu člana 7 Zakona o skijalištima (»Sl.list RCG« br. 13/07) ovaj organ je nadležan i za izdavanje rješenja o odobrenju za rad skijaških terena.

Za sve ostale vrste ugostiteljskih objekata po osnovu člana 91 stav 4 Zakona o turizmu, organi lokalne uprave nadležni su za izdavanje rješenja o odobrenjima za rad.

U toku 2013. godine Direkcija za ugostiteljstvo donijela je **110** rješenja o određivanju kategorije za ugostiteljske objekte vrste hoteli, mali hoteli, apart hoteli, garni hoteli, turistička naselja, pansioni, moteli, gostionice i nacionalni restorani.

Dokazi koje je stranka u obavezi dostaviti ovom organu kao nadležnom za postupanje (neophodna dokumentacija), dostupni su kako na sajtu Ministarstva, tako i neposredno u samom Ministarstvu. Obrasci koji sadrže podatke o neophodnoj dokumentaciji sadrže i podatke o uslužnim brojevima kontakt telefona službenih lica ministarstva, kao i broj faksa i mail adresu. Ovaj organ, shodno članu 28 ZUP-a, po službenoj dužnosti pribavlja sve podatke o dokazima koje brže i lakše može pribaviti kao organ koji vodi postupak.

U 2013. godini evidentno je značajno uvećanje broja prvostepenih upravnih predmeta u poređenju sa 2012. godinom i to čak za 84,9%. Ovo uvećanje je u najvećoj mjeri posljedica povećanog broja zahtjeva za slobodan pristup informacijama shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama ("Službeni list Crne Gore" br.44/2012), ali i velikog broja izdatih

odobrenja za rad i legitimacija turističkim vodičima. Shodno čl. 36 st. 2 Zakona o turizmu ("Službeni list Crne Gore" br.41/10) propisano je da "na osnovu uvjerenja o položenom stručnom ispitu, Ministarstvo turističkom vodiču izdaje odobrenje za rad i legitimaciju." U 2013. godini turistički vodiči sa položenim stručnim ispitu, preko fakulteta koji su ovlašteni za organizovanje polaganja stručnog ispita i izdavanja uvjerenja o položenom ispitu, dostavljali su uvjerenja i iz prethodnih godina, a na osnovu kojih je Ministarstvo održivog razvoja i turizma izdavalo odobrenja za rad i legitimacije. Po navedenim zahtjevima je postupljeno u zakonskom roku.

Ovom Direktoratu, kao nadležnom za rješavanje u prvostepenom upravnom postupku iz oblasti turizma i ugostiteljstva u 2013. godini podnijeta su 984 zahtjeva. Odlučeno je po osnovu 974 zahtjeva u prvostepenom postupku, 4 zahtjeva su upućena nadležnom organu na rješavanje, a 6 zahtjeva je u proceduri.

U prvostepenom upravnom postupku izdato je:

- 233 rješenja o odobrenjima za rad ugostiteljskih objekata
- 217 rješenja o odobrenjima za rad turističkih agencija – licenci
- 266 rješenja o odobrenjima za rad turističkih vodiča
- 132 rješenja o određivanju kategorije ugostiteljskih objekata
- 5 rješenja o odobrenju za rad skijaškim terenima
- 63 rješenja o prestanku rada ugostiteljskih objekata i turističkih agencija
- 9 rješenja kojima se zahtjevi stranaka odbijaju
- 7 rješenja kojima se zahtjevi stranka odbacuju
- 1 rješenje kojima se obustavlja postupak po zahtjevu stranke

Rješenja ministarstva u prvostepenom upravnom postupku su konačna i protiv njih nije dozvoljena žalba već je moguće pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore. Po osnovu rješenja ministarstva u 2013. godini pokrenuta su 3 upravna spora. Donijeto je 1 rješenje kojim se tužba usvaja a postupak po osnovu 2 tužbe je još uvijek u toku kod Upravnog suda.

Podnijeto je i 36 zahtjeva za odlučivanje shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama ("Sl.list Crne Gore" br.44/2012). Od toga je izdato:

- 7 rješenja kojim se dozvoljava slobodan pristup informacijama
- 24 rješenja kojima se zahtjevi za slobodan pristup stranaka odbijaju iz razloga neposjedovanja tražene informacije
- 1 rješenje kojim se djelimično usvaja zahtjev za slobodan pristup informacijama
- 2 zahtjeva su proslijeđena nadležnom organu na rješavanje
- 2 zahtjeva su u proceduri

Na rješenja za slobodan pristup informacijama podnijeto je 5 žalbi. Po osnovu 2 žalbe postupak je u toku pred nadležnim organom. Po osnovu 3 žalbe (1 žalba je usvojena i donijeto rješenje za slobodan pristup informacijama, a po osnovu 2 žalbe nadležni organ za rješavanje po žalbi je donio zaključak kojim se postupak obustavlja).

6.1.4. Direktorat za životnu sredinu i klimatske promjene

U prvostepenom upravnom postupku, Direktorat za životnu sredinu i klimatske promjene je odlučivao po podnesenim zahtjevima za slobodan pristup informacijama. Ukupno podnijetih zahtjeva u 2013. godini je 28 zahtjeva, od čega je 20 zahtjeva proslijeđeno drugom nadležnom organu, za 6 zahtjeva je odobren pristup informacijama, dok su 2 zahtjeva ostala neriješena.

6.2. UPRAVNO RJEŠAVANJE – DRUGOSTEPENI UPRAVNI POSTUPCI

6.2.1. Direktorat za planiranje prostorom

U 2013. godini, izjavljeno je 174 žalbe, koje su, u drugostepenom postupku, riješene u propisanom roku. Pred Upravnim sudom Crne Gore pokrenuto je 20 upravnih sporova i poništene su 4 odluke Ministarstva. Od vanrednih pravnih lijekova, jedno rješenje Inženjerske komore o izdatoj licenci za izradu planskih dokumenata, ukinuto je po osnovu službenog nadzora. U 2013. godini, primljeno je u rad 33 predmeta manje u odnosu na 2012. godinu, a 85 manje u odnosu na 2011. godinu. Međutim, treba pomenuti da je u 2013. godini, odlučeno po tužbama kojima su pokrenuti upravni sporovi u 2012. godini. Dakle, takvih presuda je 11, od kojih je 6 tužbe odbijeno, a 5 usvojeno.

6.2.2. Direktorat za građevinarstvo

Ukupno je bilo 32 žalbe. Od tog broja:

- 1) 12 žalbi na rješenja građevinske inspekcije koje su riješene na sledeći način:
 - a) 2 žalbe su usvojene;
 - b) 5 žalbi je odbijeno;
 - c) 4 zaključka su donijeta o odbacivanju žalbi i
 - d) 1 dopis o prosljeđivanju žalbe na nadležnost Glavnom administratoru.

- 2) 20 žalbi na rješenja Inženjerske komore Crne Gore, koje su riješene na sledeći način:
 - a) 9 žalbi je usvojeno;
 - b) 7 žalbi je odbijeno;
 - c) 2 su zaključka o odbacivanju žalbe i
 - d) 2 žalbe proslijeđene na nadležnost Komori. U pitanju je greška u dostavljanju od strane Komore, jer nijesu bile žalbe, već prigovor upućen predsjedniku Komore.

Pred Upravnim sudom Crne Gore se vodi 30 sporova protiv rješenja ovog ministarstva. Od tog broja su 4 tužbe u 2013. godini, a preostalih 26 tužbi su stalno u toku, zbog podnošenja novih tužbi na rješenja ovog ministarstva koja se donose po presudama Suda. 14 sporova je u toku., 5 tužbi je usvojeno, 8 tužbi je odbijeno i 1 tužba je odbačena. 2 tužbe su proslijeđene na nadležnost Direktoratu za planiranje prostorom.

U 2013. godini je bilo 3 zahtjeva za ponavljanje postupka, od tog broja je 1 zahtjev usvojen i donijeto je novo-izmjenjeno rješenje; 1 zahtjev je odbačen i po 1 zahtjevu je donijet zaključak o prekidu postupka.

U 2013. godini su 2 rješenja oglašena ništavim. Od tog broja su 2 prvostepena rješenja: 1 po službenoj dužnosti i 1 postupajući po presudi Upravnog suda CG.

6.2.3. Direktorat za turistički razvoj i standarde

U drugostepenom upravnom postupku u 2013. godini donijeto je 47 rješenja po osnovu žalbi stranaka izjavljenih na rješenja organa lokalne uprave i Uprave za inspekcijske poslove kao i 1 rješenje po osnovu zahtjeva Osnovnog državnog tužilaštava Herceg Novi za poništenje ili ukidanje rješenja prvostepenog organa po osnovu službenog nadzora.

Po osnovu 4 drugostepena rješenja pokrenut je upravni spor kod Upravnog suda Crne Gore. Po osnovu 1 tužbe postupak je obustavljen; 1 tužba je usvojena a po osnovu 2 tužbe postupak je još u toku kod Upravnog suda.

6.2.4. Direktorat za životnu sredinu i klimatske promjene

U drugostepenom upravnom postupku, Direktorat za životnu sredinu i klimatske promjene je odlučivao po žalbama podnesenim protiv Uprave za inspekcijske poslove - rješenja ekološkog inspektora (14 žalbi) i po žalbama podnesenim protiv rješenja Agencije za zaštitu životne sredine (5 žalbi).

Rješavajući po žalbama podnesenim protiv rješenja Uprave za inspekcijske poslove - ekološkog inspektora ovo Ministarstvo je donijelo 5 rješenja kojim se žalba odbija kao neosnovana, a 9 rješenja kojima se poništava rješenje i predmet vraća na ponovni postupak i odlučivanje.

Rješavajući po žalbama podnesenim protiv rješenja Agencije za zaštitu životne sredine ovo Ministarstvo je donijelo 4 rješenja kojima se žalba odbija kao neosnovana i 1 rješenje kojim se poništava rješenje Agencije za zaštitu životne sredine i predmet vraća na ponovni postupak i odlučivanje.

Protiv rješenja Ministarstva podnešena je 1 tužba i postupak je pred Upravnim sudom Crne Gore.

6.2.5. Direktorat za upravljanje otpadom i komunalni razvoj

Bile su dvije žalbe na prvostepena rješenja (ekološki inspektor i Agencija za zaštitu životne sredine) od čega je po jednoj žalbi poništeno rješenje i predmet vraćen na ponovni postupak, dok je jedna žalba odbijena kao neosnovana na osnovu koje je stranka podnijela tužbu kod Upravnog suda koju je Upravni sud odbio.

6.2.6. Direktorat za razvoj stanovanja

Ministarstvo odlučuje u drugom stepenu samo u odnosu na postupke koji su pokrenuti prije 26. januara 2011. godine (od tada je u nadležnosti glavnog administratora). Takođe, direktorat je

nadležan za postupanje po žalbama podnesenim na rješenja Uprave za inspekcijske poslove, odnosno inspektora za stanovanje.

U 2013. godini ukupno je postupano po 20 žalbi. Jedanaest žalbi je odbijeno, a devet je usvojeno zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Protiv rješenja Ministarstva je podnijeto šest tužbi odnosno pokrenuto šest upravnih sporova, od kojih je četiri poništeno presudama Upravnog suda, dok su dvije tužbe odbijene.

6.3. Izdavanje UTU, potvrda, izvoda i sl. na zahtjev stranaka

6.3.1. Direktorat za planiranje prostorom

Shodno članu 62a Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, u 2013. godini, zaprimljeno je 164 zahtjeva za izdavanje urbanističko – tehničkih uslova, od čega je izdatih 90. Pored toga, lokalnim samoupravama na nadležnost je proslijeđeno 6 zahtjeva, donijeto je 5 zaključaka o obustavi postupka i 1 zaključak o odbacivanju zbog nepotpunosti. Na 32 zahtjeva je postupljeno obavještenjem, dok je 27 zahtjeva u proceduri. Treba istaći da je objedinjeno 6 zahtjeva i izdato za sve njih 3 urbanističko – tehničkih uslova. Sve navedeno je riješeno u zakonskom roku. Dakle, primljeno je manje zahtjeva za izdavanje urbanističko – tehničkih uslova, u odnosu na prethodnu godinu, što je posljedica izmjena i dopuna Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekat, o kojima je i u prošlogodišnjem izvještaju bilo riječi.

Pored toga, primljeno je 38 zahtjeva za izdavanje izvoda iz planskih dokumenata i svi su usvojeni, a izvodi su izdati u roku. Bilo je pet zahtjeva za davanje namjene iz državnog planskog dokumenta i svima su upućeni odgovori.

Direktorat je dao 72 mišljenja i 52 saglasnosti na lokalna planska dokumenta. Vraćeno je na doradu 5 predloga i 19 nacрта lokalnih planskih dokumenata. Direktorat je dao veliki broj mišljenja na nacрте i predloge propisa iz nadležnosti Ministarstva i drugih državnih organa (pisanim i elektronskim putem).

6.3.2. Direktorat za građevinarstvo

Direktorat je dao 189 tumačenja i mišljenja, a po zahtjevima stranaka.

7. POVJERENI POSLOVI

Uredbom o povjeravanju poslova iz nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, broj 26/12), ovim preduzećima povjereni su poslovi državne uprave, koji se odnose na izdavanje odobrenja i urbanističko – tehničkih uslova za objekte određene planom objekata privremenog karaktera za područje Prostornog plana posebne namjene za morsko dobro i za područja prostornog plana posebne namjene za nacionalne parkove.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, izdalo je 990 sezonskih rješenja za privremene lokacije, na osnovu istog broja zahtjeva.

Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore, izdalo je ukupno 30 urbanističko – tehničkih uslova, za postavljanje objekata privremenog karaktera u toku 2013. godine. Iz 2012. godine, prenijeto je 5 zahtjeva, tako da je ukupno u izvještajnom periodu bilo 45 zahtjeva. Dakle, 15 zahtjeva je u proceduri na dan 31.12.2013. godine.

Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Inženjerskoj komori Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 32/13) povjereni su poslovi državne uprave iz nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma, koji se odnose na izdavanje i oduzimanje licenci, ovjeru licenci i poništavanje ovjere licenci, vođenja registra licenci i objavljivanja na sajtu iz čl. 35, 36, 37, 83, 84, 85, 106, 107, 108, 134, 135, 136 i 138 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata.

Inženjerska komora Crne Gore je, shodno Uredbi o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Inženjerskoj komori Crne Gore, primila tokom izvještajnog perioda, 1.098 zahtjeva za izdavanje licenci za vršenje djelatnosti u oblasti uređenja prostora i izgradnji objekata, a koji su usvojeni u zakonskom roku. Odbijen je 31 zahtjev, a po 4 zahtjeva je postupak obustavljen. Podnijeto je 15 žalbi drugostepenom organu, a ukupno riješeno 13 žalbi. Jedna odluka Komore je zamijenjena.

8. EVROPSKE INTEGRACIJE, BILATERALNA I MULTILATERALNA SARADNJA

8.1. EVROPSKE INTEGRACIJE

8.1.1. Pregovaračko poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene

Ministarstvo održivog razvoja i turizma zaduženo je za politiku životne sredine i klimatskih promjena u procesu EU integracija. Direktor za životnu sredinu i klimatske promjene je nosilac tih aktivnosti. Stoga, tokom 2013. godine, prioritetna aktivnost Direktorata bila je koordinacija procesa EU integracija vezano za Poglavlje 27 – životna sredina i klimatske promjene. S tim u vezi, učvršćena je i značajno intenzivirana već uspostavljena redovna komunikacija i saradnja s Evropskom komisijom (Generalni direktorat za životnu sredinu i Generalni direktorat za proširenje), kao i Delegacijom EU.

Na sjednici od 17. januara 2013. godine, Vlada Crne Gore donijela je Odluku o formiranju Radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko Poglavlje 27-životna sredina i klimatske promjene, koja ima 61-og člana.

U periodu 04-08.02.2013, u Briselu je održan eksplanatorni analitički pregled (skrining) EU pravne tekovine za poglavlje 27-životna sredina i klimatske promjene.

U periodu 18-22.03.2013. godine u Briselu je održan bilateralni analitički pregled (skrining) usklađenosti crnogorskog zakonodavstva s EU pravnom tekovinom u oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Pripremljeni su prilozi za svih 10 podoblasti EU Acquis-ja za oblast životne sredine (priprema prezentacija, popunjavanje Implementacionih upitnika i Tabela usklađenosti). Na bilateralnom skriningu je predstavljena 61 prezentacija.

Nakon bilateralnog skrininga, pripremljeni su odgovori na dodatna pitanja Evropske komisije, u cilju pripreme Izvještaja sa skrininga od strane EK.

Evropska komisija dostavila je 28.10.2013. godine posredstvom Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, prva dva dijela Izvještaja sa skrininga za pregovaračko Poglavlje 27. Radna grupa za Poglavlje 27 pripremila je i dostavila u zadatom roku komentare i sugestije na pomenuti Izvještaj. Izvještaj o skriningu, Savjet EU je usvojio u decembru 2013. godine.

8.1.2. Program pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji za period 2014-2018.g.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 26. decembra 2013. godine usvojila Program pristupanja Crne Gore EU za period 2014-2018 (PPCG), koji će biti glavni strateški dokument za dalji proces EU integracija.

U organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i EU integracija, predstavnici Ministarstva pohađali su obuku za pripremu sva četiri dijela PPCG-a i pripremili su zakonodavni, strategijski, administrativni i finansijski okvir za pomenuto poglavlje.

8.1.3. Komisija za evropske integracije Vlade Crne Gore

U julu 2013. godine, pripremljen je i poslat Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, prilog za Izvještaj o napretku Crne Gore za period septembar 2012. - jul 2013. godine, a u septembru pripremljena je kratka informacija o najznačajnijim aktivnostima realizovanim tokom avgusta tekuće godine.

Prethodni izvještaj o napretku Crne Gore sadržao je niz preporuka Evropske komisije, na osnovu kojih je, u koordinaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, sačinjen **Plan aktivnosti na ispunjavanju preporuka iz Izvještaja EK o napretku Crne Gore za 2012. godinu.** Plan aktivnosti sadržao je niz mjera iz različitih oblasti, a koje imaju za cilj unaprijeđenje stanja u tim oblastima.

Tokom 2013. godine, članovi Radne grupe 27-Životna sredina i klimatske promjene, redovno su, preko portala Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, izvještavali o realizaciji preporuka definisanih na osnovu izvještaja o napretku Crne Gore.

8.1.4. Odbor za Stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske Unije

Shodno odluci Vlade Crne Gore, Ministarstvo održivog razvoja i turizma koordinira radom Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu i regionalni razvoj, tzv. Grupe VII u okviru Odbora za Stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske unije.

S tim u vezi, u Podgorici je u periodu 18-19.06.2013. godine održan VI zajednički sastanak Pododbora za oblast saobraćaja, energetike, životne sredine i regionalne politike, kojim je ispred Crne Gore, u svojstvu rukovodioca Grupe VII predsjedavala generalna direktorica za životnu sredinu i klimatske promjene, Ivana Vojinović. Delegaciju Evropske komisije činili su predstavnici Generalnog direktorata za proširenje, Generalnog direktorata za životnu sredinu, kao i predstavnici Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori. Preporuke koje su predstavnici Evropske komisije dali tokom sastanka predstavljaju smjernice za još intenzivniji i kvalitetniji budući rad u ovim oblastima.

U Podgorici je u periodu 5-6.12.2013. godine održan Treći sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske unije.

Tokom 2013. godine, Ministarstvo je dostavljalo redovne izvještaje po osnovu obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP-u).

8.2. BILATERALNA SARADNJA

8.2.1. Nacionalna Konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore

Ministarstvo održivog razvoja i turizma aktivno je učestvovao u implementaciji projekta „Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore“ koji realizuju Evropski pokret u Crnoj Gori i Slovačka asocijacija za spoljnu politiku, uz podršku Ministarstva vanjskih poslova Republike Slovačke i SLOVAKAID-a i učešće Vlade Crne Gore i Skupštine Crne Gore.

8.2.2. Program međunarodne razvojne saradnje između Republike Slovenije i Crne Gore

U 2013. godini se nastavilo sa realizacijom sledećih projekata:

- Izgradnja PPOV-a na Žabljaku - projekat se realizuje u skladu sa Ugovorom između MORIT-a i CMSR-a, koji je potpisan u julu 2012. godine. Ukupan iznos projekta je 950.000 eura i finansiran je u iznosu od 51 % sa slovenačke strane i 49 % sa crnogorske strane. U toku izvođenja radova javila se potreba da se izgradi i 300 metara dovodnog kolektora koji je bio polomljen i izgradi potporni zid, tako da je u oktobru potpisan i aneks Ugovora u iznosu od 89.866 eura. Projekat je realizovan i pušten u probni rad.

- Uz podršku CMSR u toku je izrada dokumenta Strategija ekoremedijacije u Crnoj Gori. Ukupan iznos sredstava realizacije projekta iznosi 206.000 eura, od kojih je 126.000 eura bila donacija CMSR-a. U okviru ovog projekta u toku 2013. godine je izgrađen biljni sistem za prečišćavanje otpadnih voda u OŠ "Radoje Čizmović" u Ozrinićima, u opštini Nikšić.

- Od strane CMSR odobreni su u toku 2013. godine, za realizaciju u 2014. godini, projekti unapređenja izvorišta u Andrijevići i Rožajama i projekat ekoremedijacije odvođenja otpadnih voda Cetinja u ukupnom iznosu od 1.350.000 € (50 % donacija CMSR-a, a 50 % treba da obezbijedi crnogorska strana).

8.2.3. Saradnja sa Vladom Kraljevine Belgije

Imajući u vidu da Vlada Kraljevine Belgije podržava jačanje bilateralne saradnje sa zemljama Centralne i Istočne Evrope u cilju jačanja nuklearne sigurnosti, u saradnji sa Institutom za radioelemente realizuje se projekat posvećen „Upravljanje zatvorenim izvorima zračenja-javljači požara“ i „Monitoringu radioaktivnosti rijeke Morače“. S tim u vezi u periodu 1-2.10.2013. godine realizovana je ekspertska posjeta predstavnika Instituta za radioelemente iz Belgije.

8.2.4. Saradnja sa Ministarstvom životne sredine, kopna i mora Republike Italije

U okviru bilateralne saradnje s Ministarstvom životne sredine, kopna i mora Republike Italije intenzivno se radilo na nekoliko projekata koji su bili definisani Godišnjim programom rada za 2013. godinu (Twinning projekat „Podrška sektoru životne sredine“, pravna pomoć, projekti u oblasti kvaliteta vazduha, zaštite morskog ekosistema i sl.).

U 2013. godini u okviru bilateralne saradnje nastavljena je realizacija sljedećih projektnih aktivnosti:

- Izgradnja Eko-efikasne zgrade za potrebe MORiT
- Pametno energetske upravljanje u izolovanim područjima
- Adricosm-Intermediate
- Adricosm-Star
- Marinsko zaštićeno područje, faza II
- Zelena ekonomija u Boki Kotorskoj
- Upravljanje kvalitetom vazduha
- Pružanje pravne pomoći u oblasti životne sredine.

U 2013. godini zaključena je realizacija projekta Marinsko zaštićeno područje Katič, Adricom-Intermediate, a pokrenuta realizacija novog projekta za uspostavljanje energetske efikasne jedinice.

8.2.5. Memorandum o razumijevanju i saradnji u oblasti održivog razvoja, potpisan je između Crne Gore i Srbije

Memorandum je potpisan 01.03.2013. godine u Beogradu, na IV regionalnoj Konferenciji u Beogradu “Zelena ekonomija, zaštita životne sredine– Izazov za Srbiju i region”. U aprilu 2013. godine, shodno zaključcima s Konferencije, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je donijelo Odluku o imenovanju članova radne grupe koji će, sa crnogorske strane, biti angažovani na ispunjavanju obaveza po osnovu pomenutog Memoranduma. O formiranju navedene radne grupe, pismom je obaviješteno Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine Republike Srbije.

8.2.6. Saradnja sa austrijskim institutom za standardizaciju i francuskim AFNOR-om

Tokom 2012. i 2013. godine Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa Twinning partnerima Austrijskim institutom za standardizaciju i francuskim AFNOR-om kao i nacionalnim institucijama: Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, Građevinskim fakultetom iz Podgorice, Inženjerskom komorom Crne Gore, Ministarstvom unutrašnjih poslova, u cilju

stvaranje preduslova za usklađivanje nacionalnih propisa i standarda za proračun konstrukcija sa propisima i standardima EU i izgradnja kapaciteta za njihovo uspješno usvajanje, implementaciju i upotrebu, realizovalo je Projekat »Dostizanje najvišeg bezbjedonosnog i tehničkog kvaliteta crnogorske gradnje«. U okviru Projekta urađeni su i Vlada Crne Gore ih je usvojila: Akcioni plan za usvajanje Eurokodova i Akcioni plana za implementaciju Eurokodova.

8.2.7. Saradnja sa Kolumbija univerzitetom - SAD, na razvijanju projekta „Dizajniranje programa energetske efikasne rekonstrukcije neformalnih objekata u Crnoj Gori“

Tokom jula i avgusta 2013. godine, predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma i UNDP kancelarije u Podgorici su u saradnji sa Generalnim konzulatom u Njujorku, radili na razvoju projektne ideje sa fokusom na održivi razvoj, kako bi učestvovali u odabiru globalne ideje koja bi bila razvijena pro-bono od strane prestižnog Kolumbija univerziteta i „Earth Institute“.

„Earth Institute“ i postdiplomski program održivog razvoja Kolumbija univerziteta svake godine vrše odabir najboljih globalnih projektnih ideja u polju održivog razvoja. Nakon odabira, u cilju realizacije istih, Earth Institute angažuje svoje najbolje stručnjake, profesore i postdiplomske studente. Uz angažovanje Generalnog konzulata Crne Gore u Njujorku, odabran je projekat „Dizajniranje programa energetske efikasne rekonstrukcije neformalnih objekata u Crnoj Gori“. Projekat je ocijenjen kao prioritetan od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma. Vremenski okvir rada na ovom projektu je od početka septembra do sredine decembra 2013. godine.

Projekat ima za cilj analizu i razvoj programa energetske efikasne rekonstrukcije 100.000 neformalnih objekata u Crnoj Gori u periodu od 10 godina. Dizajn projekta će računati na sve aspekte vezane za sposobnost Crne Gore da sprovede sličan program, uključujući procjenu potreba i troškova za trening i sertifikaciju energetskih revizora i izvođača, cijene opreme potrebne za spvođenje potrebnog broja energetskih pregleda i pregled modela finansiranja na kojima će program biti zasnovan.

Projekat po završetku treba da:

- Dizajnira nacionalni program energetske efikasne rekonstrukcije koji može zadovoljiti cilj države da formalizuje i rekonstruiše 100.000 neformalnih objekata u sledećih deset godina bazirajući se na uspješne programe implementirane u drugim državama,
- Obezbijedi sveobuhvatne smjernice za postavljanje minimalnih energetskih standarda za energetske rekonstrukcije neformalnih objekata u Crnoj Gori,
- Razvije i predstavi procjene troškove i koristi investicija potrebnih za energetske rekonstrukcije svih neformalno izrađenih objekata u Crnoj Gori, uštede u potrošnji energije, vrijeme za povraćaj investicije, dobit od poreza na dodatnu vrijednost od formalizovanih objekata kao i trošak države vezan za formalizaciju istih,
- Procijeni potrebe i kapacitete (radne snage, obuka, sertifikacije, programske uprave itd) Crne Gore za sprovođenje energetske efikasne mjere za neformalne objekte,
- Pruži model za obuku i sertifikaciju energetskih revizora i izvođača radova na osnovu uspješnih repera,

- U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja, razvije prihvatljiv model finansiranja na kojem će se projekat fokusirati.

8.3. SARADNJA SA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

Pored realizacije niza značajnih projekata, saradnja se sastojala i u zajedničkom organizovanju okruglih stolova i radionica koje su imale za cilj aktuelizovanje važnih pitanja iz oblasti životne sredine, kao i zagovaranje javnih debata. To se prije svega misli na UNDP i OEBS.

8.3.1. Saradnja sa Svjetskim fondom za prirodu (WWF)

Druga ministarska konferencije „Parkovi Dinarskog luka“ u saradnji sa Svjetskim fondom za prirodu (WWF), održana je u Crnoj Gori u periodu 02-06.12.2013. godine i tom prilikom, prvog dana Konferencije potpisan je „BIG WIN 2“, koji sadrži obaveze za poboljšanje zaštićenih područja i sistema za očuvanje prirode. Na prvom danu Konferencije je učestvovao i EU komesar za životnu sredinu, Janez Potočnik.

8.3.2. Saradnja sa Svjetskom bankom

U decembru 2013. godine završeni su tehnički pregovori sa Svjetskom bankom oko Ugovora o zajmu za projekat „Upravljanje indsutrijskim otpadom i čišćenje“.

8.3.3. Saradnja sa Evropskom komisijom

U okviru IPA 2009 projekta „Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima uključujući radioaktivne gromobrane i jačanje efektivnosti regulatorne infrastrukture u oblasti zaštite od zračenja u Crnoj Gori, Makedoniji i na Kosovu“, shodno odluci Evropske komisije, posljednje dvije faze projekta koje se odnose na praktične radove implementirao je D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“. Ove faze projekta odnosile su se na nabavku potrebne opreme i uklanjanje, demontažu i skladištenje radioaktivnih gromobrana u skladište radioaktivnog otpada, kao i prikupljanje, transport i skladištenje iskorišćenih zatvorenih radioaktivnih izvora iz privremenih spremišta na teritoriji Crne Gore u skladište radioaktivnog otpada. Dakle, prikupljeni su svi iskorišćeni radioaktivni izvori iz privremenih spremišta i skinuti su, transportovani i uskladišteni u skladište radioaktivnog otpada svi radioaktivni gromobrani koji su se nalazili na teritoriji Crne Gore.

8.3.4. Saradnja sa UNIDO

U saradnji sa UNIDO, u toku 2013. godine odobren je Projekat tretmana kanalizacionog mulja na PPOV-u u Mojkovcu u iznosu od 243.221 eura. U okviru projekta planirana je izrada dokumentacije i izgradnja sistema za tretman kanalizacionog mulja u krugu PPOV-a. Realizacija projekta planirana je za period 2013 -2015. godine.

8.3.5. Saradnja sa IAEA

U okviru saradnje sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju (IAEA) nadležne institucije su za novi ciklus tehničke saradnje 2013/2014 kandidovale projekat “Mapiranje radona u Crnoj

Gori i unaprjeđenje nacionalnog sistema zaštite od radona“ koji je IAEA odobrila na sjednici Borda Guvernera 28.11.2013. godine.

8.3.6. Saradnja sa IAEA i EU

Nastavljeno je sa implementacijom projekata niza nacionalnih, regionalnih i interregionalnih projekata u okviru tehničke saradnje sa IAEA i EU (INT9176 “Jačanje kontrole iskorišćenih zatvorenih radioaktivnih izvora u Mediteranu” -podrжан od strane Međunarodne agencije za atomsku energiju, IPA 2008 projekat »Jačanje tehničkih kapaciteta nuklearnih regulatornih tijela u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji i Kosovu (UNSCR 1244/99)« - podrжан od strane Evropske unije; IPA2009 projekat „Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima uključujući radioaktivne gromobrane i jačanje efektivnosti regulatorne infrastrukture u oblasti zaštite od zračenja u Crnoj Gori, Makedoniji i na Kosovu“-podrжан od strane Evropske Unije.

8.3.7. Saradnja sa Regionalnim centrom za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC)

REC i Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u okviru projekta „Izgradnja kapaciteta za sprovođenje Arhuske konvencije i podrška razvoja PRTR sistema u Juznoj i Jugoistocnoj Evropi” organizovali su 14. - 15.02.2013. godine u Podgorici, seminar na temu „Kako organizovati uspjesan proces ucesca javnosti“, finansiranog od strane Finske. Na seminaru su bili prisutni predstavnici: Ministarstva održivog razvoja i turizma, Agencije za zaštitu životne sredine, Arhus centara, organa lokalne uprave nadležnih za poslove životne sredine.

8.3.8. Saradnja sa Regionalnom mrežom za pristupanje u oblasti životne sredine („Regional Environmental Network for Accession (RENA)“) i Regionalnom mrežom za pristupanje u oblasti životne sredine i klimatskih promjena („Environment and Climate Regional Accession Network (EKARAN)“

Direktorat za životnu sredinu i klimatske promjene aktivno je učestvovao u projektu Evropske komisije „RENA“, koji je od oktobra 2013. godine nastavljen kroz novu fazu, tzv. „EKARAN“. Shodno zahtjevu EK imenovani su koordinatori podgrupa za pojedine teme, kao i Focal point ispred Crne Gore. U novembru je održana prva radionica na temu procjene uticaja na životnu sredinu (Istanbul, Turska), dok su u decembru održane radionice na temu klimatskih promjena (Beč, Austrija) i zaštite prirode (Podgorica, Crna Gora). Ovaj projekat se smatra najznačajnijim za sticanje vještina, znanja i ekspertize potrebne za pregovarački proces u okviru poglavlja 27- životna sredina i klimatske promjene.

8.3.9. Saradnja sa međunarodnim finansijskim institucijama u dijelu obezbjeđivanja tehničke podrške

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je pripremio aplikaciju za dobijanje tehničke podrške za implementaciju Projekta „Legalizacija neformalnih objekata primjenom mjera energetske efikasnosti“ koji će biti upućen WBIF-u (Investicioni okvir za Zapadni Balkan).

Investicioni okvir za Zapadni Balkan (Western Balkans Investment Framework) je instrument podrške EU koji ima za cilj da ubrza pripremu i implementaciju prioritetnih investicija u zemljama Zapadnog Balkana kroz proces koordinacije i saradnje svih zainteresovanih strana -

Evropske komisije, međunarodnih finansijskih institucija, bilateralnih donatora i zemalja korisnica.

U okviru Investicijskog okvira za Zapadni Balkan otvoren je poziv za dostavljanje predloga projekta. Neophodno je da predloži projekata, bilo da se radi o tehničkoj podršci ili investicionom grantu, imaju garanciju za finansiranje od strane Evropske investicione banke, Evropske banke za obnovu i razvoj, Banke Savjeta Evrope ili Njemačke razvojne banke, kao i da budu pripremljeni u komunikaciji sa Kancelarijom za podršku u procesu pripreme infrastrukturnih projekata u Crnoj Gori (WBIF - kancelarija).

Priprema projektne ideje podrazumijeva konsultacije sa međunarodnim institucijama, odnosno EBRD-ijem i KfW bankom u vezi sa mogućnostima kreditne podrške za ovaj projekat. Kako je EBRD izrazila spremnost da obezbijedi kreditnu podršku ovom procesu, navedena aplikacija je pripremljena i biće dostavljena na razmatranje na sljedećem pozivu. Tehnička pomoć je neophodna su kako bi se stvorili preduslovi za formiranje i realizaciju kreditnih linija zainteresovanih međunarodnih finansijskih institucija, namijenjenih rekonstrukciji nelegalno sagrađenih porodičnih kuća sa ciljem unapređenja energetske efikasnosti u jednom pilot naselju u Crnoj Gori.

Planirano je da se projekat sprovede na odabranom pilot naselju u kojem je izgrađeno oko 500 stambenih objekata. Vrijednost projekta je 5 miliona eura a vrijednost traženog granta je 1 milion eura.

8.3.10. Saradnja sa UNEP/MAPOM i Strateško partnerstvo za veliki ekosistem Medierna (GEF LME)

Posebno je značajna saradnja sa Regionalnim centrom za program prioritetnih akcija iz Splita u okviru sprovođenja Programa integralnog upravljanja obalnim područjem CG- CAMP CG i realizacija projekata u okviru Strateškog partnerstva za veliki ekosistem Mediterana.

U okviru učešća Crne Gore u Strateškom partnerstvu za veliki ekosistem Mediterana značajna je realizacija sljedećih projekata:

- Izrada Plana upravljanja prekograničnim područjem Bojana/Buna između Crne Gore i Albanije (projekat kompatibilan sa CAMPom, istim obezbijeđen značajan dio polaznih inputa za CAMP, krajnji rezultat je izrada Plana upravljanje u skladu sa Barselonskom konvencijom i Okvirnom direktivom o vodama riječ je o pilot projektu za čitavi region Mediterana; projekat se u cjelosti finansira donatorskim sredstvima).
- Izrada Nacionalne strategije za integralno upravljanje obalnim područjem Crne Gore (projekat koji se realizuje u paketu sa CAMP-om, sredstva u cjelosti obezbijeđena iz donacije UNEP/MAPa).

U 2013. godini je ostvaren je sljedeći progres:

- Program integralnog upravljanja obalnim područjem Crne Gore (CAMP CG)

U 2013. godini u okviru Programa izrađena je analitička osnova za PPPNOP CG i NSIUOP u CAMPu CG primjenom metodologije procjene ranjivosti i pogodnosti obalnog sistema kroz

prepoznavanje bitnih prirodnih, ekoloških, predionih, kulturnih i društvenih vrijednosti i prostornih potencijala realizacijom: analize opšte ranjivosti obalnog područja Crne Gore, detaljna analizu ranjivosti uskog obalnog područja, analiza atraktivnosti obalnog područja za razvoj poljoprivrede, analiza namjene i korišćenja obalnog područja, kao i ciljane sektorske studije koje kao polazište uzimaju analizu ranjivosti obalnog područja (studija biodiverziteta i zaštite prirode; studija hidrologije, geologije i kvaliteta i kvantiteta voda; analiza antropogenih uticaja na životnu sredinu i zdravlje čovjeka; analiza prirodnih rizika i obalnih procesa). Uz analize stanja, detaljno su obrađeni procesi transformacije obalnog područja, prvenstveno ciljanom analizom socio-ekonomskih procesa i razvoja, naročito u sektoru poljoprivrede i turizma (uključujući metodologiju za proračun kapaciteta nosivosti u turizmu), analizom institucionalno-legislativnih prilika kao polazišta za primjenu IUOP, kao i analizom ključnih izvora pritisaka. Ovim analizama napravljene su stručne podloge za:

- Razvijanje kriterijuma i smjernica za određivanje namjena korišćenja prostora, prije svega za potrebe PPPNOP CG, na način da se kategorije namjena površina u kojim se odvijaju osnovne funkcije (zone planirane za izgradnju i uređenje, odnosno građevinska područja) usmjeravaju u prostor najmanje ranjivosti.
- Razradu ključnih instrumenata: od integracionih, participativnih, preko instrumenata zemljišnih i poreskih politika do instrumenata praćenja i ocjenjivanja napretka, za identifikovanje i usmjeravanje promjena u obalnom području u željenom smjeru (u najširem, ne samo prostornom smislu) kroz izradu NS IUOP CG, njene konkretizacije kroz razradu upravljačke strukture, ciljeva i pokazatelja, kao i Akcionog plana za njeno sprovođenje.

U skladu sa Zaključcima Vlade Crne Gore od 26.12.2013. godine, razmotreni su prethodno prezentovani rezultati realizacije Programa integralnog upravljanja obalnim područjem Crne Gore (CAMP CG) u kontekstu izrade Prostornog plana posebne namjene obalnog područja CG (PPPNO CG) i Nacionalne strategije integralnog upravljanja obalnim područjem Crne Gore (NSIUOP CG). Tom prilikom Ministarstvo održivog razvoja i turizma i druga nadležna ministarstva zadužena su da omoguće integraciju rezultata CAMP-a u novi PPPNO CG, kao i primorske opštine u kontekstu integracije istih prilikom razmatranja prostorno-urbanističkih planova opština (PUP) i druge prostorno-planske dokumentacije, u cilju stvaranja preduslova za održivu ekonomsku valorizaciju potencijala obalnog područja Crne Gore. S tim u vezi, u toku su aktivnosti na daljem usklađivanju PPPNOP CG i PUP-a primorskih opština sa ključnim ocjenama i zaključcima koji su dati u okviru realizacije analitičke faze CAMP-a CG.

Obzirom da je privedena kraju analitička faza realizacije CAMP, u 2014. godini će se ubrzati aktivnosti na finalizaciji izrade NS IUOP sa IUOP Planom upravljanja i Akcionim planom. Istovremeno biće finalizirana GIS aplikacija za bazu podataka u okviru CAMP-a.

- Izrada Nacionalne strategije za integralno upravljanje obalnim područjem CG

Ključni rezultat realizacije CAMP-a CG je Nacionalna strategija za integrano upravljanje obalnim područjem sa Planom upravljanja i Akcionim planom. Riječ je o strateškom dokumentu kojim se uspostavlja nova politika slijedom zahtjeva Protokola o IUOP koji su istovremeno u skladu sa Integrisanom pomorskom politikom EU. Proces u Crnoj Gori je sveobuhvatan i kompleksan obzirom da se zasniva na detaljnom skriningu stanja u kontekstu održive valorizacije resursa

obalnog područja i predlaganju seta upravljačkih instrumenata koji će zahtijevati sprovođenje kako na nivou vođenje politike tako i unaprjeđivanja zakonodavnog okvira i institucionalne organizacije, primarno u kontekstu uspostavljanja koordinacionog mehanizma koji je izričiti zahtjev IUOP protokola.

Prioritetni problemi integralnog upravljanja obalnim područjem CG su:

- Institucionalni i pravni okviri su kompleksni, nadležnosti nijesu uvijek jasno razgraničene.
- Integralni i pristupi zasnovani na očuvanju integriteta ekosistemima nijesu uvijek u centru pažnje sistema planiranja (uključujući prostorno planiranje); sektorski pristupi i dalje preovlađuju, što pogoršava konflikte između životne sredine i razvoja.
- Kapaciteti za primjenu IUOP alatki i mehanizama su ograničeni; svijest i specifična znanja potrebna da osiguraju održiv razvoj su nedovoljni, a informacije o ekološkim aspektima obalnih procesa i životnoj sredini su često nepotpuni ili ih uopšte nema.
- Izraženi su snažni pritisci na životnu sredinu obalnog područja, prvenstveno od urbanizacije i razvoja turizma.
- Harmonizacija nacionalnih i lokalnih prostornih planova kao i integracija zahtjeva IUOP Protokola u prostorne planove predstavlja izazov. Vrijedni morski i kopneni ekosistemi i kulturno naslijeđe u obalnom području su na više načina ugroženi tekućim i planiranim razvojem.
- Zagađenje iz kopnenih izvora (uključujući zagađenje od otpada, otpadnih voda i industrije) kao i od pomorskih aktivnosti treba da bude spriječeno/ kontrolisano na efikasniji način nego što je to sad slučaj.

U dosadašnjem dijelu procesa izrade NS IUOP utvrđene su sljedeće oblasti koje su prioritetne za djelovanje:

- Institucionalna rješenja i mehanizmi za upravljanje obalnim područjem i koordinaciju politika
- Planiranje i racionalno korištenje prostora
- Korištenje i razvijanje mehanizama za praćenje i opservaciju obalnog područja
- Zaštita vrijednih i ugroženih ekosistema
- Prirodni hazardi
- Podsticanje razvoja zelenih/ plavih ekonomskih aktivnosti
- Jačanje kapaciteta i podizanje svijesti

- Plan upravljanja prekograničnim područjem rijeke Bojane

Ovaj projekat se realizuje kompatibilno sa realizacijom CAMP programa, a u cjelosti se finansira u okviru MED Partnerstva. PAP/RAC centar iz Splita , Globalno partnerstvo za vode (GWP) i UNESCO program za podzemne vode su implementacione agencije u realizaciji projektnih aktivnosti.

U prethodnom periodu izvršeno je prikupljanje nedostajućih podataka shodno zahtjevima WFD-a za potrebe izrade bioindikatora neophodnih za ekološku karakterizaciju vodnog tijela rijeke Bojane i utvrđivanje nivoa opterećenja zagađenjem.

Pripremljena je Stakeholders Analysis, prvi nacrt Poglavlja Plana koji se odnosi na integralno upravljanje obalnim područjem, te analiza institucionalno-pravnog okvira za upravljanje podzemnim vodama.

Očekuje se finalizacija projekta u 2014. g, nakon čega će njegovi rezultati biti integrisani i u Nacionalnu strategiju IUOP CG.

- Ostale aktivnosti u okviru saradnje sa UNEP/MAP-om

➤ Realizacija pilot projekat za Boku Kotorsku koji ima za cilj analizu mogućnosti ozelenjavanja ekonomije u kontekstu postizanja dobrog ekološkog statusa. Po tom osnovu MEDPOL program je izdvojio 15.000 USD, a SPA/RAC 40.000 USD.

➤ Završena je komponenta regionalnog projekta za razvoj mediteranske mreže zaštićenih područja u moru i na kopnu kroz jačanje sistema za uspostavljanje i upravljanje marinskim zaštićenim područjima koja se realizovala od 2011. godine po osnovu ugovora MORiT sa SPA/RAC centrom. Projekat je rezultirao analizom i bazom podataka kojom je izvršena analiza sedam lokaliteta vrijednog morskog biodiverziteta sa preporukama u kontekstu značaja za uspostavljanje zaštićenih područja u moru, sa pratećom GIS bazom podataka. Rezultati su iskorišćeni za realizaciju CAMP programa i izradu PPPNOP CG.

➤ Očekuje se odobravanje sredstava CG za izradu novog Nacionalnog akcionog plana (NAP) za redukciji zagađenja iz kopnenih izvora što je obaveza po osnovu implementacije LBS protokola Barselonske konvencije. Prethodni NAP kojim je utvrđen nivo opterećenja ekosistema zagađenjem iz kopnenih izvora izrađen je 2006. godine.

8.3.11. Inicijativa Horizon 2020

U Inicijativi Horizon 2020 za depoluciju Mediterana čije se aktivnosti finansiraju sredstvima Evropske komisije, Crna Gora za sada učestvuje u komponenti koja ima za cilj izgradnju kapaciteta. Među najznačajnijim partnerima EK izdvajaju se Unija za Mediteran, UNEP/MAP i Globalno partnerstvo za vode. Održan je značajan broj programa obuke u oblastima od značaja za zaštitu životne sredine mora i obalnog područja, upravljanje životnom sredinom, infrastrukturu u životnoj sredini, zelenu ekonomiju i integraciju zelene ekonomije i životne sredine na kojim su učestvovali službenici MORiT i predstavnici relevantnih institucija i resora iz CG.

Takođe u okviru saradnje pod okriljem H2020 i Unije za Mediteran finansirana je realizacija izvještaja o presjeku stanja ulaganja u životnu sredinu u obalnom području CG.

9. PREGLED OSTALIH AKTIVNOSTI MINISTARSTVA

9.1. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE, Ljudske Resurse, Finansije, Logističku i Tehničku Podršku

9.1.1. Javne nabavke

1) Objavljen je Plan javnih nabavki za 2013. godinu ukupno za Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Direkcije javnih radova i nakon toga je donijeto deset Amandmana na Plan javnih nabavki, i isti su objavljeni na portalu Uprave za javne nabavke.

2) Od objavljivanja Plana javnih nabavki (15.03.2013. godine) do 31.12.2013. godine, za dio Plana koji se odnosi na Ministarstvo, objavljeno je 18 javnih poziva za sprovođenje otvorenih postupaka javnih nabavki, 6 postupaka šoping metodom i 3 pregovaračka postupka bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje.

3) Sproveden je 31 neposredni sporazum.

Ukupan iznos zaključenih neposrednih sporazuma je 110.977,19 eura.

9.1.2. Slobodan pristup informacijama

1) Objavljen je vodič za Slobodan pristup informacijama, u skladu sa novim Zakonom.

2) Primito ukupno 43 zahtjeva, dozvoljeno - 28, odbijeno-odbačeno - 6, djelimično usvojeno - 1, obavještenja - 1, prosljeđeno nadležnom organu -1, neriješeno - 4, tužba odbijena -1.

3) u toku godine riješeno 5 zahtjeva iz 2012. godine.

9.1.3. Radni odnosi

Prestao je radni odnos za ukupno 13 službenika, od čega za 3 službenika prestao radni odnos uz isplatu otpremnine, od strane Vlade Crne Gore postavljena su dva državna sekretara u Ministarstvu, imenovani su članovi Odbora direktora AD „Luštica development“, Odbora direktora D.O.O. „Project-Consulting“ Podgorica i predsjednik i članovi Upravnog odbora Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, za obrazovanje Savjeta za uređenje prostora i za radne timove za valorizaciju turističkih lokaliteta Vlada je dala saglasnost.

U toku 2013. godine u Ministarstvu i drugim organima je bilo angažovano po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima u prosjeku 10-15 lica mjesečno.

9.1.4. Izvještaji, informacije i drugo

Dostavljeni podaci o stanju voznog parka, sprovedenim mjerama racionalizacije i mjerama na planu poštovanja zaključka Vlade, pripremljen je godišnji izvještaj o uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola (FMC), poslat godišnji izvještaj o radu na rješavanju upravnih predmeta i radu na izdavanju uvjerenja za 2012. godinu, završene i poslate popisne liste imovine Ministarstva održivog razvoja i turizma i Direkcije javnih radova sa pratećom dokumentacijom, pravilnici Ministarstva koji se odnose na procedure u Ministarstvu stupili na snagu 09.05.2013. godine objavljivanjem na oglasnoj tabli Ministarstva:

- Pravilnik o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura i pripremi finansijskog izvještaja za dospjele neizmirene obaveze

- Pravilnik o načinu pripreme obračuna plata
- Pravilnik o rasporedu radnog vremena, kućnom redu i načinu ulaska- izlaska u zgradu Ministarstva
- Uputstvo za sprovođenje javnih nabavki u ministarstvu
- Pravilnik o naknadi troškova za službena putovanja
- Interno pravilo za izradu predloga budžeta ministarstva
- Pravilnik o korišćenju službenih telefona
- Pravilnik o korišćenju službenih vozila i potrošnji goriva.

U proceduri pripreme su sledeći pravilnici:

- Internog pravila o načinu obrazovanja radnog tima i isplate nakanda.
- Pravilnika o kriterijumima za određivanje varijabilnog dijela zarade

Pripremljena uplata doprinosa po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja, za lica angažovana na poslovima naplate Eko-naknade, formirano je 20 radnih grupa za Sektor građevinarstva i Sektor turizma.

9.1.5. Aktivnosti na jačanju kadrovskih kapaciteta

Pravilnici, politike i ankete

- Pripremljen nacrt Pravilnika o stručnom usavršavanju i osposobljavanju zaposlenih u MORT-u.
- Pripremljen nacrt Politike za obučavanje i usavršavanje pripravnika u MORT-u.
- Uradjena Analiza rezultata ankete za pripravnike i visokoškolce koji su na stručnom osposobljavanju u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Sezonsko zapošljavanje domaće radne snage

Neposredna saradnja sa institucijama koje su nosioci ili podrška projektu zapošljavanja domaće radne snage: ZZZCG, Uprava za inspeksijske poslove, NVO "Tvrđava", Poreska uprava, Uprava policije, a u cilju zajedničkog djelovanja ka poboljšanju rezultata zapošljavanja domaće radne snage i eliminisanja rada na „ crno“.

Održavani su sastanci sa poslodavcima iz oblasti turizma i ugostiteljstva, uz informisanje o mogućnostima korišćenja stimulativnih mjera za zapošljavanje domaće radne snage.

U cilju povećanja broja zaposlenih iz CG, JP Morsko dobro je pri sklapanju ugovora sa zakupcima dostavljao i pregled beneficija koje zakupce mogu ostvariti angažovanjem domaće radne snage. Podaci od JP Morsko dobro pokazuju da su njihovi zakupci angažovali 3.000 sezonaca iz Crne Gore.

U saradnji sa PR-om MORT-a organizovan okrugli sto na temu **“Crna Gora - zapošljavanje u oblasti turizma.”**

9.1.6. Web portali

Portal ESV - Elektronske sjednice vlade: Postavljeno 272 materijala.

WebPortal Ministarstva: Postavljeno preko 570 vijesti i dokumenata.

- WebPortal www.euprava.me

Organizovano nekoliko sastanaka sa predstavnicima Ministarstva za informaciono društvo i sektora za građevinarstvo i turistički razvoj oko mogućnosti uvođenja servisa koji se tiču lakše i brže komunikacije sa građanima pri izdavanju urbanističko tehničkih uslova i podnošenju zahtjeva za kategorizaciju ugostiteljskih objekata. Predlozi servisa su napravljeni i potrebno je u narednom periodu uraditi manje tehničke ispravke kako bi se pomenuti servisi pustili u rad. Na samom Portalu postavljeno je 15 poziva za javnost.

9.1.7. Održavanje ITC opreme

Instalirano preko 75 računara (većinom za pripravnike, kao i veliki broj rotacija i zamjena računara) i 7 štampača. Urađeno preko 57 reinstalacije operativnih sistema za postojeće korisnike, i 7 za nove korisnike.

Dobijena je pozajmica od Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije i to 10 desktop i 5 laptop računara.

Pripremljena i postavljena oprema za Savjet za prostorno planiranje.

Odrađen redovni godišnji pregled i testiranje opreme. Otklonjeni sitni nedostaci. Trenutno je u toku remont opreme za simultano prevođenje i projektoru u velikoj multimedijalnoj sali. Što se tiče opreme za simultano prevođenje, ona je funkcionalna i radi na rezervnoj opremi dok se glavni remont ne završi.

Pripremili opremu za prezentacije i simultano prevođenje za sastanke, konferencije i prezentacije koji su se održavali tokom ovog perioda. Pored ovih aktivnosti urađenu si mnogobrojni poslovi koji se tiču ITC podrške.

9.1.8. Realizacija bužeta u 2013. godini

Tekući budžet Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2013. godinu iznosio je 7.408.656,41 eura, zajedno sa tekućim budžetom Direkcije javnih radova, a bez Direkcije 6.996.332,96 eura. Kapitalni budžet Ministarstva održivog razvoja i turizma (koji se realizuje preko Direkcije javnih radova) iznosio je 42.253.815,63 eura.

U periodu od 01.01.-31.12.2013. godine po programima unutar Ministarstva Budžet je realizovan u sljedećim iznosima:

- Turistička djelatnost 99,10 %;
- Životna sredina i komunalni razvoj 99,20%;
- Uredjenje prostora, građevinarstvo i stambeni razvoj 106,10% („probijanje“ Budžeta – LAMP projekat);
- Administracija 99,65%; i
- Medjunarodne aktivnosti 99,37% (za medjunarodnu aktivnost planirano je 63.908,50 eura, a nakon toga preusmjereno je 91.395,20 eura za realizaciju MIPIM 2013- Sajam u Kanu, za uplatu zakupa štanda na sajmu u Kanu za 2014 godinu- MIPIM 2014, koja iznosi 40.157,64 eura i za realizaciju projekta Studija valorizacije Ade Bojane u iznosu od 48.400,00 eura).

REALIZACIJA BUDŽETA -31.12.2013.
TURISTIČKA DJELATNOST

Pozicija	ODOBRENO	POTROŠENO	POTROŠENO U %	PREOSTALO
zarade	121.823,23	121.704,40	99,90%	118,83
ostale naknade	23.520,00	15.250,68	64,84%	8.269,32
administrativni materijal	8.232,00	8.182,93	99,40%	49,07
službena putovanja	17.519,14	17.518,40	100,00%	0,74
konsultantske usluge	187.500,00	184.337,30	98,31%	3.162,70
ostale usluge	928.213,66	928.096,43	99,99%	117,23
tekuće održavanje	7.000,00	6.861,99	98,03%	138,01
kontribucije	30.467,86	30.467,81	100,00%	0,05
UKUPNO	1.324.275,89	1.312.419,94	99,10%	11.855,95

ŽIVOTNA SREDINA I KOMUNALNI RAZVOJ

zarade	273.256,99	273.256,99	100,00%	0,00
ostale naknade	15.000,00	7.500,00	50,00%	7.500,00
administrativni materijal	5.500,00	5.419,01	98,53%	80,99
službena putovanja	32.715,72	32.715,72	100,00%	0,00
konsultantske usluge	234.800,00	234.672,38	99,95%	127,62
subvencije	550.000,00	549.999,96	100,00%	0,04
kontribucije	23.900,00	22.544,23	94,33%	1.355,77
UKUPNO	1.135.172,71	1.126.108,29	99,20%	9.064,42

UREĐENJE PROSTORA, GRAĐEVINARSTVO I STAMBENI RAZVOJ

zarade	439.638,20	433.901,22	98,70%	5.736,98
ostale naknade	16.000,00	12.847,95	80,30%	3.152,05
administrativni materijal	8.000,00	7.706,02	96,33%	293,98
službena putovanja	23.350,00	23.350,00	100,00%	0,00
advokatske usluge	6.000,00	5.785,85	96,43%	214,15
konsultantske usluge	1.630.290,92	1.850.267,60	113,49%	-219.976,68
tekuće održavanje	4.000,00	3.736,35	93,41%	263,65
izrada softvera	5.000,00	4.002,55	80,05%	997,45
transferi pojedincima	13.000,00	12.863,50	98,95%	136,50
transferi opštinama	1.285.673,05	1.285.645,24	100,00%	27,81
UKUPNO	3.430.952,17	3.640.106,28	106,10%	-209.154,11

ADMINISTRACIJA

zarade	361.242,68	361.018,17	99,94%	224,51
ostale naknade	34.300,00	31.100,46	90,67%	3.199,54
administrativni materijal	18.923,79	18.389,75	97,18%	534,04
rashodi za gorivo	52.978,32	51.475,46	97,16%	1.502,86
službena putovanja	94.722,70	94.722,70	100,00%	0,00

reprezentacija	10.876,36	10.859,45	99,84%	16,91
komunikacione usluge	60.561,64	60.561,64	100,00%	0,00
bankarske usluge	3.500,00	3.298,30	94,24%	201,70
ostale usluge	34.000,00	32.525,94	95,66%	1.474,06
tekuće održavanje	45.221,39	45.173,67	99,89%	47,72
renta	5.015,00	5.015,00	100,00%	0,00
rashodi za ugovore o djelu	67.899,31	67.899,31	100,00%	0,00
osiguranje	5.700,00	5.087,43	89,25%	612,57
komunalne naknade	200,00	75,25	37,63%	124,75
izdaci za opremu	13.300,04	12.994,40	97,70%	305,64
otplata obaveza iz prethodnih godina	1,00	5.389,01		
UKUPNO	808.442,23	805.585,94	99,65%	2.856,29
MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI				
zarade	120.846,48	119.098,76	98,55%	1.747,72
administrativni materijal	1.560,00	1.511,03	96,86%	48,97
službena putovanja	17.600,00	17.600,00	100,00%	0,00
ostale usluge	155.303,70	155.276,17	99,98%	27,53
tekuće održavanje	2.161,78	2.107,49	97,49%	54,29
UKUPNO	297.471,96	295.593,45	99,37%	1.878,51
UKUPNO SVI PROGRAMI	6.996.314,96	7.179.813,90	102,62%	-183.498,94

Ukupan iznos preusmjerenih sredstava unutar Ministarstva (sa stavke na stavku i između programa) iznosio je 471.573,50 eura, dok je ukupan iznos preusmjerenih sredstava van Ministarstva (drugim potrošačim jedinicama) 305.258,09 eura.

Po Zaključku Vlade na poziciji transfera Ministarstvu su prusmjereni sredstva u iznosu od 1.215.673,05 eura za opštinu Nikšić i u cjelosti realizovana.

Za LAMP- Land Administration Management Project, Budžetom je opredijeljeno 300.000,00 eura. Ovaj budžet je probijen, u skladu sa Zakonom o budžetu Crne Gore za 2013. godinu, za iznos od 230.264,08 eura, za šta je dobijeno odobrenje od strane Ministarstva finansija.

Redovno su dostavljane prijave poreskoj upravi IOPPD I Fondu PIO m4 obrasci.

U periodu 01.01-31.12.2013. god. iz DONACIJA plaćeno je 1.781.512,78 eura i to za Projekat EMIF - Eko efikasnu zgradu, za projekat sektora za međunarodne aktivnosti, sektora za turizam - GEF projekat i Kancelariju za održivi razvoj. Od ukupnog uznoša utrošenog iz DONACIJA, iz EMIF sredstava je isplaćeno 1.725.785,75 eura dobavljačima, i 3.031,57 eura za proviziju banci.

Planirana sredstva za pomoći opštinama iznosila su 50.000,00 eura.

Zaključkom Vlade Crne Gore br.08-2447/3 od 31.10.2013.god. za realizaciju projekta izgradnje postrojenja za prečišćavanja otpadnih voda u Opštini Nikšić, preusmjereno je 1.215.673,05 eura na poziciju transferi opštinama.

U 2013. godini Ministarstvo je finansijski podržalo Opštinu Kolašin 12.500,00 eura; Opštinu Berane 11.972,19 eura; Opštinu Plav 1.000,00 eura; Opštinu Kotor 10.000,00 eura; Opštinu Cetinje 10.000,00 eura; Opštinu Žabljak 300,00 eura; Opštinu Mojkovac 6.000,00 eura; Opštinu Nikšić na osnovu navedenog Zaključka Vlade u iznosu od 1.215.673,05 eura; Opštinu Budva u iznosu od 1.000,00 eura; Opštinu Ulcinj u iznosu od 1.200,00 eura i Opštinu Bijelo Polje u iznosu od 10.000,00 eura.

9.2. ODJELJENJE ZA PODRŠKU NACIONALNOM SAVJETU ZA ODRŽIVI RAZVOJ

Završeni su međunarodni projekti kroz završne aktivnosti i 2 konferencije:

- sa Vladom Holandije „Podsticanje dijaloga i partnerstava za održivi razvoj između Vlade i biznis sektora u Crnoj Gori,“ (ukupna vrijednost 149.957,00 eura za 24 mjeseca, završetak projekta u aprilu 2013. godine);
- sa Vladom Austrije „Podsticanje održivog razvoja - Jačanje institucionalnih kapaciteta i tehničke pomoći“ (ukupna vrijednost 143.400,00 eura završetak februara 2013. godine)

U decembru 2013. godine pripremljeno je prošireno polazište revidirane Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore 2014-2020 koja, kao krovni strateški dokument, treba da definiše dugoročne ciljne vrijednosti na čije sprovođenje će Crna Gora da se obaveže do 2020. odnosno 2030. godine i koji će biti osnov za planiranje kratkoročnih i srednjoročnih prioriternih mjera i aktivnosti. Revidirana NSOR 2014-2020 biće utemeljena na danas dominantno prisutnim razvojnim konceptima i mehanizmima kao što su zelena ekonomija, društvena odgovornost, efikasno korišćenje resursa, informacione tehnologije, uz horizontalno pozicioniranje pitanja klimatskih promjena, kao i nauke, obrazovanja i inovacija u odnosu na sve relevantne prioritete oblasti održivog razvoja Crne Gore.

U julu 2013. godine je uspostavljena Mreža za društvenu odgovornost, kao savjetodavno tijelo Ministarstva za oblast društvene odgovornosti. Tijelom koordiniše g. Daliborka Pejović, državna sekretarka u Ministarstvu, a čine ga 37 članova, predstavnici različitih institucija, javnih, stručnih i poslovnih organizacija kao i pojedinaca koji svojim radom dnevno promovišu koncept društvene odgovornosti. Odjeljenje je, kao sekretarijat Mreže, u aktivnoj saradnji sa članovima Mreže, u toku godine:

- uspostavilo sistem selektivnog sakupljanja otpadnog kancelarijskog materijala (papir, karton, novine) među svojim članicama koji se predaje Reciklažnom centru, Sredstva prikupljena tokom prvih šest mjeseci iskorišćena su za nabavku posteljina za Klinički centar (Odjeljenje hirurgije C), a sa svakom mjesečnom akcijom Mreže, po tri članice dobijaju kontejnere za selektivno sakupljanje otpada;
- pripremi Smjernice za društvenu odgovornost Ministarstva održivog razvoja i turizma (usvojene u oktobru 2013. godine). Odjeljenje za podršku NSzOR-u, PR i Opšta služba Ministarstva, kao ključni nosioci mjera koje su definisane Smjernicama, su otpočele sa sprovođenjem pojedinih zadataka i mjera;

- pripremio Politiku za društvenu odgovornost.

Posredstvom i aktivnostima Odjeljenja, osigurana su sredstva UNIDO-a za finansiranje projekta koji ima za cilj rješavanje ekološkog problema na lokalitetu Port Milena. Ukupna vrijednost projekta iznosi 257.900 eura.

Dodatno, u toku 2013. godine, Odjeljenje je:

- u saradnji sa MVPEI i nadležnim resorima, pripremao istupanja Crne Gore za sedam održanih sastanaka u 2013. godini Otvorene radne grupe Ujedinjenih nacija za izradu Ciljeva održivog razvoja u Njujorku u kojoj Crna Gora nastupa u paru sa Slovenijom;
- vodilo pod-grupu Održive javne nabavke pregovaračke grupe za Poglavlje 5 i pripremio pregovaračku poziciju za ovu pod-oblast;
- vodilo pod-grupu Održivi rast u okviru pripreme dokumenta Pravci razvoja Crne Gore 2013–2016. godine Ministarstva finansija;
- ostvarilo saradnju sa opštinom Pljevlja oko dopune njihovog Strateškog plana Opštine kako bi isti bio u potpunosti sa principima i načelima održivog razvoja;
- učestvovalo u radu brojnih tijela i procesa saradnje Vlade Crne Gore sa privrednim i civilnim sektorom.

9.3. ODJELJENJE ZA PRAĆENJE I VOĐENJE PROJEKATA OD POSEBNE VAŽNOSTI

Bjelasica i Komovi

- Skupština Crne Gore je u decembru 2010. godine usvojila Prostorni plan posebne namjene Bjelasica i Komovi. Odjeljenje je sprovedo niz aktivnosti koje su u osnovi priprema za razvoj kapitalnih projekata na tom prostoru. Takođe, Odjeljenje u saradnji sa drugim državnim institucijama aktivno radi na promociji regiona Bjelasice i Komova kroz učešće na vodećim svjetskim sajmovima nekretnina (MIPIM u Kanu, EXPO Real u Minhenu itd..) kao i kroz organizaciju konferencija sa vodećim investitorima u zemlji i inostranstvu.

Odjeljenje za prioritetne projekte/Bjelasica i Komovi u saradnji sa opštinama iz zahvata PPPN BiK i Direkcijom za javne radove sprovedo je niz aktivnosti na navedenom prostoru. To su sledeće aktivnosti:

- Izrada Feasibility studije za Ski centar Kolašin 1600
- Aktivno učešće u izradi Tenderske dokumentacije za valorizaciju prostora lokaliteta Kolašin 1600
- Izrada Tenderske dokumentacije za nabavku novih ski liftova za lokalitete u Kolašinu i Bijelom Polju
- U saradnji sa kompanijom ProAlpin završena je Izrada konceptualnog planskog rješenja za ski rezort Cmiljača-Bijelo Polje
- U saradnji sa opštinama opredijeljena su sredstva za projekte manje novčane vrijednosti; popravka dječijeg ski lifta i izgradnja biciklističke staze u Mojkovcu, izrada biciklističke staze do ski centra Kolašin 1450 i izrada projektne dokumentacije za glavno gradsko šetalište u Kolašinu.

- Promocija projekta BiK na sajmovima MIPIM u Kanu i EXPO Real u Minhenu
 - U saradnji sa privatnim partnerima nabavljena su dva dječija ski lifta u Bijelom Polju i Mojkovcu
 - Odjeljenje aktivno radi na uspostavljanju Regionalnog centra za Bjelasicu i Komove
- Takođe, u julu 2013. godine Odjeljenje je organizovalo VIP večeru za vodeće investitore koji realizuju projekte u Crnoj Gori, kao i uspješne kompanije iz Crne Gore, a tokom koje su prezentovani potencijali planina Bjelasica i Komova, odnosno Ski centar Kolašin 1600.

Odjeljenje je tokom realizacije aktivnosti u cilju valorizacije prostora u više navrata organizovalo sastanke sa predstavnicima opština iz zahvata Plana, direkcijama za saobraćaj i javne radove i obilazak terena na prostoru BiK.

Kraljičina plaža

- Tokom 2013. godine je vršena aktivna promocija i komunikacija sa listom potencijalnih investitora uz poštovanje planskih preduslova.

Radilo se na pripremanju sljedeće dokumentacije za tender za prodaju građevinskog zemljišta koje je u vlasništvu opština u zahvatu LSL Dubovica I (Kraljičina plaža):

1. Instrukcije za učesnike na tenderu za projektovanje, finansiranje, izgradnju i upravljanje ekskluzivnim turističkim kompleksom na Kraljičinoj plaži
2. Ugovor o prenosu prava svojine na građevinskom zemljištu, projektovanju, finansiranju, izgradnji i upravljanju kompleksom Kraljičina plaža
3. Protokol o primoprodaji
4. Obrazac garancije za dobro ispunjenje posla

Velika plaža

- Izrada Marketing i komunikacione strategije – dostavljeni su Treći izvještaj o Pripremi marketinške i komunikacione strategije za Veliku plažu i Adu Bojanu i Finalni izvještaj o Razvoju marketinške i komunikacione strategije za Veliku plažu i Adu Bojanu

Komentari na Treći izvještaj su dati u martu 2013. godine, uoči sajma MIPIM 2013, nakon čega je obrađivač predstavio Nacrt Strategije u Kanu.

Analiziran je Finalni izvještaj u kontekstu komentara koji su dobijeni na predhodni izvještaj. U Finalnom izvještaju komentari iz marta mjeseca su uglavnom uvaženi (neki djelimično, većina u potpunosti), a neke sugestije i komentari su i detaljnije razrađeni.

Komunikaciona strategija za Veliku plažu i Adu Bojanu je u septembru dostavljena obrađivaču PUP-a Ulcinj - CAU na mišljenje, kako bi, ukoliko smatraju nešto korisnim iz Strategije, iskoristili za ažuriranje nacrtu PUP-a.

Žičara Kotor-Lovćen-Cetinje

U dosadašnjem periodu, urađeni su Koncesioni akt, Draft Ugovora o koncesiji za projekat žičare i spisak priloga koji ide uz Ugovor; predlog Plana posebne namjene Nacionalnog parka Lovćen, a

Predlog PPPN NP Lovćen je upućen Skupštini Crne Gore, Elaborat o eksproprijaciji; Studije izvodljivosti, Idejni i Glavni projekat žičare.

Učešće na sajmovima nekretnina i interakcija sa investitorima

Uspješno je realizovan crnogorski nastup na međunarodnim i domaćim sajmovima nekretnina:

- MIPIM 2013, Kan, Francuska – najveći međunarodni sajam nekretnina i investicija na svijetu
- FREI 2013, Miločer, Crna Gora - manifestacija koja, kroz dobro osmišljene i raznovrsne forme, omogućava neposrednu komunikaciju subjekata zainteresovanih za real-estate sektor. Ovaj skup promovira nove ideje, projekte i poslovne namjere koje imaju kapitalan značaj za razvoj Crne Gore, kao atraktivnog investicionog odredišta.

Uspješno je realizovana posjeta crnogorske delegacije međunarodnim sajmu nekretnina Expo Real 2013, Minhen, Njemačka - jedan od vodećih međunarodnih sajmova nekretnina i investicija i najveći B2B sajam nekretnina u Evropi koji se fokusira na umrežavanje, tržišnu orijentaciju i poslovne kontakte

PR i ostale aktivnosti

- Analiza zakonskih i drugih olakšica zemalja regiona i EU iz oblasti investicija
- Izrada promotivnog materijala
- Redovno ažuriranje Web sajta www.velikaplaza.info, www.montenegroinvestments.me, www.bjelasica-komovi.com

9.4. ODJELJENJE ZA UPRAVLJANJE FONDOVIMA EU

Odjeljenje je tokom 2013. godine vršilo poslove koji se odnose na koordiniranje i neposredan rad na pripremi i implementaciji projekata u okviru sljedećih programa: IPA komponenta I – Podrška tranziciji i jačanju institucija, Višekorisnička IPA, Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF), IPA komponenta II – programi prekogranične saradnje, IPA komponenta III – Regionalni razvoj i IPA u novoj finansijskoj perspektivi 2014-2020 – IPA II.

U okviru IPA komponente III uspješno je sprovedeno niz važnih aktivnosti, i to: dodijeljena nacionalna akreditacija Operativnoj strukturi za IPA III komponentu, finalizovan Priručnik o procedurama za IPA III komponentu, dostavljena aplikacija sa pratećim akredacionim paketom na razmatranje Evropskoj komisiji za prenos odgovornosti upravljanja za IPA III komponentu, izvršena revizija institucija koje čine Operativnu strukturu za IPA III komponentu od strane revizora Generalnog direktorata za regionalnu politiku 26-31. maj 2013. godine.

Priprema i podnošenje aplikacija za obezbjeđivanje bespovratnih sredstava kroz instrument Investicioni Okvir za Zapadni Balkan (WBIF) - U cilju obezbjeđivanja dodatne tehničke podrške i investicionih grantova za projekte u oblastima koje su u nadležnosti Ministarstva, pripremljeno je i podneseno ukupno pet aplikacija kroz IX. (I kvartal 2013. godine) i X. ciklus (III kvartal 2013. godine) WBIF.

Priprema i podnošenje aplikacija za obezbjeđivanje tehničke podrške kroz Instrument za pripremu projekata (PPF)- u cilju obezbjeđivanja dodatne tehničke podrške za prioritetne projekte, pripremljene su, dostavljene i prihvaćene aplikacije za tri projekta iz nadležnosti Ministarstva (III kvartal 2013).

Tokom 2013. godine sprovedene su aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta. U tom smislu, službenici Odjeljenja za upravljanje fondovima EU su pohađali obuke na sljedeće teme:

- Uspostavljanje decentralizovanog upravljanja IPA sredstvima;
- Efektivno upravljanje i implementacija IPA fondova;
- Finansijsko upravljanje i računovodstvena evidencija IPA projekata;
- Nepravilnosti – ključni akteri i osnovni principi prevencije, otkrivanja, upravljanja i izvještavanja kada su u pitanju EU sredstva u Crnoj Gori;
- Fidic uslovi ugovaranja i njihova praktična primjena uključujući i osnovne principe javnih nabavki po PRAG-u;
- IPA II u novoj finansijskoj perspektivi 2014-2020;
- Upravljanje projektnim ciklusom.
- Priprema i sprovođenje projekata u sektoru saobraćaja itd.

9.5. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

Unutrašnja revizija je nezavisno, objektivno uvjeravanje i savjetodavna aktivnost, koja ima za cilj da doda vrijednost i unaprijedi poslovanje Ministarstva i pomaže menadžmentu Ministarstva da ostvari svoje ciljeve obezbjeđujući sistematičan, disciplinarni pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja

Primjena standarda i metodologije rada unutrašnje revizije

U svom radu, Viši unutrašnji revizor se pridržavao načela i pravila Etičkog kodeksa unutrašnjih revizora, zakona i podzakonskih akata, metodologije rada unutrašnje revizije i priručnika za unutrašnju reviziju. U obavljanju pojedinačne revizije u potpunosti se pridržavao propisanih faza revizionog procesa. Tokom vršenja revizije, unutrašnji revizor je imao neograničeno pravo pristupa: cjelokupnoj dokumentaciji, podacima i informacijama, rukovodiocu organizacionog dijela i zaposlenima kao i raspoloživim sredstvima od značaja za vršenje revizije.

Strateški, godišnji i plan pojedinačne revizije

Strateški plan unutrašnje revizije Ministarstva održivog razvoja i turizma za period 2013 – 2015. godine je donijet je u decembru 2012. godine. **Strateškim planom** rada unutrašnje revizije utvrđuju se glavni pravci djelovanja rada Odjeljenja za unutrašnju reviziju Ministarstva. Plan sadrži: viziju i misiju unutrašnje revizije, ciljeve i zadatke za ostvarivanje tih ciljeva, kao i načela i standarde koja će unutrašnji revizori koristiti u svom radu.

U Strateškom planu navedena su osnovna područja revizorskog djelovanja u trogodišnjem periodu i daju odrednice (smjernice) razvoja ljudskih resursa i saradnja sa ostalim institucijama.

Područja revizije u Strateškom planu rada odabrana su na osnovu procjene rizika koji mogu uticati na postizanje ciljeva Ministarstva.

Godišnji plan rada unutrašnje revizije Ministarstva izrađen u skladu sa čl. 23 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl.list CG“, br.73/08, 20/11 i 30/12) i člana 2 Pravilnika o načinu i postupku rada unutrašnje revizije („Sl.list CG“, br.32/09), Međunarodnih standarda za profesionalnu praksu unutrašnje revizije, Povelje unutrašnje revizije, Etičkog kodeksa i metodologije rada unutrašnje revizije utvrđene Priručnikom za unutrašnju reviziju.

Broj planiranih revizija prema godišnjem planu je 6 (šest) i ukupan broj obavljenih revizija u izvještajnom periodu je 5 (pet).

Plan pojedinačne revizije je urađen za svaku pojedinačnu reviziju i odobreni su na osnovu godišnjeg plana unutrašnje revizije. Planom pojedinačne revizije planirano je sprovođenje svake revizije na način što su se odredili predmet i svrha revizije, ciljevi, trajanje, raspored resursa, revizorski pristup, tehnike, vrste i obuhvat revizorskih provjera.

Pregled izvršenih revizija za izvještajni period

U skladu sa Godišnjim planom za 2013. godinu, Odjeljenje za unutrašnju reviziju je izvršilo ukupno 5 (pet) revizija sistema i uskalađenosti, u oblastima koje su sa stanovišta revizije nosile najveći stepen rizika i to:

- Revizija procesa blagajničkog poslovanja u Službi za opšte poslove, ljudske resurse, finansije, logističku i tehničku podršku (Izvještaj br. 9/13).

Revizija je obavljena u periodu od 04. februara do 29. marta 2013. godine i obuhvatila je period od 01.01.2012.g. do 31.12.2012. godine. Broj datih preporuka je: 3 (tri). Revizorski izvještaj je postao konačan 27.03.2013.godine. Usvajanje Akcionog plana i realizacija datih preporuka je potvrđena dopisom br.13-181/29 od 25.07.2013. godine od strane Službe opštih poslova, ljudskih resursa, finansija, logističke i tehničke podrške. Datum do kada je potrebno preduzeti aktivnosti po datim preporukama: 31.12.2013. godine. Status preporuka: sve tri preporuke su realizovane u predviđenom roku.

- Revizija procesa javnih nabavki u Službi za opšte poslove, ljudske resurse, finansije, logističku i tehničku podršku (Izvještaj br.10)

Revizija je obavljena u periodu od 01. aprila do 17. maja 2013. godine i obuhvatila je period od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine. Broj datih preporuka je: 5 (pet). Revizorski izvještaj je postao konačan 25.07.2013. godine. Usvajanje Akcionog plana i realizacija datih preporuka je potvrđena dopisom br.13-181/33 od 25.09.2013. godine od strane Službe opštih poslova, ljudskih resursa, finansija, logističke i tehničke podrške. Datum do kada je potrebno preduzeti aktivnosti po datim preporukama: 30.11.2013. godine. Status preporuka: četiri preporuke su realizovane u predviđenom roku, dok je jedna djelimično realizovana.

- Revizija procesa donošenja lokalnih planskih dokumenata u Sektoru za upravljanje prostorom – Odsjeku za donošenje lokalnih planskih dokumenata (Izvještaj br.11).

Revizija je obavljena u periodu od 21. maja do 15. jula 2013. godine i obuhvatila je period od 01.01.2012. do 30.05.2013. godine. Broj datih preporuka: 4 (četiri). Revizorski izvještaj je postao konačan 11.07.2013. godine. Usvajanje Akcionog plana i realizacija datih preporuka je

potvrđena dopisom br.13-181/29 od 20.09.2013. godine od strane Direktorata za planiranje prostora –Odsjeka za donošenje lokalnih planskih dokumenata. Datum do kada je potrebno preduzeti aktivnosti po datim preporukama: 31.12.2013. godine. Status preporuka: sve četiri preporuke su realizovane u predviđenom roku.

- Revizija procesa davanja mišljenja i saglasnosti u postupku izrade i donošenja lokalnih planskih dokumenata u Sektoru za upravljanje prostorom –Odsjeku za donošenje lokalnih planskih dokumenata (Izvještaj br.12).

Revizija je obavljena u periodu od 17. jula do 19. septembra 2013. godine i obuhvatila je period od 01.01.2012. do 30.06.2013. godine. Broj datih preporuka je: 5 (pet). Revizorski izvještaj je postao konačan 02.10.2013. godine. Usvajanje Akcionog plana i realizacija datih preporuka je potvrđena dopisom br.13-181/36 od 15.10.2013. godine, od strane Direktorata za planiranje prostora—Odsjeka za davanje mišljenja i saglasnosti na planska dokumenta. Datum do kada je potrebno preduzeti aktivnosti po datim preporukama: 30.09.2014. godine. Status preporuka: dvije preporuke su realizovane u predviđenom roku, dvije djelimično, dok je rok za implementaciju jedne preporuke III kvartal 2014. godine.

- Revizija procesa izdavanja građevinskih dozvola u Direktoratu za građevinarstvo –Direkciji za izgradnju objekata (Izvještaj br.13).

Revizija je obavljena u periodu od 26. septembra do 31. oktobra 2013. godine i obuhvatila je period od 01.01.2012. do 30.09.2013. godine. Broj datih preporuka je: 4 (četiri). Revizorski izvještaj je postao konačan 25.10.2013. godine. Dopisom br.13-181/38 od 26.11.2013. godine je tražena saglasnost Direktorata za građevinarstvo za usvajanje Akcionog plana i realizaciju datih preporuka. Usvajanje Akcionog plana i realizacija datih preporuka je potvrđena dopisom br.13-181/39 od 24.12.2013. godine od strane Direktorata za građevinarstvo—Direkcije za izgradnju objekata. Datum do kada je potrebno preduzeti aktivnosti po datim preporukama: 30.06.2014. godine. Status preporuka: dvije preporuke su već realizovane, jedna djelimično do 31.12.2013.godine, dok će se četvrta preporuka implementirati u predviđenom roku.

Aktivnosti koje su preduzete na implementaciji datih preporuka:

- Viši unutrašnji revizor je pratio sprovođenje datih preporuka i izvršenje Akcionih planova iz navedenih izvještaja i napravljena je odgovarajuća evidencija o implementaciji datih preporuka.
- Većina datih preporuka je implementirana, dok implementacija preostalih preporuka zahtijeva duži vremenski period i njihova realizacija se očekuje u predviđenom roku.
- Tokom izvještajnog perioda, revizor nije naišao na slučajeve kršenja ili pogrešne primjene zakona i drugih propisa kao i sumnji na prevaru.

Potpisivanje sporazuma o povjeravanju poslova unutrašnje revizije:

Shodno čl.18. stav 1 tačka 3 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Ministarstvo je sa institucijama nad kojima vrši nadzor potpisalo 6 sporazuma o povjeravanju poslova unutrašnje revizije i to sa: Direkcijom javnih radova, Centrom za ekotoksikolška istraživanja, NTO Crne Gore, JP MD Crne Gore, Agencijom za zaštitu životne sredine i Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju. Zbog kadrovske nepopunjenosti u Odjeljenju, u izvještajnom periodu nije obavljena nijedna revizija po zaključenim sporazumima.

Dostavljanje godišnjih i kvartalnih izvještaja:

Saglasno članu 32 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, br.73/08, 20/11 i 30/12) i Upustvu o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o radu unutrašnje revizije („Sl.list Crne Gore“, br.55/12) Odjeljenje za unutrašnju reviziju je Centralnoj jedinici za harmonizaciju Ministarstva finansija dostavljalo godišnje i kvartalne izvještaje o radu unutrašnje revizije i preduzetim aktivnostima na sprovođenju datih preporuka najkasnije do 10. u prvom mjesecu narednog kvartala za predhodni kvartal.

Kadrovska popunjenost i stručno usavršavanje:

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji u Odjeljenju su sistematizovana 4 izvršioca i tokom čitave godine Odjeljenje je bilo pounjeno samo sa jednim izvršiocom tako da je sve navedene revizije obavio Viši unutrašnji revizor. Krajem godine raspisan je oglas za popunu jednog izvršioca, a popuna još jednog revizorskog mjesta izvršiće se internim prerasporedom u okviru Ministarstva.

Tokom izvještajnog perioda viši unutrašnji revizor je prisustvovao stručnom usavršavanju i edukaciji koja je obavljena putem seminara i radionica u saradnji sa Centralnom jedinicom za harmonizaciju iz Ministarstva finansija, kao i seminarima za reviziju IPA projekata. Pored navedenog, revizor je učestvovao u programu stručnog usavršavanja koji je organizovala Uprava za kadrove kroz seminare o reviziji, javnim nabavkama i procjeni rizika.

10. UNAPRJEĐENJE ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA

Predstavnici Ministarstva su učestvovali na velikom broju obuka, seminara, okruglih stolova i sl.:

- Projekat „ Uvodjenje ECDL standarda u obrazovni sistem“ (66 zaposlena je pohađalo ili pohađa ovu vrstu obuke).
- *Seminar* - JICA u Japanu,
- *Seminar* -“Razvoj i upravljanje održivog turizma,” u Singapuru,
- Seminar - Škola javnih politika,
- Seminar - Lični i institucionalni integritet,
- Seminar - IT politika,
- Seminar - Izrada i donošenje zakona
- Seminar - Upravni postupak i upravni spor
- Seminar - Vještine prezentacije
- Seminar - Zaključivanje međunarodnih ugovora
- Seminar - Javne nabavke
- Seminar - Od ideje do uspješno realizovanog projekta,
- Seminar - Obaveze Crne Gore preuzetim članstvom u svjetsku trgovinsku organizaciju.
- *Okrugli sto* - Podrška implementaciji zakona o slobodnom pristupu informacijama.
- *Radionica* - Profesionalizacija javne uprave na Zapadnom Balkanu,
- Radionica - Okvirni sporazum,
- Radionica - Pristup pregovorima o javnim vladinim nabavkama
- Aktivnosti na projektu: “Okvir ubrzanja sprovođenja Milenijumskih razvojnih ciljeva u Crnoj Gori (MAF).”

- Organizovanje kurseva engleskog jezika za zaposlene (25 polaznika) od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma, u cilju unapređenja poznavanja engleskog jezika zaposlenih, a u skladu sa preciziranim potrebama za određeno radno mjesto.
- Pripremljena odluka za pomoć zaposlenima u nastavku školovanja (12 prijavljenih) koji su zainteresovani za dalje obrazovanje, a u skladu sa potrebama njihovog radnog mjesta.
- Učešće na okruglim stolovima o Nacrtu zakona o opštem upravnom postupku
- VI Anti - korupcijska konferencija
- Projekat »Jačanje demokratije u Crnoj Gori« koji CRNVO realizuje uz podršku OSCE Misije u Crnoj Gori
- Održano 29 radionica organizovanih kroz LAMP projekat, u opštinama koje su uključene u isti, a u vezi faza izrade prostorno - urbanističkih planova (participativni pristup u izradi planskih dokumenata)
- Radionice/konferencije koje su, takođe, finansirane kroz projekat LAMP:
- GIS radionica
- Razmjena iskustava lokalnih samouprava u primjeni Odluka o naknadama za komunalno opremanje građevinskog zemljišta
- Radionica prezentacije Landscape priručnika
- Arhitektonska rješenja Šavnika za studente Arhitektonskog fakulteta
- Arhitektonska rješenja Nikšića za studente Arhitektonskog fakulteta
- CEMAT međunarodna konferencija
- ArcGis obuka za korišćenje GIS programa, u organizaciji kolega iz Italije koji su učestvovali na izradi PPPN za obalno područje
- Obuka „Više od liderstva“
- Radionica u sklopu STATUS projekta, u kome Opština Herceg Novi učestvuje kao teritorijalni partner
- Studijska posjeta Regionalnoj Agenciji "Conservatoria delle coste della Sardegna"
- kursevi engleskog jezika i računara, kao i radionice u organizaciji Britanskog Savjeta u Podgorici pod nazivom EU vještine prezentovanja, u maju 2013. godine.
- Konferencija „Priroda za budućnost“ u organizaciji JP Nacionalni parkovi 11.01.2013;
- Radionica na temu pripreme administracije za pregovore u okviru poglavlja 27, u organizaciji RENA projekta, Podgorica (svi zaposleni u Direktoratu životne sredine, 17-18. I 2013. godine);
- Seminar na Žabljaku "Primjena standarda 17025 za laboratorije u oblasti životne sredine", u organizaciji Akreditacionog tijela Crne Gore, (28. I-03.II 2013);
- Seminar „NATO integracije“, Podgorica, (28. I 2013. godine);
- Radionica „Harmonizacija metoda i standarda koji se tiču uzorkovanja, prenošenja i analize“, u organizaciji GIZ-a, (7. II 2013);
- Radionica vezana za primjenu II stuba Aarhuske konvencije na temu „Kako organizovati uspješan proces učešća javnosti“ u organizaciji REC-a, (15. II 2013. godine);
- Seminar „Zakonodavstvo životne sredine“, u organizaciji TAZ-a, Podgorica, (29. II 2013. godine);
- Konferencija „Potrošnja drvnih goriva u 2011. godini u Crnoj Gori novi energetske bilansi za drvena goriva“ (27. II 2013);
- Okrugli sto „Izazovi i mogućnosti za održivo korišćenje energije“ u organizaciji NVO Green Home (5. III 2013);

- Međunarodni seminar „Crni orao-ptica kao nijedna druga“ u organizaciji JPNP i NVO-a iz Poljske, pod generalnim pokroviteljstvom ambasade Poljske u CG, (12. III 2013. godine);
- Seminar „Pravni sistem i pravni akti EU“, (14. III 2013. godine);
 - Seminar „Inspekcijski nadzor“, Uprava za kadrove, (26. III 2013. godine);
 - Okrugli sto „Potencijalni prekogranični uticaji hidro-energetskih objekata na Crnu Goru“, Podgorica, (29. III 2013. godine);
 - Regionalna radionica „Postizanje konsenzusa i tehnike medijacije u pitnjima životne sredine“ u organizaciji misije OEBS-a, (8. IV 2013. godine);
 - Seminar na temu „Obnovljivi izvori energije u Crnoj Gori“ u organizaciji Elektrotehničkog fakulteta, (19. IV 2013. godine);
 - Seminar OEBS-a u okviru Škole ekološkog aktivizma, Budva, (19. IV 2013. godine);
 - Seminar „Upravni postupak i upravni spor“, (22. IV 2013. godine);
 - Završna konferencija za projekat „Izgradnja kapaciteta u CG za usklađivanje zakona i drugih propisa sa pravom EU“, Respa, Danilovgrad, (23. IV 2013. godine);
 - Seminar u organizaciji Green Building Council, Tivat, (26. IV 2013. godine);
 - Radionica na temu izrade nacrtu Strategije sa planom razvoja šuma i šumarstva – Nacionalne šumske strategije (17.V 2013);
 - Radionica “Održivo upravljanje šumama i krivična djela u oblasti životne sredine“, Budva, (27-30. V 2013. godine);
 - Učešće na „THEMIS Regional training on sustainable Forest Management and Environmental Crimes“ na Plavnici (29.V 2013);
 - Učešće na okruglom stolu u organizaciji Misije OEBS-a u Crnoj Gori i NVO „Ozon“ na temu „Uspostavljanje kvaliteta goriva koje se distribuira na crnogorskom tržištu sa aspekta životne sredine“ (06.VI 2013. godine);
 - Učešće na regionalnom seminaru na temu „Evaluacija javnih politika“, ResPA, opština Danilovgrad (04.VI – 06.VI 2013. godine);
 - Radionica „Prekogranična saradnja na području Skadarskog jezera“ u organizaciji NVO „Green Home“ (11.VI – 13.VI 2013. godine);
 - Radionica povodom izrade Studije izvodljivosti za Žabljak Crnojevića, Prijestonica Cetinje (13. VI 2013. godine);
 - Radionica u Tivtu na temu prezentacije projekta „Towards Carbon Neutral Tourism“, u organizaciji UNDP-ja i Ministarstva održivog razvoja i turizma (14.VI 2013. godine);
 - Učešće na okruglom stolu na temu Eko kriminala, u organizaciji Misije OEBS-a u Crnoj Gori (24.VI 2013. godine);
 - Radionica „Workshop on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade, Themis Network“ (24.VI 2013. godine);
 - Seminar u Upravi za kadrove „Izrada i donošenje zakona“, Podgorica, (28. VI 2013. godine);
 - Radionica „EU pregovori: Pravila državne pomoći i zaštita životne sredine, istraživanje i razvoj inovacije i poreske olakšice-tranzicioni period“ (2.VII 2013. godine);
 - Regionalna konferencija u okviru realizacije projekta „Unaprijeđenje ekonomskih i socijalnih prava žena u Crnoj Gori“, u organizacije Evropskog pokreta Crne Gore (05.VII 2013. godine);

- Seminar u Upravi za kadrove na temu „Etički kodeks“ (05.VII 2013. godine);
- Seminar u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija “Izrada Nacrta programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji” – zakonodavni okvir i korišćenje portala EI (09.VII 2013. godine);
- Nacionalna radionica na temu upravljanja iskorišćenim radioaktivnim izvorima u okviru interregionalnog projekta INT9176 „Jačanje kontrole radioaktivnih izvora u Mediteranu”, koji finansira Međunarodna agencija za atomsku energiju i Evropska komisija (16.VII -19.VII 2013. godine);
- Radionica „Pripreme mjere za učestvovanje zemalja kandidata i potencijalnih kandidata i njihova saradnja sa Evropskom agencijom za hemikalije (ECHA)” (17.VII 2013. godine);
- Okrugli sto „Sistem ekološke bezbjednosti u Crnoj Gori – upravljanje sistemom nadzora u zaštićenim područjima“ (17.VII 2013. godine);
- Seminar “Izrada Nacrta programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2014 – 2018“, Kolašin (24.–26.VII 2013. godine);
- Radionica „Second Western Balkans Capacity Building Workshop on Indicators as part of NBSAP updating“ u Kolašinu, (10 -11.IX 2013. godine);
- Učešće i prezentacija na Drugoj nacionalnoj radionici za INSPIRE direktivu (16.IX-17.IX 2013. godine);
- Konferenciji povodom prezentovanja rezultata projekta WISDOM "Woodfuel Integrated Supply/Demand Overview Mapping in Montenegro" u organizaciji Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja (MPRR) i organizacije Ujedinjenih Nacija za hranu i poljoprivredu (FAO) u saradnji sa projektom razvoja šumarstva u Crnoj Gori (FODEMO), (18 IX 2013. godine);
- Završna konferencija OEBS-a „Crna Gora – Životna sredina svih nas“ (20. IX 2013. godine);
- Završna konferencija „Podrška strateškom prostornom planiranju“, u organizaciji italijanske ambasade u Crnoj Gori, (2.X 2013. godine);
- Okrugli sto u Privrednoj komori Crne Gore na temu dostupnosti sredstava i mogućnosti finansiranja projekata upravljanja otpadom, (4.X 2013. godine);
- Konferencija „“Obrazovanje kao ključ uspjeha-iskustva Finske“, Podgorica, (22. X 2013. godine);
- Okrugli sto na temu zaštite od plavljenja područja Skadarskog jezera, gradska opština Golubovci, (25.X 2013. godine);
- Seminar „Efikasnost i efektivnost državne pomoći“, u organizaciji Minisatrstva finansija (30. X 2013. godine);
- Radionica na temu klimatskih promjena, u organizaciji WWF-a, Podgorica, (31. X-1. XI 2013. godine);
- Seminar u organizaciji Misije OEBS-a u Crnoj Gori na temu strateške procjene uticaja na životnu sredinu, (18.XI-19. XI 2013. godine);
- Promocija „Zeleni paket junior za Crnu Goru“ u organizaciji REC-a (19. XI 2013. godine);
- Radionica „Projekat o naprednim sistemima drumskog saobraćaja“ (19.XI 2013. godine);
- Radionica „Preračun doprinosa PM čestica iz prirodnih izvora zagađenja vazduha“ (20. XI 2013. godine);

- Savjetodavna misija projekta „Podrška razvoju regulatorne infrastrukture – faza II“ (21.XI 2013. godine);
- Radionica u organizaciji misije OEBS-a u Crnoj Gori „Unaprijeđenje sveobuhvatne implementacije strateške i procjene uticaja na životnu sredinu u Crnoj Gori“, Budva, (02. -04. XII 2013. godine);
- XI Evropski kongres „Hemija životne sredine“, Budva, (5. XII 2013. godine);
- WWF Konferencija „Parkovi Dinarskog luka“-terenski dan na Plavnici (5. XII 2013. godine);
- Konferencija „Klimatske promjene, životna sredina, ekonomski razvoj i ljudi“ na Univerzitetu Donja Gorica, (6. XII 2013. godine).
- Konferencija „Nacionalni plan razvoja Crne Gore“, 27.02.2013., Podgorica
- Radionica „Sporazum WTO/TBT“, 04.10.2013., Zavod za metrologiju, Podgorica
- Konferencija-Obrazovanje kao ključ uspjeha-iskustvo Finske, 22.10.2013., Ministarstvo prosvjete
- Radionica: „Sporazum WTO/TBT“, 17.10.2013., Zavod za metrologiju, Podgorica
- Seminar Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji-14.-15.10.2013., Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, Podgorica
- Seminar Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji-finansijski dio-18.10.2013., Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, Podgorica.
- Radionica o regulatornoj kontroli za iskorišćene zatvorene radioaktivne izvore u okviru implementacije nacionalnog projekta MNE9003 „Jačanje regulatorne infrastrukture u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti-Faza II“ i interregionalnog projekta INT9176 „Jačanje kontrole iskorišćenih zatvorenih radioaktivnih izvora u Mediteranskoj regiji“, u periodu 9-12. XII 2013, Beč-Austrija,
- Konferencija o procjeni uticaja na životnu sredinu, u okviru ECRAN projekta, Istanbul, u periodu od 07. XI 2013 do 10. XI 2013,
- Studijska posjeta solilima i nacionalnim parkovima u Sloveniji u organizaciji UNDP-ja, Slovenija, u periodu od 22. IX 2013 do 27. IX 2013,
- Radionica „Zaštita i održivo korišćenje podzemnih voda Dinarskog Krša, Zagreb, u periodu od 25. VI 2013. do 29. VI 2013,
- Radionica „Zaštita i održivo korišćenje podzemnih voda Dinarskog Krša, Sarajevo, u periodu od 04. IX 2013. do 07. IX 2013,
- Studijska posjeta „PS 2013/05 – Transfer of Czech Knowledge: „Contaminated sites management in Western Balkans" u organizaciji kompanije „DEKONTA“, Prag,
- Završna konferencija RENA projekta, Skoplje, u periodu od 04. III 2013 do 06. III 2013,
- Okrugli sto na temu energetske efikasnosti, Beč, u periodu od 11. VI 2013. do 13. VI 2013,
- Prva radionica u oblasti klimatskih promjena u okviru projekta ECRAN, Beč-Austrija, u periodu 9-11. XII 2013,
- Ekološki i ekonomski forum OEBS-a, Prag, Republika Češka, u periodu od 11. IX 2013. do 14. IX 2013,
- Regionalna radionica Investicionog okvira za Zapadni Balkan – WBIF, Tirana, u periodu od 13. XI 2013. do 14. XI 2013,

- IV regionalna Konferencija u Beogradu "Zelena ekonomija, zaštita životne sredine– Izazov za Srbiju i region", Beograd, 01. III 2013,
- Okrugli sto na temu Zakona o hemikalijama (april 2013.);
- Okrugli sto sa crnogorskim privrednicima na temu: „Izazovi u implementaciji EU propisa u oblasti životne sredine“ (maj 2013.);
- Okrugli sto sa predstavnicima lokalnih samouprava na temu: „Izazovi u implementaciji EU propisa u oblasti životne sredine“ (maj 2013.);
- Okrugli sto na temu propisa iz oblasti emisija koje potiču iz skladištenja i distribucije tečnih goriva (jul 2013.).

11. TRANSPARENTNOST RADA

Na dnevnoj osnovi PR služba Ministarstva radila je na obavještanju javnosti o aktivnostima iz ovog resora i to putem organizovanja intervjua, radionica, press konferencija, okruglih stolova, saopštenja dr. Obavještenja o tome se nalaze i na sajtu Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Samo u 2013. godini Ministarstvo je imalo preko 570 objava na web portalu MRT.

U saradnji sa NTO rađeno je na promociji naših zimskih turističkih centara.

U okviru LAMP projekta sprovedene su aktivnosti na realizaciji kampanje „Podizanje svijesti javnosti“. Cilj Kampanje je da se poboljša kvalitet i kvantitet informacija, kao i komunikacija sa javnošću i drugim zainteresovanim stranama o pitanjima prostornog i urbanističkog planiranja i izdavanja dozvola.

Uz regionalnu i međunarodne promotivne kampanje radilo se na promociji crnogorske turističke ponude na najvažnijim emitivnim tržištima regiona i Evrope.

Vlada Crne Gore uvela je projekat elektronske peticije „Glas građana – e-peticije“, putem koga građani podnose i glasaju za peticije koje predlažu određene akcije u djelokrugu rada Vlade - Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Shodno Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata u potpunosti se poštuje obaveza objavljivanja na sajtu: Izveštaja o stanju uređenja prostora, Programa uređenja prostora, odluka o izradi planskih dokumenata, mišljenja na nacрте lokalnih planskih dokumenata, mišljenja organa državne uprave, privrednih društava, ustanova i drugih pravnih lica iz člana 39 stav 4 Zakona na nacрте lokalnih planskih dokumenata, poziva za javnu raspravu, izvještaja o javnoj raspravi, saglasnosti na predloge lokalnih planskih dokumenata, odluka o donošenju planskog dokumenta, planskih dokumenata, zahtjeva za izdavanje urbanističko - tehničkih uslova i izdatih urbanističko - tehničkih uslova. Takođe, na sajtu Ministarstva se objavljuju zahtjevi za izdavanje građevinskih i upotrebnih dozvola, kao i same dozvole, zahtjevi za formiranje komisija za tehnički pregled i rješenja o formiranju tih komisija i dr.

Šest državnih studija lokacija (DSL „Sektor 34“, DSL „Sektor 16“, DSL „Sektor 38-Bigovo“ i LSL „Trašte“, DSL „Sektor 36“, DPP za koridor dalekovoda 400 kV sa optičkim kablom od crnogorskog primorja do Pljevalja i podmorskim kablom 500 kV sa optičkim kablom Italija-Crna Gora, PPPN Bjelasica i Komovi) unešeno je u GIS bazu podataka Ministarstva održivog razvoja i turizma. Završene su Internet prezentacije urađene. Formirana GIS baza je dostupna preko Interneta široj javnosti (www.gisplanovi.mrt.gov.me). Buduće planirane aktivnosti su vezane za uspostavljanje procesa automatskog izdavanja urbanističko – tehničkih uslova sa sajta. S tim u vezi, objavljuju se saopštenja i najave, stručna upustva, obavještenja, ali i donijeti zakonski i podzakonski akti, kao i nacrti i predlozi istih.

Takođe, Projekat zemljišne administracije – LAMP je dostupan javnosti na web adresi <http://www.lamp.gov.me/>, gdje se redovno ažuriraju informacije i obavještenja o projektu.

Tokom 2013. godine, 23 javna poziva NVO-ima za predlaganje kandidata za učešće u izradi propisa iz oblasti životne sredine su objavljena na sajtu Ministarstva. NVO-i su se prijavili na samo jedan javni poziv. Poziv na konsultacije zainteresovane javnosti povodom Inovirane stručne podloge–Studija izvodljivosti za reviziju granica Nacionalnog parka „Durmitor“, objavljen je na sajtu Ministarstva, 20.02.2013. godine. Za ovu Studiju su održane javne rasprave 17. i 19.04.2013. godine u Podgorici i Žabljaku. Javne rasprave o predlogu Zakona o nacionalnim parkovima održane su 20.06. i 24.06.2013. u Podgorici i Žabljaku.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je 17.06.2013, objavilo javni poziv za konsultacije zainteresovane javnosti povodom izrade Nacrta zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini. Javne konsultacije su trajale 20 dana (17.06.-07.07.2013. godine) i iste su objavljene na web stranicama Ministarstva, Arhus centara kao i NVO Ozon. U Arhus centru Nikšić je 28.06.2013. godine, u okviru konsultacija zainteresovane javnosti oko nacrta Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, a na predlog Ekološkog pokreta „OZON“ i uz podršku Misije OSCE u Crnoj Gori kroz program ENVSEC (Environment and Security), održana tematska prezentacija za NVO-e koje se bave pitanjima životne sredine. Ministarstvo održivog razvoja i turizma je pokrenulo javnu raspravu postavljanjem predloga Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini na sajtu Ministarstva održivog razvoja i turizma i portalu e-Uprave, 11.10.2013. godine i javna rasprava je trajala do 19.11.2013. godine.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma održalo je 26.11.2013. godine sastanak sa nevladinim organizacijama koje djeluju u oblasti zaštite životne sredine, sa ciljem da se unaprijedi kvalitet saradnje. Događaj je organizovan u saradnji sa Arhus centrima, odnosno Agencijom za zaštitu životne sredine i Ekološkim pokretom „OZON“, a uz podršku Misije OSCE u Crnoj Gori kroz program „Životna sredina i Bezbjednost“ (Environment&Security) ENVSEC. Zaključak sa sastanka je da treba ostvariti i jačati kontinuiranu saradnju Ministarstva održivog razvoja i turizma i NVO koje djeluju u oblasti životne sredine, posebno sa aspekta poboljšanje mogućnosti finansijske podrške nevladinih organizacija.

12. IZVJEŠTAJI INSTITUCIJA IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

12.1. AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

12.1.1. Sektor za zaštitu prirode, monitoring, analizu i izvještavanje

Izrada programa monitoringa životne sredine i praćenje njegove realizacije

Shodno Zakonu o životnoj sredini („Sl. list Crne Gore“, br. 48/08), Agencija za zaštitu životne sredine, predlaže Vladi Crne Gore Program monitoringa životne sredine na godišnjem nivou i obezbjeđuje njegovo sprovođenje (član 34.). U kontekstu navedenih obaveza, Agencija je Vladi Crne Gore predložila Program monitoringa životne sredine u Crnoj Gori za 2013. godinu. Takođe, u kontekstu realizacije obaveze sprovođenja Programa monitoringa Agencija je tenderskom procedurom odabrala institucije sa kojima je sklopljen ugovor za realizaciju Programa monitoringa za 2013. godinu, osim monitoringa kvaliteta vazduha koji u skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine JU Centru za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore („Sl. list Crne Gore", br. 62/11), sprovodi Centar za ekotoksikološka ispitivanja.

Prikaz realizacije programskih aktivnosti i zaključaka vlade

- Izrađena i usvojena Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori u 2012. godini sa predlogom mjera;
- Izrađen izvještaj o stanju životne sredine na bazi Nacionalne liste indikatora;
- Izrađen i usvojen Program monitoringa životne sredine Crne Gore za 2014. god.

Na osnovu člana 32. Zakona o životnoj sredini („Sl. list CG“, br. 48/08), Agencija za zaštitu životne sredine obavezna je da predloži Program monitoringa životne sredine Vladi Crne Gore na usvajanje. Programom monitoringa životne sredine Crne Gore za 2014. godinu definisane su lokacije, parametri i učestalost praćenja stanja za sljedeće segmente životne sredine:

- Vazduh
- Morski ekosistem
- Zemljište
- Biodiverzitet
- Koordinacija i praćenje realizacije programa monitoringa životne sredine Crne Gore za 2013. godinu;
- Učešće u Bilateralnom skriningu za pristupanje EU - Radna grupa 27 (Životna sredina i klimatske promjene) - Brisel, Belgija;
- Učešće u obukama/radionicama u cilju stručnog usavršavanja;
- Učešće na stručnim sastancima, konferencijama i okruglim stolovima;
- Realizacija naučno-istraživačkog rada na polju zaštite prirode;
- Izdavanje stručnih mišljenja u procesu izdavanja dozvola koje se odnose na oblast zaštite prirode;
- Učešće u radnim grupama koje se bave razvojem strategija, zakona, podzakonskih akata i ostalim konsultativnim procesima.

Učešće i realizacija projekata

- Adricosm Intermediate Project – Prelazni projekat (Bilateralna saradnja sa Italijom);
- „Jačanje Institucionalnih kapaciteta u integraciji međunarodnih obaveza u proces donošenja razvojnih i/ili investicionih odluka“ (UNDP);
- Podrška uspostavljanju sistema upravljanja životnom sredinom i sistema upravljanja kvalitetom vazduha;
- Revizija zaštićenog područja prirode Savinska dubrava – studija zaštite;
- Studija o zaštiti Gornjepoljskog vira;
- Studija izvodljivosti i dogovoreni plan za uspostavljanje morskog zaštićenog područja Platamuni;
- Revalidacija ekoloških vrijednosti i sistema upravljanja postojećih zaštićenih područja;
- „Očuvanje i održivo korišćenje biodiverziteta na područjima Prespanskog, Ohridskog i Skadarskog jezera“;
- Partnerstvo sa Statističkim zavodom Crne Gore (MONSTAT), u okviru programa IPA 2011 Multi-Beneficiary Statistical Cooperation Programme.

12.1.2. Sektor za izdavanje dozvola

Upravni postupak

U 2013. godini, Agencija za zaštitu životne sredine - Sektor za dozvole je sproveo 1 252 upravnih postupaka od ukupno 1 440.

Na osnovu **Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu** ("Službeni list RCG", br. 80/05), Uredbe o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG«, br. 20/07) i Pravilnika donijetih u skladu sa ovim Zakonom, u Agenciji je završeno (u 2013.god) ukupno 55 postupka procjene uticaja, od čega je za:

- 34 projekta izdata ekološka saglasnost na Elaborat procjene uticaja,
- 18 projekta donijeto rješenje da nije potrebna procjena uticaja,
- 1 projekat nije izdata ekološka saglasnost na Elaborat procjene uticaja, a
- 2 zahtjeva su odbačena kao neuredna.

U toku je ukupno još 25 predmeta od kojih su neki započeti tokom prethodnih godina.

Za 4 projekta donijeto izjašnjenje da nije potrebno sprovesti postupak procjene uticaja na životnu sredinu.

Prekogranična procjene uticaja na životnu sredinu – ESPOO Konvencija

Postupak prekogranične procjene uticaja na životnu sredinu sproveden je za izgradnju:

- hidroelektrane „Buk Bijela“ i „Foča“ na rijeci Drini - Republika Srpska;
- hidroelektrana „Brodarevo 1“ i „Brodarevo 2“ na rijeci Lim Republika Srbija.

Shodno **Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata** ("Sl. list CG", br. 51/08, 40/10, 34/11, 40/11, 47/11, 35/13, 39/13) na zahtjev Ministarstva održivog razvoja i turizma:

- za izdavanja urbanističko-tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacije izdato 158 mišljenja o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu;
- za izdavanja građevinske dozvole dostavljeno je 5 kopija izdatih saglasnosti.

U skladu sa **Zakonom o strateškoj procjeni uticaja** ("Sl. list RCG", broj 80/05) na osnovu podnijetih zahtjeva, Agencija za zaštitu životne sredine izdala je:

- 5 saglasnosti na izvjestaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredine;
- 5 mišljenja na izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu - državni nivo;
- 8 mišljenja na izvještaj o stareteškoj procjeni uticaja na životnu sredine - lokalni nivo;
- 7 mišljenja na odluke o pristupanju/nepristupanju izradi izvještaj o stareteškoj procjeni uticaja na životnu sredine;
- 4 mišljenja na Izvještaje o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za prostorno-urbanističke planove;
- obrađeno 14 zahtjeva za izdavanje podataka za potrebe izrade izvještaja o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu.

Shodno **Zakonu o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine** ("Sl. list RCG", br. 80/05, "Sl. list CG", br. 54/09, 40/11), a na osnovu podnijetih Zahtjeva, Agencija za zaštitu životne sredine je:

- izdala je 3 integrisane dozvole;
- odbila 1 Zahtjev i
- prosljedila 1 Zahtjev nadležnom organu lokalne samouprave.

U toku 2013. godine Agencija za zaštitu životne sredine je na osnovu **Zakona o upravljanju otpadom** ("Sl. list CG", br.64/11) i Odluke o kontrolnoj listi za izvoz i uvoz robe (Sl. list CG", br. 25/13) je izdala:

- 4 dozvole za izvoz opasnog otpada;
- 217 dozvola za tranzit i uvoz neopasnog otpada.

Takođe, shodno odredbama Zakona o upravljanju otpadom, Uredbe o bližim kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne ih naknade za upravljanje otpadom ("Sl. list CG", br. 11/09) i Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebnih naknada za upravljanje otpadom ("Sl. list CG", br. 426/1209):

- 11 preduzeća izvršilo je prijavu djelatnosti – ambalaža, električna i elektroska oprema, baterije, akumulatori, automobilske gume, motorna ulja i motorna vozila.

Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom, Uredbom o načinu i uslovima skladištenja otpada („Sl. list CG“, br. 33/1), Pravilnika o načinu vođenja i sadržaju zahtjeva za upis u registar izvoznika neopasnog otpada („Sl. list CG“, br.27/13), Pravilnika o bližim uslovima za upis u registar posrednika i trgovaca otpadom („Sl. list CG“, br. 46/13), Pravilnika o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik za sakupljanje, odnosno transport otpada („Sl. list CG“, br. 16/13), Pravilnika o bližem sadržaju i načinu sačinjavanja plana upravljanja otpadom proizvođača otpada („Sl. list CG“, br. 5/13), Pravilnika o postupanju sa

opremom koji sadrži PCB („Sl. list CG“, br. 48/12), Pravilnika o vođenju registra izdatih dozvola za preradu ili odstranjivanje otpada („Sl. list CG“, br. 47/13) izvršen je upis:

- 27 preduzeća u registar sakupljača, odnosno prevoznika otpada;
- 4 preduzeća u registar trgovaca;
- 7 preduzeća u registar izvoznika neopasnog otpada,

i izdato:

- 9 dozvola za preradu ili odstanjivanje otpada.

Takođe, u skladu sa navedenom zakonskom regulativom izdate su i:

- 34 saglasnosti na planove upravljanja otpadom proizvođača otpada;
- 5 procedura za izvoz neopasnog otpada.

Deset zahtjeva koji se odnose na upis u registar sakupljača je odbijeno zbog nemogućnosti dobijanja saglasnosti od strane lokalnih samouprava.

Na osnovu **Zakona o zaštiti vazduha** (“Sl. list CG”, br. 25/10) i Uredbe o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama („Sl. list CG“, br. 5/11) izdato je:

- 21 dozvola za uvoz/izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci;
- 1 dozvola za obavljanje djelatnosti održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i/ili alternativne supstance;
- odbijen 1 zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i/ili alternativne supstance.

Na osnovu **Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini** (Sl. list CG, br. 28/11) izdate su 2 dozvole za mjerenje nivoa buke u životnoj sredini.

Na osnovu **Zakona o zaštiti prirode** (“Sl. list CG“, br. 51/08, 21/09) i **Zakona o potvrđivanju Konvencije o međunarodnom prometu vrsta divlje faune i flore** (“ Sl. List SRJ”, br. 11/01), izdate su:

- 15 CITES dozvola za uvoz;
- 1 CITES dozvola za izvoz;
- 7 dozvola za izvoz biljaka i gljiva;
- 20 dozvola za sakupljanje izvoz biljaka, gljiva i životinja;
- 6 dozvola za obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru;
- 3 dozvole za speleološka istraživanja;
- 13 dozvola za obavljanje naučno obrazovnih istraživanja na zaštićenim prirodnim dobrima;
- 3 dozvole za držanje divljih životinja u zatočeništvu;
- odbačen 1 zahtjev za sakupljanje biološkog materijala;
- odbačena 2 zahtjev za obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru;

- 1 negativno rješenje za obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru.

Takođe u skladu sa Zakona o zaštiti prirode izdati su uslovi zaštite prirode za:

- Sekretarijat za prostorno planiranje i održivi razvoj, Opština Budva;
- Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Shodno **Zakonu o hidrografskoj djelatnosti** („Sl.list CG“, br.21/10, 40/11, 30/12) izdato je:

- 2 dozvole za obavljanje hidrografske djelatnosti.

Tematski dio

U toku 2013. godine Agencija za zaštitu životne sredine je implementirala sljedeće Projekte (kontinuirane aktivnosti):

- U okviru **Plana eliminacije HCFC supstanci realizovane su sljedeće aktivnosti:**
 - Nabavka opreme za sakupljanje i skladištenje otpadnih supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci;
 - Obuka ekoloških inspektora.
- Projekat “Uništavanje supstanci supstanci koje oštećuju ozonski omotač (ODS) – Izrada Regionalne strategije za upravljenje i odlaganje ODS otpada u zemljama ECA regiona (Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Crna Gora)”;
- Projekat institucionalnog jačanja za implementaciju Montrealskog protokola.
- THEMIS Mreža - THEMIS Network

12.1.3. Sektor za komunikaciju i vođenje informacionog sistema

Realizovane aktivnosti Sektora za komunikaciju i vođenje informacionog sistema tokom 2013. godine prevashodno su bile usmjerene na: obezbjeđivanje pouzdanih, dostupnih informacija iz oblasti životne sredine, razmjenu informacija u odnosima sa javnošću; realizaciju kampanja o zastupljenosti pitanja životne sredine u javnosti kao i podrške i poštovanja standarda i propisa; osmišljavanje i realizaciju edukativnih programa u svrhu podizanja svijesti o životnoj sredini; održavanje softvera i hardvera; izradu aplikacija; projektovanje i izgradnju baza podataka; analitičko-tehničku obradu podataka; pripremu izvještaja i informacija od značaja za vođenje informacionog sistema u oblasti zaštite životne sredine itd.

Najznačajnije realizovane aktivnosti su:

- 28. - 29.01.2013.god. - Učešće u radionici na temu: **„Statistika otpada”**, u organizaciji Monstat-a i Eurostat-a;
- 06.04.2013.god. - Učešće na **„Bazar Grin Festu”**, koji je održan u tržnom centru „Bazar” u Podgorici, u okviru koga su svi učesnici i posjetioci imali su priliku da dobiju željene informacije, savjete, kao i da učestvuju u edukativnim prezentacijama;
- 11. - 13.04.2013.god. - Učešće na **„Sajmu hrane, turizma i ekologije”**, u Budvi. Ovom prilikom Agencija za zaštitu životne sredine se posjetiocima predstavila u saradnji sa UNDP, NVO OZON i „Eco Montenegro”;

- 22.04.2013. god. - Mercator CG i Mall of Montenegro, u saradnji sa NVO Green Home i Agencijom za zaštitu životne sredine, organizovali su eko festival povodom obilježavanja **Dana planete Zemlje**;
- 27.04.2013. god. - U sklopu obilježavanja Mjeseca planete Zemlje, kompanija Coca-Cola Hellenic Crna Gora, u saradnji sa partnerima na projektu - Agencijom za zaštitu životne sredine i JP „Zelenilo”, realizovala je tradicionalnu ekološku akciju **Green Day**;
- 15.05.2013. god. - U saradnji sa Prijestonicom Cetinje, UNDP-om i Ekološkim pokretom „Ozon” iz Nikšića, realizovana je **ekološka akcija** čišćenja lokaliteta Ševrlja, na Cetinju;
- 28.- 29.05.2013. god. - Učešće na **Subregionalnoj radionici o Protokolu o Registrima zagađivača i dometu zagađenja u jugoistočnoj Evropi** (Sarajevo);
- U julu mjesecu otpočela saradnja sa **D.O.O. „Nova Škola”**, u cilju podizanja ekološke svijesti najmlađih sugrađana;
- 20.09.2013. god. - Organizacija **ekološke akcije** čišćenja lokaliteta Kamp 1 i 2 na Koniku;
- 02.11.2013. god. - Organizacija **međunarodne eko regate** od Plavnice do Skadra;
- 08.11.2013. god. - Organizacija **ekološke akcije** postavljanja kućica za ptice u Park šumi Gorica;
- 23.12.2013. god. - Kontinuirano aktivno učešće u radnoj grupi za komunikaciju Mreže za DO;
- Učešće u finalizaciji projekta izrade **Informacionog sistema životne sredine**, finansiranog od strane UNDP-a (verifikacija predloženog dizajna rješenja i strukture podataka za IS, finalna priprema podataka mjerenja u predefinisanim formatu za import u IS);
- Učešće na radionici **„Establishment of a national PRTR in Montenegro”**, u sklopu Twinning projekta **„Support to Environmental Management”**;
- Učešće na sastanku u sklopu **Adricosm Intermediate projekta**, na temu upoznavanja sadržaja, grafičkog korisničkog interfejsa **EPA Water Database**, kao i alata i formata za import podataka u EPA Water Database;
- Rad sa **Pentaho Report Designer-om**, desktop aplikacijom za razvoj naprednih izvještaja;
- Učešće na završnom seminaru **„GEO inicijative”**, u okviru BalkanGeo.net projekta, čiji je cilj upoznavanje sa globalnim EU i regionalnim GEO inicijativama kao što su **GEOSS, INSPIRE, SEIS, GMES** i dr.;
- Analiza, unos i generisanje izvještaja o količinama nastalog komunalnog otpada na osnovu godišnjih izvještaja lokalnih samouprava;
- Prisustvo ekspertske misiji posvećenoj **RAIS** aplikaciji (aplikacija koju koristi Odjeljenje za zaštitu od jonizujućeg zračenja i radijacionu sigurnost za vođenje evidencije o izvorima jonizujućeg zračenja). Ekspertska misija je bila usmjerena na rješavanje problema koji su postojali u radu sa RAIS aplikacijom;
- Učešće na završnom **EPA Water Database** treningu u sklopu **Adricosm Intermediate projekta**, u toku kojeg je izvršeno postavljanje baze i aplikacije i date smjernice za njihovo održavanje.

12.1.4. Odjeljenje za zaštitu od jonizujućeg zračenja i radijacionu sigurnost

Monitoring radioaktivnosti u životnoj sredini

Agencija za zaštitu životne sredine je u toku 2013. godine definisala Plan programa monitoringa za 2014. god. i pripremila Izveštaj o monitoringu radioaktivnosti u životnoj sredini Crne Gore sa procjenom radiološkog opterećenja stanovništva za 2012. godinu. Program sistematskog ispitivanja radionuklida u životnoj sredini realizovao je D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica“.

Izdane dozvole

U skladu sa **Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti** („Sl. list CG“, br. 56/09), **Zakon o prevozu opasnih materija** („Sl. list CG“, br. 05/08) i važećim podzakonskim aktima, Agencija za zaštitu životne sredine u 2013.god. izdala je :

- 14 dozvola za obavljanje radijacione djelatnosti - korišćenje izvora jonizujućeg zračenja;
- 22 dozvola za promet (uvoz, izvoz, tranzit) izvora jonizujućeg zračenja i rezervnih djelova;
- 12 dozvola za promet radioaktivnog materijala;
- 1 dozvola za višekratni prevoz.

Službenici ovog odjeljenja učestvovali su u 14 komisija za utvrđivanje ispunjenosti uslova za obavljanje radijacione djelatnosti.

Takodje u samom procesu izdavanja dozvola redovno se ažurira RAIS baza podataka kao i baza o profesionalno izloženim licima.

Saradnja sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju (IAEA)

Kroz nacionalni projekat **MNE9003 „Podrška razvoju regulatorne infrastrukture – faza (II)** u toku 2013. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Naučna posjeta predstavnika Agencije za zaštitu životne sredine Upravi za nuklearnu bezbjednost Slovenije (Ljubljana, jul 2013);
- Ekspertska misija za RAIS (Podgorica, jun 2013);
- Ekspertska misija za čekiranje internih procedura za izdavanje dozvola (Podgorica, jun 2013);
- Naučna posjeta Institutu za radiološku zaštitu Irske (Dablin, oktobar 2013);
- Ekspertska misija nacionalne regulatorne infrastrukture za sigurnost TSA1 (Podgorica, oktobar 2013).

Pored nacionalnih, institucije učestvuju u brojnim regionalnim projektima Međunarodne agencije za atomsku energiju. Tokom 2013. godine službenici odjeljenja za zaštitu od jonizujućeg zračenja i radijacionu sigurnost prisustvovali su brojnim sastancima, misijama, trening kursovima i radionicama.

Saradnja sa Evropskom Komisijom (IPA)

Tokom 2013. godine nastavilo se sa realizacijom projekta „Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima, uključujući radioaktivne gromobrane“-IPA 2009, III i IV faza.

Superviziju Projekta vrše Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Agencija za zaštitu životne sredine i Uprava za inspekcijske poslove – ekološka inspekcija. Obaveza supervizora je kontrola Projekta sa aspekta bezbjednosti i poštovanja procedura.

Saradnja sa Vladom Kraljevine Belgije

Tokom 2013. god. nastavila se saradnja sa Vladom Belgije koja je podržala nastavak projekta, faza II (16.820 eura), u vezi upravljanja javljačima požara i monitoringa radioaktivnosti. Cilj projekta je da se izradi plan upravljanja radioaktivnim javljačima požara u smislu njihove demontaže i skladištenja, kao da se stvore pretpostavke, tj. uradi potrebna analiza koja bi potvrdila da je neophodno obezbijediti adekvatnu opremu D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ za vršenje mjerenja ispusta u rijeku Moraču. S tim u vezi, u periodu 01.-02. oktobra održan je sastanak sa predstavnikom Instituta za radioelemente i predstavnicima Ministarstva održivog razvoja i turizma, Agencije za zaštitu životne sredine, Ministarstva unutrašnjih poslova – direktorat za vanredne situacije, Uprave za inspekcijske poslove i D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“.

Saradnja sa Ambasdom SAD

Krajem decembra 2013. godine dogovorena je načelna buduća saradnja Odjeljenja za zaštitu od jonizujućeg zračenja i radiacionu sigurnosti i EXBS (Export Control and Related Border security) Program za kontrolu izvoza i bezbjednosti granica.

Takodje predstavnik ovog odjeljenja uzeo je učešće na seminaru „Odgovor u slučaju detekcije radijacijskog događaja na granici“- **Responding to Radiation Detection Events at the Border**, (Miločer, Decembar) koji organizuje EXBS.

Ostale aktivnosti

Službenici odjeljenja su pored nabrojanih imali druge aktivnosti kao što su:

- Učestvovanje u pripremi eksplanatornog i bilateralnog skrininga u procesu pregovora za Poglavlje 15 – Energetika;
- Učestvovanje u pripremi Izvještaj EK o napredku Crne Gore;
- Učestvovanje u pripremi prvog Izvještaja o implementaciji Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja i radiacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom;
- Priprema materijala i aktivno učešće u Savjetodavnom odboru za zaštitu od jonizujućeg zračenja i radiacionu sigurnost;
- Ažuriranje WEB platforme RASIMS (Regulatory Safty Information sistem). Ova platforma omogućava sekretarijatu za Međunarodnu Atomsku Energiju da prikuplja sve relevantne informacije o državama članicama koje se tiču nacionalne regulatorne infrastrukture koja reguliše rad sigurnosti i sigurnog upravljanja radioaktivnim otpadom;

- Učestvovanje u Pripremanju Trećeg nacionalnog izvještaja i izjave o nuklearnim materijalima.

12.1.5. Službe za opšte, pravne i finansijske poslove

Finansijski poslovi

Agencija za zaštitu životne sredine, kao potrošačka jedinica Budžeta Crne Gore, preko Službe za opšte, pravne i finansijske poslove obezbjeđuje redovno servisiranje, odnosno izmirenje obaveza tekućeg budžeta - tekućih izdataka prema povjeriocima, tj. dobavljačima, ugovorenim obavezama. Vršeno je vođenje budžetskog računovodstva i izvještavanja posebne potrošačke jedinice Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore (41504 – 3011).

Na osnovu Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl.list CG”, br. 73/08, 20/11 i 30/12), te Zaključka Vlade broj 06-27-3, usvojena je Knjiga procedura, za sve poslovne procese (Interni pravilnik za FMC Br.05-D-1638/12, dopunjen tokom izvještajne godine). Određene procedure su u fazi izrade.

Budžet

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2013. godinu (“Sl. list Crne Gore”, br.66/2012 od 31.12.2012. godine), utvrđen je iznos od 1.215.818,12 € rashoda budžeta Agencije za zaštitu životne sredine za 2013. godinu.

Dodatna sredstva

Tražeci izlaz iz postojeće situacije sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma postignut je dogovor da to Ministarstvo iz neutrošenih sredstava u okviru svog Budžeta izvrši prenos u iznosu 130.000 eura za isplatu ugovorenih, a neizmirenih, obaveza za monitoring životne sredine. Dana 09.12.2013. godine izvršeno je odobrenje i prenos dogovorenog iznosa sredstava. Na ovaj način su u cjelosti izmirene sve obaveze zaključno sa 31.12.2013. godine koje spadaju u Budžetsku poziciju Konsultantske usluge, studije i projekti.

Budžet za 2013.godinu i 2014. godinu

Uporedni pregled Budžeta za 2013. i za 2014.godinu:

Opis	2013.	2014.
Agencija za zaštitu životne sredine	1.215.818,12	1.241.488,83
IZDACI	1.215.818,12	1.241.488,83
Tekući izdaci	1.206.471,96	1.232.141,67
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	684.818,04	779.563,45
Ostala lična primanja	77.967,80	10.920,00
Rashodi za materijal	60.360,38	57.064,14
Rashodi za usluge	339.770,72	327.674,08

Rashodi za tekuće održavanje	6.830,90	1.800,00
Renta	0	4.770,00
Ostali izdaci	36.724,12	50.350,00
Kapitalni izdaci	9.346,16	9.346,16
Otplata dugova	1.00	1.00

Evidencije o stanju i kretanju neizmirenih dospjelih obaveza

Služba je redovno sačinjavala preglede, izvještaje i druga akta o neizmirenim obavezama ili problemima likvidnosti i iste dostavljala direktoru Agencije, pomoćnicima direktora i drugim ovlaštenim licima. Sa ovom praksom će se nastaviti i u toku 2014.godine, kako bi se menadžmentu Agencije omogućili uslovi za blagovremeno preduzimanje aktivnosti i mjera poslovne politike.

Evidencija obveznika „eko-naknada“

Agencija, u skladu sa Uredbom o kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom („Sl.list CG“, br.11/09,46/09,39/12), vodi evidenciju-registraciju obveznika plaćanja „Eko naknade“- Prijavu djelatnosti- Obrazac „Prijava-UO“ i istu dostavlja na dalji postupak i nadležnost Poreskoj upravi CG.

Ostali finansijski izvještaji

Izvještaj Pregleda neizmirenih obaveza iz 2011. godine, dostavljen je Ministarstvu finansija do 31.01.2012. godine (stanje obaveza na kraju izvještajnog perioda iznosilo je 0 €). Izvještaj o pokretnoj i nepokretnoj imovini sa kojom raspolaže Agencija za zaštitu životne sredine, dostavljen je Upravi za imovinu dana 03.04.2012.godine (Akt br.05-D-710/1 od 03.04.2012.godine), u skladu sa Zakonom o državnoj imovini („Sl.list CG“, 21/09) i Uredbom o načinu i vođenju evidencije pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj imovini („Sl.list CG“, 21/09). Urađeni su i podneseni Poreskoj upravi IOPPD obrasci (e-obraci, Portal Poreske uprave Crne Gore). Mjesečno su pripremani podaci za obračun plata, za sve službenike Agencije, na osnovu evidencije prisustva na radu službenika, kao i obračun bolovanja. Na osnovu dostavljenih mjesečnih potreba organizacionih cjelina vršeno je izdavanje kancelarijskog materijala i o tome vođena analitička evidencija.

Javne nabavke

Poslovi javnih nabavki u 2013. godini realizovani su u skladu sa propisima.

Obračun i plaćanje naknada

Uredbom o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine („Sl.list RCG“, br.26/97, 9/00, 52/00 i „Sl.list CG“, br.33/08,5/09, 64/09, 40/11,49/11) utvrđena je visina naknada, način obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine koje plaćaju pravna i fizička lica i to pravna lica koja koriste ložišna postrojenja i postrojenja na električnu energiju instalisane snage veće od 1 MW plaćaju, mjesečno, naknadu zbog zagađivanja životne sredine. Po ovom osnovu za 16 obveznika u toku 2013. godine utvrđen je iznos od 192.074,20 eura. Naknade po osnovu člana 4 Uredbe utvrđene su za pravna lica koja

uvoze supstance koje uništavaju ozonski omotač za 2 obveznika u toku 2013.godine utvrđen je iznos od 6.486,80 eura. Odredbama člana 5 iste Uredbe propisano je da pravna lica koja stvaraju i deponuju opasan otpad koji sadrži jedan ili više sastojaka toksičnih materija i supstanci, plaćaju mjesečno naknade po toni, za stvaranje i deponovanje otpada za 11 obveznika u toku 2013.godine utvrđen je iznos od 149.692,32 eura.

Kadrovski poslovi

U Agenciji za zaštitu životnu sredine u januaru 2013. godine bilo je 25 stalno zaposlenih službenika. Struktura zaposlenih u Agenciji u decembru 2013. godine je: ukupno zaposlenih na neodređeno vrijeme 74, na određeno vrijeme 3 službenika. Sprovedeno je ocjenjivanje rada državnih službenika i namještenika, kao i visokog rukovodnog kadra, u skladu sa zakonom. Ocjene su unesene u Kadrovsko informacioni sistem (KIS).

Opšti poslovi

U periodu januar-decembar 2013. godine u Agenciji za zaštitu životne sredine evidentirano je 1.500 predmeta u Upisniku prvostepenog upravnog postupka, dok je u djelovodniku evidentirano 3.330 akata.

Vozni park - stanje motornih vozila

Vozni park je održavan na adekvatan način. Za svako službeno vozilo vodi se posebna knjiga putnih naloga, kontrolna knjižica uz prethodno zavođenje početnog, odnosno završenog stanja kilometraže. Sva vozila posjeduju prateću opremu. Agencija za zaštitu životne sredine koristi na dan sačinjavanja Izvještaja ukupno 8 (osam) vozila.

Predaja vozila Upravi za imovinu

Shodno Zaključcima Vlade CG, broj 06-5/9 od 11.04.2013. godine, Agencija za zaštitu životne sredine je u toku 2013.godine predala Upravi za imovinu 2 (dva) putnička motorna vozila i to: PMV TOYOTA RAW 4, reg.oznaka PG CG 835, godina proizvodnje 2008.godine, kao i PMV LADA NIVA 1700, reg.oznaka PG DK 941, proizvedena 2009.godine.

12.1.6. Odjeljenja za primjenu i praćenje arhuske konvencije - Arhus centra Podgorica

Pristup informacijama o životnoj sredini

Arhus centar Podgorica je, u 2013. godini primio 97 zahtjeva za slobodan pristup informacijama o životnoj sredini. Na sve zahtjeve odgovoreno je u zakonom propisanom roku. Od ukupnog broja primljenih zahtjeva u 2013. godini građani su podnijeli 24 zahtjeva ili 25%. Putem web portala www.arhuscentri.me aktivno se distribuiraju informacije o životnoj sredini i obavještava javnost o svim pitanjima koja se odnose na ovu oblast.

Osim web portala značajno je istaći i elektronske grupe „mediji-arhuscentri“ i „zastiti.me“, kao i društvene mreže putem kojih se javnost u najkraćem roku upozna sa informacijama i uključuje u rješavanje ekoloških problema. Arhus centar Podgorica drugu godinu za redom učestvuje u realizaciji Programa „Škola ekološkog aktivizma“, koju organizuje Ekološki pokret „Ozon“, u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori. Polaznici škole posjetili su Agenciju za zaštitu

životne sredine i tom prilikom se, između ostaloga, upoznali sa radom i nadležnostima Arhus centra Podgorica. Takođe, u Budvi je 13.04.-14.04.2013.godine organizovana radionica, na temu: „Slobodan pristup informacijama o životnoj sredini“.

Učešće javnosti u odlučivanju

U saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori, 18. i 19.11.2013. god. i 03. i 04. decembra 2013. god. u Budvi su održane obuke za službenike lokalnih samouprava zaduženih za pitanja životne sredine u Crnoj Gori.

Pravna zaštita u pitanjima životne sredine

Arhus centri Podgorica i Nikšić, uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, kroz program ENVSEC (Environment&Security) organizovali su 13.12.2013. godine, okrugli sto, na temu: „Implementacija III stuba Arhuske konvencije-glavne prepreke i rješenja za unaprjeđenje“. Arhus centar Podgorica učestvovao je sprovođenju istraživanja u okviru projekta Regionalnog centra za zaštitu životne sredine (REC), pod okriljem Ujedinjenih nacija i OEBS-a, koje ima za cilj identifikaciju poteškoća u primjeni pravne zaštite u oblasti životne sredine i davanje preporuka za otklanjanje tih poteškoća, a na osnovu odredaba Konvencije o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (Arhuske konvencija).

Konferencije, okrugli stolovi i sastanci

- Arhus centar Podgorica učestvovao je na konferenciji: „Primjena modernih tehnologija u svrhu monitoringa životne sredine“, koja je održana na Cetinju 15. maja 2013. godine.
- U saradnji sa „NVO Green Home“ Arhus Centar Podgorica i Misija OEBS-a u Podgorici, organizovali su 10. jula 2013. godine konsultativni sastanak, na temu: „Razvoj koncepta ekološkog prihvatljivog protoka (EPP) u Crnoj Gori“.
- 26. novembra 2013. godine Ministarstvo održivog razvoja i turizma održalo je sastanak sa nevladinim organizacijama koje djeluju u oblasti zaštite životne sredine, sa ciljem da se unaprijedi kvalitet saradnje.

Međunarodna saradnja

U Beču je u organizaciji OEBS-a od 01.07.-03.07.2013 godine održana međunarodna konferencija posvećena implementaciji Arhuske konvencije u zemljama potpisnicima. Predstavnicima Arhus centra Berane - kancelarije koja funkcioniše u okviru Odjeljenja prisustvovala je regionalnom sastanku održanom u organizaciji u Beogradu, 18.novembra 2013.god. u organizaciji OEBS Misije u Srbiji.

Zelena zvijezda

Arhus centri Podgorica i Nikšić, organizacione jedinice Agencije za zaštitu životne sredine i Ekološkog pokreta „OZON“, uz podršku Misije OEBS u Crnoj Gori i programa ENVSEC (Životna sredina i bezbijednost), organizovali su treću po redu dodjelu godišnjih nagrada za oblast unaprijeđenja i zaštite životne sredine – „Zelena zvijezda 2013“.

12.1.7. Odjeljenje za hemikalije

Informacija o najvažnijim aktivnostima i rezultatima

Novim zakonskim određenjima - Zakonom o hemikalijama („Sl. list CG“, br.18/12) nadležnost nad upravljanjem hemikalijama od 01.03.2013. god. prešla je sa Ministarstva zdravlja na Ministarstvo održivog razvoja i turizma, konkretno na Agenciju za zaštitu životne sredine. Shodno navedenom, Agencija za zaštitu životne sredine osnovala je Odjeljenje za hemikalije sa nadležnostima:

- Klasifikacija, pakovanje i označavanje hemikalija,
- Izdavanje odobrenja za korištenje alternativnog hemijskog naziva,
- Procjena bezbjednosti hemikalija,
- Vođenje Registra hemikalija,
- Vođenje Liste supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost,
- Stručna procjena podataka sadržanih u dosijeu za supstancu,
- Utvrđivanje mjera za smanjenje rizika i rok za izvršenje naloženih mjera,
- Promjene podataka u Registru hemikalija,
- Vođenje evidencije o hemikalijama,
- Izdavanje dozvola za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija,
- Vođenje evidencije o opasnim hemikalijama,
- Vođenje postupka prethodnog obavještanja (PIC postupka),
- Izdavanje dozvola za uvoz, izvoz i tranzit hemikalija,
- Izdavanje dozvola za uvoz, izvoz detergenata,
- Vođenje evidencije o dozvoljenim i nedozvoljenim površinski aktivnim supstancama,
- Procjena ispunjenosti uslova i izdavanje DLP sertifikata,
- Određivanje mjera i ograničenje u upravljanju hemikalija,
- Izrada Godišnjih izvještaja o količinama stavljenih u promet i upotrijebljenih hemikalija,
- Razmjena podataka sa međunarodnim organizacijama i stranim državama članicama EU,
- Čuvanje povjerljivosti i dostupnosti podataka.

Izdate dozvole

U skladu sa Zakonom o hemikalijama („Sl. list CG“, br. 18/2012), Zakon o prevozu opasnih materija („Sl. list CG“, br. 05/08) i važećim podzakonskim aktima, Agencija za zaštitu životne sredine od 01.03. 2013. godine izdala je :

- 326 dozvola za uvoz;
- 5 dozvola za transit;
- 1 dozvola za izvoz i
- 5 dostavljenih zahtjeva za dobijanje dozvola je odbijeno.

Izvještaj o rješavanju prvostepenih upravnih postupaka za 2013. god.

Agencija za zaštitu životne sredine je u periodu 01.01.-31.12.2013.godine, rješavajući prvostepene upravne postupke, primila ukupno 1.470 zahtjeva, od kojih je 1.440 riješeno, dok je 30 ostalo neriješeno. U 2014. godinu prenijeto je ukupno 29 predmeta.

U Sektoru za izdavanje dozvola, Odjeljenju za zaštitu od jonizujućih zračenja i radijacione sigurnosti i Odjeljenja za upravljanje hemikalijama primljeno je ukupno 1.282 zahtjeva. Ukupno je riješeno 1.252 zahtjeva, od čega su 1.223 usvojena, 8 odbačeno i 27 odbijeno. Podnosioci zahtjeva su Ministarstvu održivog razvoja i turizma izjavili 2 žalbe, od čega je 1 usvojena, a 1 odbijena.

U Službi za opšte, pravne i finansijske poslove primljeno je 96 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Od ukupnog broja zahtjeva 93 je usvojeno, 3 zahtjeva su odbijena. Po zahtjevu Uprave za inspekcijske poslove izvršen je obračun naknada zbog zagađivanja životne sredine. Riješen je 31 zahtjev. Po žalbi obveznika naknada ovaj organ je u 1 slučaju zamjenio prvostepeno rješenje. Obveznici naknada su izjavili 1 žalbu Ministarstvu održivog razvoja i turizma, koja je usvojena.

12.2. DIREKCIJA JAVNIH RADOVA

Kapitalnim budžetom za 2013. godinu, planirano je da Direkcija javnih radova realizuje sredstva u iznosu od 35.639.100 € (Zakon o budžetu Crne Gore za 2013. godinu, Sl. list CG. br.66).

Svi projekti Kapitalnog budžeta kao što je i definisano Zakonom o budžetu za 2013. godinu grupisani su prema oblastima za koje su kandidovani i u skladu sa takvom klasifikacijom obezbijedena su sredstva na sljedeći način:

- Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa	7.111.000 €
- Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture	4.616.000 €
- Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata	7.340.000 €
- Sredstva za rješavanje stambenih potreba sindikalnih organizacija	300.000 €
- Izgradnja lokalne infrastrukture	6.875.000 €
- Projekti očuvanja životne sredine	670.000 €
- Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva	2.410.000 €
- Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja	1.120.000 €
- Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja	4.417.100 €
- Izgradnja i kupovina diplomatskih predstavništava u inostranstvu	300.000 €
- Zakon o Dinastiji Petrović Njegoš	430.000 €
- Hitna pomoć i sanacija od poplava	50.000 €

Kapitalnim budžetom planirano je da Direkcija javnih radova sprovodi aktivnosti na realizaciji 181 projekat od čega je planirano da se kroz:

- program Kapitalnog budžeta realizuje 135 projekata,
- program Kapitalnog budžeta i sufinansiranje-donacije stranih Vlada realizuju 3 projekta,
- projekat Hitne pomoći i sanacije od poplava realizuje 43 projekata.
- projekat Katastra (LAMP) sufinansiranje - kredit Svjetske banke

U članu 9. Zakona o budžetu Crne Gore za 2013. godinu, stoji: "Sredstva Kapitalnog budžeta za izdatke potrošačkih jedinica koji se finansiraju iz donacija izvršavaće se u visini njihovog ostvarenja" i to:

Donacija Vlade Republike Italije za projekat:

- Eko efikasna zgrada Ministarstva održivog razvoja i turizma

Donacija CMSR Republike Slovenije za projekte:

- Sportska hala na Žabljaku,
- Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda na Žabljaku

U članu 13. Zakona o budžetu Crne Gore za 2013. godinu, stoji: "Sredstva Kapitalnog budžeta za izdatke potrošačkih jedinica koji se finansiraju iz donacija izvršavaće se u visini njihovog ostvarenja" i to:

Kredit Evropske investicione banke (EIB) za projekte:

- Sanitarne deponije,
- Vodosnabdijevanje i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda,
- Hitne mjere za prevenciju i sanaciju posljedica od poplava.

Kredit Svjetske banke za projekat:

- Projekat katastra (LAMP).

Navedeno podrazumijeva da će prvobitno usvojena sredstva u Kapitalnom budžetu, ali i sama realizacija, biti dodatno uvećana po osnovu realizacije navedenih kreditnih, odnosno donatorskih aranžmana. Po ovom osnovu u 2013. godini dodatno je povučeno 5.173.294,52 €.

Vlada Crne Gore je shodno svojim ovlaštenjima, a na osnovu prijedloga i informacija nadležnih ministarstava, do 31. decembra tekuće godine donijela određene Zaključke:

✚ Zaključak Vlade CG br. 06-19/2 od 21. marta 2013. godine

Vlada je odobrila preusmjeravanje sredstava u iznosu od 3.800.000,00 € i to: sa Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja (organizacioni kod 60101) s izdatka 4231-starosna penzija, sredstva u iznosu od 3.800.000,00 €, na Ministarstvo održivog razvoja i turizma (organizacioni kod 41501) na projekat Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa (organizacioni kod 804) na izdatak 4413-izdaci za građevinske objekte, u iznosu 3.800.000,00 €.

✚ Zaključak Vlade CG br. 06-976/4 od 16.maja 2013. godine

Zadužuje se Ministarstvo finansija da preusmjeri sredstva u iznosu od 870.360,77 €, i to: s potrošačke jedinice Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore (organizacioni kod 60101) s izdatka 4231-starosna penzija-sredstva u iznosu 870.360,77 € na Ministarstvo održivog razvoja i turizma (organizacioni kod 41501) na projekat 804- Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa na izdatak 4413- Izdaci za građevinske objekte- sredstva u iznosu 820.000,00 € i na Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija (organizacioni kod 40601) na program 1991- Diplomacija, na izdatak 4149 sredstva u iznosu od 50.360,77 €.

✚ Zaključak Vlade CG br. 06-1181/3 od 27. maja 2013. godine

Vlada je odobrila preusmjeravanje sredstava u iznosu od 587.431,90 € i to: s rezerve (organizacioni kod 40502) s izdatka 4710- tekuća budžetska rezerva u iznosu od 587.431,90 € na Ministarstvo održivog razvoja i turizma (organizacioni kod 41501) na projekat 804- Izgradnja i adaptacija administrativnog prostora za rad državnih organa na izdatak 4413- izdaci za građevinske objekte, u iznosu od 587.431,90 €.

✚ Zaključak Vlade CG br. 08-1927/4 od 02. avgusta 2013. godine

Vlada je odobrila preusmjeravanje sredstava od strane Ministarstva finansija, sa odgovarajućih pozicija, u budžet Direkcije javnih radova u iznosu od 40.000, € za potrebe izrade Glavnog

projekta rekonstrukcije Ruskog poslanstva za potrebe smještaja Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija.

✚ Zaključak Vlade CG br. 06-2258/3 od 10. oktobra 2013. godine
Vlada je odobrila preusmjeravanje sredstava u iznosu od 1.407.383,73 € i to: s rezerve (organizacioni kod 40502) s izdatka 4710- tekuća budžetska rezerva u iznosu od 1.407.383,73 € na Ministarstvo održivog razvoja i turizma (organizacioni kod 41501) na projekat 804- Izgradnja i adaptacija administrativnog prostora za rad državnih organa na izdatak 4413- izdaci za građevinske objekte, u iznosu od 1.407.383,73 €.

✚ Zaključak Vlade CG br. 08-2086/2 od 11. oktobra 2013. godine
Vlada je odobrila preusmjeravanje sredstava od strane Ministarstva finansija a u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, u iznosu od 117.000,00 €, iz Kapitalnog budžeta kod Ministarstva održivog razvoja i turizma za realizaciju hitnih sanacionih radova u Crnogorskom narodnom pozorištu.

✚ Zaključak Vlade broj 083133/2 od 28. decembra 2013. godine
Vlada je odobrila preusmjeravanje sredstava sa Ministarstva održivog razvoja i turizma- Direkcija javnih radova na Prijestonicu Cetinje za završetak radova na rekonstrukciji gradske tržnice na Cetinju, sa odgovarajućih pozicija u okviru Kapitalnog Budžeta sa stavke 810- Izgradnja lokalne infrastrukture, pozicija 4413- izdaci za građevinske objekte, u iznosu od 50.000,00 €.

Ukupna sredstva obezbjeđena Kapitalnim budžetom, kreditima, donacijama i Zaključcima Vlade u 2013.godini iznose 47.434.110,14 €.

Vrijednost sredstava koje je Direkcija javnih radova ukupno realizovala do 31.12.2013. godine iznosi 41.482.484,47 €, odnosno 87,34% planiranih sredstava.

Od realizovanih sredstava u iznosu od 41.482.484,47 €, iz opštih prihoda realizovano je 36.253.189,95 €, iz kreditnih sredstava 4.275.592,12 € i iz donacija 953.702,40 €.

Od ukupno realizovanih sredstava po regijama je:

- 30.34 % realizovano za projekte u sjevernom regionu,
- 64.27 % realizovano je za projekte u centralnom regionu, pri čemu je najveći broj projekata realizovan u Podgorici, kao administrativnom centru Crne Gore,
- 4.66 % realizovano za projekte u južnom regionu,
- 0.73 % realizovano za projekte koji se ne mogu vezati za određeni region (Sredstva za rješavanje stambenih potreba sindikalnih organizacija).

Direkcija javnih radova je u periodu od 01. januara do 31. decembra u okviru svojih aktivnosti sproveda 162 javna nadmetanja, od čega 157 otvorena postupka javne nabavke, 4 pregovaračka postupaka i 1 šoping.

Direkcija javnih radova, u periodu do 31. decembra 2013. godine, zaključila je 101 ugovor, od čega 72 ugovora o izvođenju radova, 20 ugovora za vršenje stručnog nadzora i tehničku kontrolu izvođenja radova, 6 ugovora za izradu Glavnog projekta i 3 ugovora o reviziji projektne dokumentacije.

Do kraja 2013. godine, od ukupnog broja projekata za čiju realizaciju je zadužena Direkcija javnih radova:

- 93 projekta je završeno:

Podgorica: Izgradnja objekta, nabavka i ugradnja fotonaponskih panela EKO zgrade UN-a; Izgradnja objekta Agencije za lijekove i medicinska sredstva; Adaptacija Dvorca Petrovića na Kruševcu za potrebe fondacije Petrović Njegoš; Uređenje terena OŠ "Milan Vukotić u Golubovcima"; Izgradnja studentskog doma u Podgorici; Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju graničnog prelaza Božaj, do granične linije sa Albanijom; Sanacija klizišta na lokalnom putu Vranjske njive – Radovče; Izgradnja trafostanice i parking prostora za posjetioce u Vranjini; Izrada Glavnog projekta Nadogradnje objekta Osnovnog suda za potrebe tužilaštva; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnog puta-atmosferska kanalizacija; Izrada projektne dokumentacije za izgradnju izbjegličkog kampa na Koniku - Sarajevski proces/Beogradska inicijativa; Sanacija saobraćajnice u Mojanovićima u Gradskoj opštini Golubovci; Adaptacija dijela Crnogorskog narodnog pozorišta- transfer sredstava; Kupovina objekta Kampa na Zlatici-transfer sredstava; Kupovina zgrade "Pobjede" – transfer sredstava;

Danilovgrad: Rekonstrukcija i adaptacija Zatvora za kratke kazne i Istražnog zatvora u Spužu; Adaptacija Upravne zgrade ZIKS-a u Spužu-transfer sredstava; Rekonstrukcija svlačionica FK »Iskra«; Modernizacija lokalnog puta u dužini od 1.5 km; Izgradnja gradske saobraćajnice prema kasarni „Milovan Šaranović“; Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju saobraćajnica od Mlinova u Spužu do Brestice (granica sa Podgoricom); Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju puta pružni prelaz Sekulići-Gorica; Sportski objekti i streljana-transfer sredstava;

Cetinje: Rekonstrukcija i adaptacija bivše Upravne zgrade Oboda; Rekonstrukcija Gradske tržnice-transfer sredstava; Izgradnja pristupne saobraćajnice bivše Upravne zgrade Oboda; Rekonstrukcija Njegoševe ulice; Izgradnja objekta Dnevnog centra za djecu sa posebnim potrebama; Sanacija Spomen kompleksa "Mauzolej Petra II Petrovića Njegoša" na Lovčenu; Izrada projektne dokumentacije za izmještanje Ikone Filermosa – transfer sredstava; Izgradnja dva sanitarna čvora kontejnerskog tipa - NP Lovćen; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnog puta u dužini 2 km; Izrada projektne dokumentacije rekonstrukcije objekta Ruskog poslanstva-transfer sredstava; Sanacija Dvorca Kralja Nikole- transfer sredstava; Sanacija mreže lokalnih puteva;

Nikšić: Rekonstrukcija intenzivne njege u Brezoviku; Rekonstrukcija ambulante u MZ Kličevo; Sanacija puta Bogetići-Ostrog – II faza; Sanacija trupa puta i kolovoza na putu Gvozdence-Kunak-Povija; Sanacija mosta na rijeci Gračanici u mjestu Jugovići i mjestu Žirovnica; Sanaciji mreže lokalnih puteva; Rekonstrukcija gradskih saobraćajnica;

Plužine: Sanacija Spomen-kompleksa Doli u Plužinama; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 3,1km;

Berane: Elaborati procjene uticaja na životnu sredinu za postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 2.5 km; Sanacija i izgradnja propusta i mostova na putu Savin bor-Javorova; Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju i adaptaciju Centra kulture u Beranama; Izgradnja gradskih saobraćajnica;

Žabljak: Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda na Žabljaku; Izrada prilaznih staza i parking prostora za splavište Drugi logor; Adaptaciji planinskog doma Sušica; Snabdijevanje vodom i strujom Centra za posjetioce Crno Jezero NP Durmitor; Asfaltiranje Durmitorskog prstena NP Durmitor-4.2 km; Nabavka opreme za Nacionalni park Durmitor-transfer sredstava; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 1km;

Kolašin: Izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda; Regulaciji korita rijeke Tare na potezu Bećova bara – most Babljak – I faza; Sanacija lokalnog puta prema Vlahovićima; Sanacija lokalnog puta za Gornju Moraču; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 2km; Izrada Glavnog projekta rekonstrukcije i adaptacije Doma mladih "Gorštak"; Izgradnja šetališta pored rijeke Tare- transfer sredstava;

Plav: Regulacija korita rijeke Grnčar-I faza; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 2km; Sanacija glavnog gradskog vodovoda i dijela puta prema Jasenicama-I faza;

Mojkovac: Izrada projektne dokumentacije za izgradnju administrativnog objekta Rekonstrukcija Doma kulture u Mojkovcu II faza; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 2km; Rekonstrukcija ulice Vojislava Šćepanovića-dionica Most na rijeci Rudnici-izlaz iz naselja Ambarine; Regulacija korita rijeke Tare i sanacija lokalnog puta prema Prošćenju-I i II faza; Sanacija stope mosta na rijeci Rudnici; Sanacija lokalnog puta za Štitaricu; Izrad projektne dokumentacije za kanalizacionu mrežu; Dogradnja kotlarnice sportske dvorane u Mojkovcu;

Pljevlja: Rekonstrukcija ulice Voja Đenesijevića; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 2km; Izgradnja 15 stambenih objekata u MZ Bukovica;

Rožaje: Izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 2km; Sanacija gradske saobraćajnice;

Šavnik: Izgradnja cjevovoda za MZ Boan-I faza; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 2km; Rekonstrukcija i sanacija gradske saobraćajnice;

Bijelo Polje: Rekonstrukcija i adaptacija zatvora u Bijelom Polju; Rekonstrukcija gradske kapele; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 1km; Rekonstrukcija i sanacija gradske saobraćajnice; Izrada Glavnog projekta OŠ "Dušan Korać"; Izgradnja glavne kuhinje u Domu starih;

Andrijevića: Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 2 km; Sanacija mreže lokalnih puteva u dužini od 0,7 km;

Tivat: Izgradnja i rekonstrukcija gradske saobraćajnice;

Ulcinj: Sanacija gradske saobraćajnice-transfer sredstava; Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih puteva u dužini od 2,5km;

Projekat koji se ne može vezati za neku od opština: Sredstva za rješavanje stambenih potreba sindikalnih organizacija;

Do 31.12.2013.godine, Direkcija javnih radova započela je radove na realizaciji 35 projekata dok su za 18 projektata započete pripremne aktivnosti za početak realizacije.

U ukupnoj realizaciji u 2013. godini za kapitalne izdatke izdvojeno je 38.972.772,28 €. Radove na realizaciji projekata u cjelosti je realizovala domaća građevinska operativa. Iznos realizacije koju su ostvarile konsultantske firme (izrada tehničke dokumentacije, revizije, naknade za gradsko-građevinsko zemljište, stručni nadzori i slično) ostvaren je u ukupnom iznosu od 2.509.712,19 €, od čega su domaće konsultantske firme realizovale 2.464.712,19 € što čini 98.21 %, odnosno inostrane firme 45.000,00 € što čini 1.79 % ukupne realizacije.

Trenutno, broj građevinskih firmi koji obavljaju poslove preko Direkcije javnih radova je 36, od čega je u kategoriji projektantskih i konsultantskih preduzeća angažovano 31 (2 inostrana).

Posljednjih godina u toku su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije i realizaciji projekata vezano za rješavanje trajnog pitanja skladištenja čvrstog otpada u Crnoj Gori, kao i pitanja izgradnje kanizacionih mreža i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u više opština u Crnoj Gori. Obzirom da se radi o dugoročnim projektima, velike investicione vrijednosti, a da sredstva za realizaciju navedenih projekata iz domaćih izvora nijesu dovoljna, planirana je realizacija ovih projekata kroz instrument pretpristupne pomoći IPA III "Regionalni razvoj", kao i kroz kreditne aranžmane sa međunarodnim finansijskim institucijama. Rješavanjem ovih pitanja Crna Gora će unaprijediti stanje životne sredine što će svakako dodatno doprinijeti njenoj daljoj promociji kao ekološke države.

Krajem maja mjeseca, Direkciju javnih radova posjetili su revizori Generalnog Direktorata EU koji su nadležni da daju svoje mišljenje o tome da li Crna Gora zadovoljava kriterijume budućeg decentralizovanog upravljanja pretpristupnim fondovima EU. Tom prilikom su održani sastanci tokom kojih je Direkcija javnih radova dala doprinos da kao buduće Implementaciono tijelo za IPA III komponentu „Regionalni razvoj“ omogućimo, da Crna Gora počev od naredne godine realizuje bespovratna sredstva pomoći Evropske unije u iznosu od 22.235.679,00 € uz domaće sufinansiranje od 3.923.947,00 €. Realizacijom ovih projekata unaprijediće se stanje životne sredine u zemlji, a sa druge strane realizacija ovih projekata neodvojiva je od daljeg razvoja turizma i promocije Crne Gore kao prepoznatljive turističke destinacije. Kvalitetno i kontrolisano

upravljanje čvrstim otpadom dodatno će unaprijediti imidž i brend Crne Gore i biti dodatni podsticaj u daljem razvoju i iskorišćavanju turističkih potencijala.

Bez obzira na aktuelnu ekonomsku i finansijsku krizu, realizacija Kapitalnog budžeta bitan je instrument funkcionisanja i kontinuiranog obavljanja privredne aktivnosti, a javni radovi definisani na tržišnim principima poslovanja, izraz su legitimnog učešća države u kreiranju poslovnog i privrednog ambijenta. Kapitalno investiranje i politika javnih radova kroz realizaciju Kapitalnog budžeta omogućava svim učesnicima ovog programa da uz očekivane multiplikativne efekte dodatno dinamiziraju ekonomsku aktivnost i podstaknu rast i razvoj. Kroz realizaciju Kapitalnog budžeta omogućeno je poboljšanje lokalne infrastrukture, stvaranje uslova za rad državnih organa, kulturnih institucija, organa socijalnog staranja, zdravstvenih institucija, uz politiku što ravnomjernijeg regionalnog razvoja.

12.3. ZAVOD ZA HIDROMETEOROLOGIJU I SEIZMOLOGIJU

Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju (ZHMS) Crne Gore je formiran, odlukom Vlade Crne Gore (Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave "Sl. list CG", br. 5/12), spajanjem Hidrometeorološkog zavoda i Seizmološkog zavoda. Hidrometeorološki zavod, kao organ državne uprave, osnovan je za vršenje stručnih i sa njima povezanih upravnih poslova, uz primjenu naučnih metoda i saznanja i u tom smislu, zadužen je da se bavi svim fizičkim i hemijskim procesima u atmosferi i hidrosferi, odnosno hidrološkim i meteorološkim poslovima u najširem smislu. Spajanjem Hidrometeorološkog zavoda sa Zavodom za seizmologiju, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju (ZHMS) dobija i funkciju osmatranja i praćenja seizmičke aktivnosti na teritoriji Crne Gore. Zavod pod ovim imenom je počeo da funkcioniše 1. jula 2012. godine, dok su aktivnosti obije institucije u novoj strukturi ostale nepromijenjene.

Zavod je organizovan u Sektore, Odjeljenje i Službu, čije aktivnosti obuhvataju osmatranja, ispitivanja, analiziranja i obavještanja o gotovo svim komponentama životne sredine, sa fokusom na atmosferu i hidrosferu.

Sistematizacija ZHMS-a je donijeta na osnovu Čl. 36, 38 i 66 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, 26. juna 2013. godine, prema kojoj je ZHMS organizovan kao samostalni državni organ, organizovan u:

1. Sektor za prognozu vremena i meteorološki monitoring
2. Sektor za meteorologiju
3. Sektor za hidrologiju
4. Sektor za ispitivanje kvaliteta voda i vazduha
5. Sektor za seizmologiju
6. Sektor za hidrografiju i okeanografiju

Podršku rada sektorima pružaju:

7. Odjeljenje za informisanje i međunarodnu saradnju
8. Odjeljenje za hidrometeorološki i seizmološki informacioni sistem i održavanje
9. Služba za opšte poslove i finansije

Osnovni zadaci hidrometeorološke i seizmološke službe Crne Gore su definisani Zakonom o hidrometeorološkim poslovima („Sl. list CG“, br. 26/10) i Zakonom o hidrografskoj djelatnosti („Sl. list CG“, br. 26/10 i 30/12), kao i Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG", br. 5/12 i 25/12).

12.3.1. Djelokrug rada i nadležnost

Za hidrometeorološku djelatnost, od međunarodnih akata, koji se neposredno primjenjuju i na taj način određuju djelokrug rada hidrometeorološke službe je Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji („Sl. list FNRJ«, br. 80/48). Svjetska meteorološka organizacija (SMO) je specijalizovana agencija Ujedinjenih nacija, a Konvencija o SMO, koju je FNRJugoslavija ratifikovala još 1948. godine, je istog tipa kao i Konvencija o OUN. Regulatorna dokumenta, koja

se donose na osnovu rezolucija Svjetskog meteorološkog kongresa kao najvišeg konstitutivnog tijela Organizacije, za države članice su obavezujuća, kao i rezolucije Generalne skupštine OUN. Aktivnosti sprovode državne meteorološke, odnosno hidrometeorološke službe, koje sačinjavaju integralne djelove globalnih tehničko-tehnoloških sistema koje je ustanovila SMO. Stoga su državne hidrometeorološke službe u organizacionom, funkcionalnom, tehničkom, proceduralnom i kadrovskom pogledu usaglašene sa regulatornim dokumentima SMO u svim državama članicama. Crna Gora je preko ZHMS postala članica SMO 2007. godine.

Prema Konvenciji o SMO, države su dužne:

- da uspostave mreže stanica za meteorološka, hidrološka i druga geofizička osmatranja i obezbijede njihovo operativno funkcionisanje u okviru svjetskog i regionalnih osmatračkih sistema;
- da uspostave meteorološki telekomunikacioni sistem na svojoj teritoriji i da ga uključe u međunarodne meteorološke i hidrološke telekomunikacione sisteme;
- da osiguraju primjenu standarda u meteorološkim, hidrološkim i drugim geofizičkim osmatranjima, obradama, arhiviranju, međunarodnoj razmjeni i objavljivanju podataka i informacija;
- da obezbijede razvoj meteorološke i hidrološke djelatnosti, istraživanja u meteorologiji i hidrologiji i primjenu u vazduhoplovstvu, pomorstvu, poljoprivredi i drugim privrednim i društvenim djelatnostima;
- da obezbijede školovanje i obuku kadrova;
- da jačaju bilateralnu i multilateralnu saradnju u ovim oblastima i transfer znanja i tehnologije;
- da obezbijede institucionalne, kadrovske i druge uslove za razvoj i funkcionisanje državne hidrometeorološke službe.

Osim ovih, značajne obaveze u meteorologiji i hidrologiji proizilaze iz Konvencije o međunarodnoj civilnoj avijaciji, Konvencije o spasavanju ljudskih života na moru (SOLAS), Konvencije o klimi, Konvencije o osnivanju Evropskog centra za srednjeročne prognoze vremena, Konvencije o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima, Okvirne konvencije UN o klimatskim promjenama, Bečke Konvencije o zaštiti ozonskog omotača i dr. Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju je putem Sektora za hidrografiju i okeanografiju, ostvario članstvo u Međunarodnu hidrografsku organizaciju (IHO), 3. decembra 2013. godine, čime je Zavod u obavezi da u daljem periodu poštuje Konvenciju IHO i njene regulative.

12.3.2. Sektor za prognozu vremena i meteorološki monitoring

Odsjek za analizu i prognozu vremena

Primarni poslovi Odsjeka su analiza i prognoza vremenskih prilika na teritoriji Crne Gore, analiza meteoroloških situacija, izrada operativnih prognoza, izrada upozorenja, redovno ažuriranje informacija o vremenskim prilikama na zvaničnoj web strani ZHMS, ažuriranje i izdavanje METEOALARM upozorenja i sistemu EUMETNET-a (mreža nacionalnih meteoroloških službi Evrope), održavanje, ažuriranje, razvijanje i svakodnevno više puta startovanje numeričkih prognostičkih modela koji su u operativnoj upotrebi, pripremanje ulaznih podataka za

numeričke prognostičke modele, pripremanje grafičkih prikaza-vizuelizacija prognostičkih polja meteoroloških parametara. Servisiranje potreba prema međunarodnim subjektima i učešće raznim radionicama, skupovima, konferencijama i sl. iz domena prognoze vremena u okviru WMO. Praćenje i primjena razvoja tehnologije u oblasti analize i prognoze vremena i numeričkih modela.

Najznačajnije aktivnosti Sektora u 2013. godini:

- Oko 730 analiza i dnevne prognoze vremena za potrebe službene web strane;
- Urađeno 365 6-dnevnih tekstualnih prognoza za CG, ažuriranje web strane.
- Urađeno 730 meteo biltena za Upravu pomorske sigurnosti.
- Urađeno oko 730 tekstualnih prognoza sa upozorenjem za južni Jadran za pomorce za web stranu.
- Urađeno 365 grafičkih prognoza za CG za web stranu
- Urađeno oko 1460 popunjavanja PHP formulara za meteolarm za potrebe EUMETNET-a, svakodnevno za dva prognostička dana.
- Izdato je oko 120 meteoalarm nacionalna upozorenja (za različite kategorije, žuto, narandžasto i crveno na značajne i opasne meteorološke pojave) za teritoriju CG za potrebe integrisanog EUMETNET sistema.
- Urađeno i mailom dostavljeno je 1.095 elektronskih meteo biltena o analizi i prognozi vremena za potrebe javnog medijskog servisa.
- Urađeno i mailom dostavljeno je 365 elektronskih prognoza vremena za 6 dana (meteo bilten "Izgledi vremena") za potrebe javnog medijskog servisa.
- Primjenjen novi model kodiranja umjesto SYNOP koda za međunarodnu razmjenu.
- Učešće u projektu primjena EUkodova u građevinarstvu za opterećenje konstrukcija na ekstremne meteorološke uslove.
- Pripreme aktivnosti na projektu prognoza zagadjujućih materija tj. povećanje koncentracije čestica u atmosferi u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine.
- Pripremljeno je i izdato oko 360 izjava, saopštenja i gostovanja u raznim emisijama za razne vrste medija, agencija i web portala (TV, Radio, Štampa, Inernet Portali).
- Rad na projektu primjena EUKODOVA u građevinarstvu na izradi novih standrada za opterećenje od meteoroloških parametara u CG- Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Institut za standardizaciju.
- Učešće u aktivnostima ARGOS konzorcijuma za akcidentne vanredne situacije (Direktorat za Vanredne situacije-MUP Crne Gore) u smislu pružanja logističke podrške koju obezbjedjuju naši prognostički meteorološki modeli.
- Izdavana su upozorenja o nalisku ekstremnih meteoroloških situacija kod obilnih padavina, olujnih vjetrova i ekstremno visokih temperatura koje su implicirale masovnu pojavu požara naročito tokom prve dekade avgusta.

Grupa za prognozu vremena i numeričke modele

Tokom 2013. godine u grupi za numeričko modeliranje i prognozu vremena nastavljene sve redovne operativne i razvojne aktivnosti. Operativne aktivnosti koje obavlja grupa za numeričko modeliranje i prognozu vremena su održavanje u operativnom radu svih numeričkih modela,

kodiranje i dekodiranje analitičkog materijala u potrebnoj formi za sve korisnike razmjena podataka sa GTS-om. U toku 2013. godine grupa za numeričko modeliranje je implementirala novu verziju WRF-NMM modela Ver-3.5 i to na različitim ulaznim podacima, kako na grib1 tako i na grib2 ulaznim podacima od različitih GFS, globalnih modela (ECMWF / Reading I NCEP-USA / Washington). Nova verzija WRF-NMM modela se testirala 6 mjeseci i krajem 2013. godine je puštena u operativni rad.

Odsjek za meteorološki monitoring

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Hidrometeorološkog zavoda, odsjek za meteorološki monitoring čine:

- Meteorološki centar za mjerenja, osmatranja, prijem i predaju podataka Podgorica;
- Pomorski meteorološki centar Bar;
- Meteorološka opservatorija Žabljak;
- Meteorološka opservatorija Herceg Novi;
- Meteorološka stanica Nikšić;
- Meteorološka stanica Pljevlja;
- Meteorološka stanica Kolašin;
- Meteorološka stanica Ulcinj;
- Meteorološka stanica Berane;
- Meteorološka stanica Cetinje;
- Klimatološka stanica Plužine;
- Klimatološka stanica Šavnik;
- Klimatološka stanica Plav;
- Klimatološka stanica Rožaje.

U Odsjeku za meteorološki monitoring, mjerenja i osmatranja se vrše na još:

- 10 klimatoloških i
- 20 padavinskih stanica, gdje poslove obavljaju honorarni saradnici.

U meteorološkim centrima, opservatorijama i stanicama vrše se poslovi koji se odnose na: redovna, vanredna i specijalna mjerenja, osmatranja, prijem i predaju šifrovanih podataka o izmjerenim i osmotrenim meteorološkim, ekološkim i agrometeorološkim parametrima; primarnu kontrolu izmjerenih i osmotrenih parametara; dostavljanje podataka o izmjerenim i osmotrenim parametrima Odsjeku za meteorološki osmatrački sistem; održavanje mjerne opreme, meteorološkog kruga i objekata meteoroloških stanica. U 2013. godini u Odsjeku za meteorološki monitoring su uspješno izvršeni poslovi predviđeni planom i programom rada. Završen je Master plan Klimatoloških i Padavinskih stanica. Pored redovnih poslova uspostavljan je rad i vršena uporedna mjerenja na 4 automatske klimatološke stanice.

U 2014. godini planirano je uspostavljanje rada na 3 automatske klimatološke stanice i 7 automatskih padavinskih stanica.

Grupa za satelitsku i radarsku meteorologiju

Najznačajnije aktivnosti koje su sprovedene u ovoj grupi, tokom 2013. godine su:

- Formiran je radni tim od predstavnika Zavoda za ECMF, kome su dodijeljena zaduženja i o tome zvanično obaviješten ECMWF. ECMWF je organizovao konferencije preko interneta (vebinari) o primjeni programa vizuelizacije meteoroloških produkata (Metview), korišćenju produkata i prognozi klimatskih događaja.
- Na poziv Sektora za vanredne situacije, MUP Crne Gore, šef Grupe je učestvovao na 13. radionici i treningu u okviru programa PPRD South na temu prevencije i pripremljenosti za reagovanje na vanredne situacije u životnoj sredini, održanoj 18-22. februara 2013. godine u Istanbulu, Turska, nakon čega su dobijeni sertifikati za uspješno položene online-treninge, testove i obuku.
- ZHMS još uvijek nije član Evropske organizacije za eksploataciju meteoroloških satelita (EUMETSAT), koja se sastoji od 31 članice i pridružene članice. Misija EUMETSAT-a je dostavljanje operativnih satelitskih podataka, produkata i usluga njegovim korisnicima, danonoćno, 365 dana u godini, decenijama. Šef Grupe bio je dio tima Zavoda koji je u Sarajevu, 4. aprila 2013. godine, učestvovao na tzv. „Informativnom danu EUMETSAT-a“, čiji je domaćin bio Federalni hidrometeorološki zavod Federacije Bosne i Hercegovine.
- Zavod je u okviru projekta Smanjenje rizika od katastrofa (DRR) primio donaciju softvera za Metview i Meteoalarm (2 kompjutera) i satelitsku prijemnu stanicu DAWBEE (2 kompjutera), tokom 2010. godine. Licenca za korišćenje produkata EUMETSAT, koja je bila obezbijedena ovom donacijom istekla je 31. jula 2013. godine. Nakon toga su obavljene određene aktivnosti i pregovori u cilju obnavljanja i produženja licence do 31. jula 2016. godine, za korišćenje produkata Evropske organizacije za eksploataciju meteoroloških satelita. Prepoznate su potreba obuke Grupe za eksploataciju produkata i obuke Odjeljenja za informacione sisteme za održavanje rada DAWBEE stanice.
- Učešće šefa Grupe u studijskoj posjeti delegacija zemalja kandidata za članstvo u Evropskoj Uniji Udruženom istraživačkom centru (JRC) u Ispri, Italija, koja je pokrivala tematske oblasti: monitoring kriznih situacija, klimatski rizici i modelovanje šuma, a organizovana je od strane Evropske komisije, Udruženog istraživačkog centra (JRC) Ispra i Ministarstva nauke Crne Gore (koje je nakon selekcije odabralo da od dva predstavnika Crne Gore, jedan bude šef Grupe).
- U okviru članstva u državnoj Radnoj grupi za programiranje IPA II projekata za period 2014-2020, formiranoj krajem 2013. godine, šef Grupe, kao predstavnik Zavoda, predložio je u prioritentnim projektima nabavku meteorološkog radara, s obzirom da na teritoriji Crne Gore ne postoji ni jedan.

12.3.3. Sektor za meteorologiju

Odsjek za klimatologiju

U odsjeku za klimatologiju vrši se praćenje i ocjena klime, analiziraju se ekstremni vremenski i klimatski događaji, pripremaju godišnji izvještaji o statusu klime za Svjetsku meteorološku organizaciju, pripremaju vremenske i klimatske podloge za potrebe korisnika, i razrađuje primjena novih alatki poput softvera za prognoziranje klime tzv. CPT (Climate Prediction Tool), a prema preporukama sa foruma o izgledu klime u jugoistočnoj Evropi –SEECOF, ili otvorenog softvera SAGA GIS za mapiranje meteoroloških parametara.

U toku 2013. godine urađeni su:

- poslovi unosa i obrade podataka, vršeni su kao redovni unos podataka za tekuću godinu kao i unos nearhiviranih i neobrađenih meteoroloških parametara iz istorijskog niza, unos časovnih vrijednosti brzine i pravca vjetra.
- poslovi izrade i testiranja programa za specifične zahtjeve kao i poslovi arhiviranja unesenih podataka na trajnim medijima kao i poslovi administriranja baze podataka logička i kritička kontrola klimatoloških podataka prispijelih u toku mjeseca, kao kompletna priprema za unos podataka u Bazu.
- kontrola, unos i validacija klimatoloških podataka sa meteoroloških stanica: Ulcinj, Bar, Herceg Novi, Budva, Nikšić, Žabljak, Pljevlja, Podgorica, Podgorica Golubovci, Tivat, Kolašin, Šavnik, Krstac, Plav, Andrijevića, Župa, Grahovo, Cetinje, Bijelo Polje, Crkvice, Rožaje, Berane.
- arhiviranje materijala sa pomenutih stanica.
- unos klimatoloških podataka sa 17 padavinskih stanica (padavinske stanice: Jasenovo Polje, Štitarica, Stabna, Boan, Lukovo, Mateševo, Orahovo, Mišići, Gradac, Kovren, Njegovuđa, Vračenovici, Čevo, Njeguši, Kovačica, Velimlje i Virpazar).
- obrada 314 zahtjeva sa meteorološkim podacima i izvještajima (osiguravajuće kuće, sudovi, privatna lica).
- kontrola baze po potrebi.
- arhiviranje: trake sa registrilnih instrumenata – anemografa (Berane), termograf, higrograf, barograf, heliograf, aktinograf (Žabljak) i pluviograf (Kolašin i Cetinje).
- izvještaj o trajanju sijanja sunca, temperaturi mora, sniježnom pokrivaču, isparavanju (Bar) i radioaktivnost (Žabljak).
- vanredni unos i validacija podataka o vjetru (srednja brzina, maksimalna brzina i pravac) sa meteorološke stanice Tivat za period 2008.-2012.godine.
- praćenju i ocjeni klime po mjesecima, sezoni i godini koji obuhvata izračunavanje odstupanja temperature vazduha i padavina u odnosu na klimatološku normalu, njihovo rangiranje prema percentilima i analiziranje;
- analizi ekstrema preko izračunavanja klimatskih indeksa, fizičkim karakteristikama (oblasti koju su obuhvatali, intenzitetu trajanju i istorijskim referencama) i socioekonomskim uticajima (broj ljudi stradalih pri meteorološkim hazardima, ekonomski gubici i druge posljedice);
- aktivnosti u vezi osmotrenih promjena klime i ekstremih klimatskih događaja u Crnoj Gori;
- informacijama, obavještenjima i analizama o promjeni meteoroloških parametara u određenim periodima za potrebe elektronskih i pisanih medija;
- obradi meteoroloških podataka i pojava po zahtjevu korisnika,
- pripremi redovnih godišnjih izvještaja o klimi, klimatskim ekstremima i njihovim posledicama za potrebe Svjetske meteorološke organizacije (SMO);
- radilo na projektu primjena EUKODOVA u građevinarstvu na izradi novih standrada za opterećenje od meteoroloških parametara u CG-i. Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Zavod za standardizaciju.

Odsjek za primijenjenu meteorologiju

U okviru Odsjeka za primijenjenu meteorologiju u oblasti agrometeorologije proučavaju se uticaji vremena i klime na poljoprivrednu proizvodnju, pojavu biljnih bolesti, pojavu korisnih i štetnih insekata. S tim u vezi, pružaju se i informacije naučnim institucijama, privrednim organizacijama i drugim korisnicima, obrađuju i analiziraju agrometeorološki podaci, pripremaju agrometeorološki bilteni.

Tokom 2013 godine, obavljani su sledeći poslovi:

- obrada podataka o temperaturi zemljišta na dubinama od 2, 5, 10, 20, 30, 50 i 100 cm na šest glavnih meteoroloških stanica (tj. na stanicama u Pljevljima, Kolašinu, Nikšiću, Cetinju, Podgorici i Baru);
- analiza hoda temperature zemljišta na 5 cm u odnosu na višegodišnji prosijek;
- obrada podataka o fenologiji u okviru koje su analizirani:
 - aktuelni i srednji datumi nastupa opštih poljskih radova
 - aktuelni i srednji datumi nastupa fenofaza pojava prvih listova i cjetanja za voćne vrste
 - aktuelni i srednji datumi sjetve, nicanja, cvjetanja i vađenja ratarskih kultura (krompira i kukuruza)
 - aktuelni i srednji datumi nastupa fenofaza kod vinove loze
 - prvo izlijetanje pčela i prve paše
 - aktuelni i srednji datumi nastupa fenofaza pojava prvih listova i cvjetanja lipe, jasena, jorgovana, bukve, jove, trnjina, topole, bukve i javora.
- izrada agrometeoroloških informacija, analiza i biltena o uticaju klimatskih faktora na razvoj pojedinih poljoprivrednih kultura,
- obrada i dostavljanje agrometeoroloških podataka za potrebe Biotehničkog fakulteta,
- aktivnostima u okviru Druge nacionalne komunikacije Crne Gore prema UNFCCC koje su se odnosile na:
 - pripremu klimatskih podataka o temperaturi vazduha i padavinama za potrebe izrade izvještaja „Osjetljivost šumarskog sektora Crne Gore na štetočine i biljne bolesti”,
 - aktivnosti za potrebe izrade i kalibracije hidrološkog modela slivova rijeka Tare i Lima
 - dizajniranje sistema biometeorološke informacije koja podrazumjeva izradu biometeorološke prognoze u koordinaciji sa stručnjacima Instituta za javno zdravlje;
 - aktivnosti u vezi izračunavanja projekcija EBU-POM regionalnog modela za promjene ekstremnih klimatskih događaja u Crnoj Gori za A1B i A2 scenario i dva tridesetogodišnja perioda, kao i za klimatske promjene u periodu od 2001-2100. godina za A2 scenario;
- izradi studije o opštoj ranjivosti na sušu, šumske požare, jake kiše i olujne vjetrove na širem obalnom području Crne Gore u okviru projekta CAMP (Plan upravljanja obalskim pojasom);
- izradi studije o ranjivosti na oluje užeg obalnog područja u okviru projekta CAMP;
- učestvovalo (dostavljanje traženih podataka, informacija i metapodataka) u izradi studije izvodljivosti sprovođenja Integrisanog sistema hidroloških informacija i sistema kvaliteta voda u oblasti basena Skadarskog jezera u Crnoj Gori (projekat podržan od strane Državnog sekretarijata za trgovinu, Ministarstva ekonomije i konkurentnosti Vlade Španije).

12.3.4. Sektor za hidrologiju

Odsjek mreže hidroloških stanica

Grupa za hidrometrijska mjerenja i obradu

Odsjek za hidrološke analize

Najznačajniji poslovi koji se vrše u ovoj organizacionoj jedinici odnose se na: osnivanje, izgradnju i opremanje mreže hidroloških stanica (površinskih vodotoka, jezera, mora, podzemnih voda, izvora i vrela); postavljanje instrumentalne opreme za sve vrste hidroloških mjerenja i istraživanja; katastar izvora i voda i osnovnu obradu hidrometrijskih podataka za konstrukciju krivih proticaja i koordinaciju rada sa hidrološkim punktovima; obradu svih geografsko – fizičkih hidroloških veličina po slivovima potrebnih za izradu hidroloških osnova, studija, elaborata, kao i za izradu vodoprivredne osnove i hidroenergetskog potencijala.

Operativne terenske ekipe su izvršile 65 hidrometrijskih mjerenja na vodotocima. Mjerenja i pripremni radovi zahtijevaju dva do tri dana po seriji mjerenja, kojih ima od 3 do 5 u jednom terenskom obilasku. Broj mjerenja je smanjen imajući u vidu broj zaposlenih u Sektoru i raspoloživa sredstva. Obrada podataka se izvršavala u uobičajenim okvirima nakon što nam se predaju godišnji pregledi vodostaja sa kojima se, kako je to redovna praksa, završavaju do kraja prve polovine naredne godine.

Za dugogodišnje serije proticaja po uobičajenom postupku vršimo statističku analizu malih srednjih i velikih voda sa grafičkim prikazom na skali vjerovatnoće. U Softverskom dijelu programa se pristupilo nabavci nove hidrološke baze podataka – **WISKI**, koja se koristi u zemljama Evropske Unije. Predviđena obuka za rad u bazi nije održana obzirom da nisu izmirene finansijske obaveze prema njemačkoj firmi koja je isporučila softver, pa se može reći da se samo dijelom koristi novonabavljena baza.

Predstavnici Sektora su tokom 2013. godine radili na Projektu “Coastal Area Management Programme in Montenegro (**CAMP MNE**)”, Strategy for Integrated Coastal Zone Management of Montenegro. Predstavnici Sektora su imali aktivno učešće u radu Projekta “Adaptacija na klimatske promjene na Zapadnom Balkanu – Priprema Studije o procjeni nedostataka i potreba za uspostavljanje Sistema za rano upozoravanje. Projekat finansira GIZ.

Predstavnici Sektora su tokom 2013. godine radili na Drugom nacionalnom izvještaju Crne Gore o klimatskim promjenama prema okvirnoj konvenciji Ujedinjenih Nacija o klimatskim promjenama, za potrebe UNDP. Tokom 2013. godine Hidrološki sektor je realizovao mnoge projekte, studije i izvještaje za potrebe drugih korisnika.

12.3.5. Sektor za ispitivanje kvaliteta vode i vazduha

Odsjek za kvalitet vazduha

Redovni monitoring kvaliteta vazduha se obavljao u mreži od 7 stanica za kvalitet vazduha, sakupljeno je i obrađeno 2.522 uzoraka sumpor-dioksida, 2.157 uzoraka dima i 709 uzoraka

NO_x, ukupno 5.388 analiza; u mreži 12 stanica za kvalitet padavina sakupljeno je i obrađeno 1.234 uzoraka padavina sa 13.569 analiza; u mreži 5 stanica za kvalitet padavina sakupljeno je i obrađeno 60 uzoraka sedimenta sa isto toliko analiza.

Sektor je imao učešća u projektu UNDP: II nacionalna komunikacija za klimatske promjene i Nacionalni ekološki indikatori; učešće u projektu CAMP za Crnogorsko primorje; realizaciji IPA prekograničnog projekta JASPPeR sa Hrvatskom; realizaciji CSBL projekta sa temom zajedničkog monitoringa Skadarskog jezera sa Albanijom, u organizaciji GIZ; priprema projekta: Ispitivanje referentnih jezera na područje Balkana: Albanija, Kosovo, Makedonija, Srbija i Crna Gora (radni naslov), koji finansira NWE, Norveška; učešće na radionici za pripremu IPA projekata; učešće u Radnoj grupi za kvalitet vazduha i voda, u pregovaračkom procesu za Poglavlje 27 u procesu pridruživanja EU; učešće na UNECE CLRTAP WGSR, EMEP i EB sastancima u Ženevi (april, septembar i decembar); učešće na raznim stručnim radionicama, okruglim stolovima, sastancima iz oblasti životne sredine.

Odsjek za kvalitet voda

U okviru redovne djelatnosti tokom 2013. godine vršena su ispitivanja kvalitativnih karakteristika površinskih i podzemnih voda s ciljem da se prati ekološki status voda.

Ispitivan je kvalitet voda:

- 13 glavnih vodotoka u 4 serije u periodu jun – oktobar i uzeto je 144 uzorka u kojima je odrađeno po 33 fizičko - hemijska i mikrobiološka parametra, odnosno urađeno je 4.750 analiza,
- saprobiološka ispitivanja sprovedena su u 2 serije, jun i avgust i uzeto je 56 uzoraka,
- 3 jezera u 4 serije, sa 11 mjernih mjesta i uzeto je 44 uzorka sa odrađenih 1.450 analiza,
- Skadarskog jezera (Vranjina) preko automatske stanice, koja prati 5 parametara kvaliteta (jednim djelom godine bilo je problema u njenom radu),
- obalnog mora u 4 serije sa 16 mjernih mjesta i urađeno je 64 uzorka, odnosno 960 analiza,
- podzemne vode Zetske ravnice u 3 serije, u karakterističnim hidrološkim uslovima i uzeto je 17 uzoraka i urađeno je 425 analiza.

Podaci o mjerenjima su u obliku Godišnjeg izvještaja dostavljeni primarnim korisnicima: nadležnom Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, Upravi za vode i Agenciji za zaštitu životne sredine. Izvještaj o kvalitetu voda koristi se za izradu Izvještaja o stanju životne sredine u Crnoj Gori, koji donosi Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

U okviru vanrednog programa vršena su ispitivanja voda:

- mora (za JP Morsko dobro) - 85 plaža i 15 kontrolnih tačaka u periodu 17 april - 15 oktobar u 13 serija i urađeno je 1.327 uzoraka, u kojima su se odrađivala 2 mikrobiološka i 4 fizičko-hemijka parametra, tj. urađeno je 7.962 analiza.
- Skadarskog jezera u 3 serije (GIZ- projekat) sa 6 mjernih mjesta, površinsko i dubinsko uzorkovanje, odrađeno je 36 uzoraka, odnosno 828 analiza.
- za ostale korisnika (otpadne i površinske vode) 132 uzorka, u kojima je urađeno 1.580 analiza.

U skladu sa pravilima provjere Akreditaciono tijelo Crne Gore je 5. septembra obavilo kontrolu rada, kao IV posjeta nadzora kvaliteta.

Tokom 2013. godine pripremani su, formatirani i izdavani podaci za potrebe raznih naručioca. Predstavnici Odsjeka su učestvovali se na radionicama, radnim sastancima i konferencijama.

12.3.6. Sektor za seizmologiju

Odsjek za instrumentalnu i inženjersku seizmologiju

Odsjek za analizu i obradu seizmoloških podataka

Specifična i značajna djelatnost Sektora za seizmologiju ZHMS, koja se može akceptirati kao komponenta opšte misije sprječavanja katastrofa i jačanja pripremljenosti društvene zajednice na vanredne situacije uslovljene realizacijom seizmičkog hazarda, treba da bude sadržana u aspektima razvojne politike i planiranja, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom i internacionalnom nivou, što je posebno istaknuto i u „Strategiji iz Jokohame i planu akcija za sigurniji svijet“ koju su definisale članice Ujedinjenih Nacija 1994. godine na Svjetskoj konferenciji o smanjenju prirodnih katastrofa.

Realizacija te misije i aktivnosti Sektora za seizmologiju tokom 2013. godine ostvarivana je kroz primjenu dugoročnog Programa razvoja ove institucije, za potrebe unapređenja ukupnog znanja o geološkim i geofizičkim procesima geneze zemljotresa na teritoriji Crne Gore, kao i njihovog dejstva na objekte i infrastrukturne sisteme, konkretno implementiran kroz ostvarivanje metodološki i tehnički vrlo savremenog i funkcionalnog sistema kontinualnog seizmičkog i geodinamičkog monitoringa prostora Crne Gore, južnih Dinarida i južnog Jadrana, kao i kroz proces stalne analize elemenata seizmičkog hazarda cijele teritorije Crne Gore.

Tokom ovog izještajnog perioda, Sektor za seizmologiju ZHMS, uspješno je realizovao planirani dio Programa dalje modernizacije i osavremenjavanja tehničkih kapaciteta državne mreže seizmoloških stanica namijenjenog seizmičkom monitoringu teritorije Crne Gore, kao i susjednih, seizmički uticajnih regiona.

Dugoročnim Programom razvoja, za 2014. godinu predviđena je nabavka dvije nove akcelerografske stanice za registrovanje oscilacija tla pri dejstvu snažnijih zemljotresa, što je od posebnog značaja za uspješno seizmički sigurno planiranje i projektovanje građevinskih objekata. Stručno usavršavanje službenika i namještenika, kako u zemlji tako i u inostranstvu, kao i njihovo usavršavanje kroz magistarske studije, uspješno je nastavljeno i tokom 2013. godine.

Oba odsjeka u cjelosti su realizovala sve planirane zadatke tokom prethodne godine, a njihova međusobna saradnja je uspješno ostvarivana, što je rezultiralo visokim kvalitetom svih realizovanih obaveza.

Donatorska sredstva (NATO Program nauka za mir i bezbjednost, kao i evropskog fonda za nauku FP7) ostvarena kroz realizaciju dva međunarodna istraživačka projekta (u kojima je Sektor za seizmologiju imao leadersku poziciju među zemljama učesnicama iz regiona cijelog zapadnog Balkana) omogućila su vrlo uspješno ostvarivanje značajnog dijela Programa modernizacije tehničkih kapaciteta ovog Sektora Zavoda. Takva aktivnost će omogućiti da se cjelokupni planirani Program razvoja ove institucije ostvari i prije predviđenog roka, a potrebna budžetska sredstva značajno umanje. Ova donatorska pomoć bila je vrlo korisna i za dopunsko usavršavanje stručnih kadrova Zavoda, za iniciranje i realizaciju drugih istraživačkih projekata, kao i za jačanje stručnih i naučnih veza sa seizmološkim institucijama regiona, Evrope i Svijeta.

12.3.7. Sektor za hidrografiju i okeanografiju

Odsjek za hidrografiju

Odsjek za okeanografiju i mareografiju

Glavne aktivnosti ovog sektora usmjerene su ka obezbjeđivanju podataka neophodnih za sigurnost plovidbe na crnogorskom dijelu Jadranskog mora i Skadarskog jezera. Osim sigurnosti plovidbe, postoji i druga potreba za hidrografskim i okeanografskim podacima, a tiču se pomorske privrede, zaštite životne sredine, kao i njihovo korištenje u naučne svrhe, prije svega za potrebe istraživanja klimatskih promjena. Iz tog razloga, neophodno je vršiti konstantna mjerenja i istraživanja na moru, kako bi se obezbijedio jedan pravilan niz podataka, koji kao takav može poslužiti i domaćim i međunarodnim privrednim i naučnim subjektima.

Početakom 2013. godine ZHMS je konkurisao i dobio na tenderu posao premjera luka i pristaništa za potrebe J.P. "Morsko Dobro" Budva.

Izvršen je premjer i izrada nautičkih planova luka i pristaništa za sledeće lokacije:

- Slovenska plaža,
- Žanjice,
- Prčanj,
- Donja Lastva – Tivat,
- Baošići,
- Krašići.

Takođe, sem ovih lokacija, ZHMS je bio angažovan od strane projektnog biroa "Synthesis", Podgorica, za posao premjera sutomske uvale, gdje je planirana izgradnja luke. Na svim navedenim lokacijama, na kojima je vršen batimetrijski premjer, vršena su mjerenja brzine zvuka, temperature vode i konduktiviteta, koji sem za potrebe premjera, mogu poslužiti kao valjani podaci u budućim okeanografskim elaboratima. Takođe, tokom 2013. godine, postavljena je i nova mareografska stanica u Budvi, tako da ZHMS od sad raspolaže sa tri stalne stanice i jednim prenosnim mareografom.

Projektom prekogranične saradnje sa Hrvatskom, koji finansira EU, dogovorena je i kupovina valagrofa, instrumenta koji služi za mjerenje talasa, što će Crnoj Gori pomoći da ubuduće ima pouzdanije podatke o talasima na mjerenoj lokaciji. Na polju kartografije treba istaći izradu

nautičkih planova za prethodno navedene lokacije, a zatim i ažuriranje karte Boke Kotorske u R = 1:25 000 i pripremi za štampu malih karata u razmjerama R = 1:100 000 i R = 1:300 000. Posebno je zadovoljstvo istaći saradnju sa Norveškim Hidrografskim Institutom, koji je ZHMS donirao najsavremeniji softver za izradu elektronskih navigacijskih karata (NC), **7cs**, čime će i Crna Gora ući u grupu zemalja koja rasplaže najsavremenijim oblikom pomorske kartografije.

Najviše aktivnosti je bilo u izdavačkim poslovima, tačnije ZHMS je priredio i odštampao nekoliko publikacija, neke od njih čak i po prvi put od osamostaljenja države. **Peljar**, ili na engleskom **Pilot**, je najpoznatija i najstandardnija pomorska publikacija, koju je dužna da posjeduje svako pomorska zemlja. Odštampan je i Nautički godišnjak za 2013. godinu, koji služi za astronomsku navigaciju. Jedna od obaveza iz oblasti pomorstva, a koju je ZHMS obavlja kao nasljednik Hidrografskog instituta, jeste i periodična publikacija "Oglasa za pomorce", koja se tiče davanja informacija o svim promjenama na moru, značajnih za sigurnost plovidbe. Treba napomenuti da je štampanje i izdavanje svih ovih publikacija predviđeno međunarodnim standardima i konvencijama, i da je naša zemlja u obavezi da poštuje sve zahtjeve koji se nameću članstvom u međunarodnim organizacijama.

Crna Gora je članica Svjetske hidrografske organizacije (IHO), Međunarodne organizacije za pomorsku signalizaciju (IALA), Međunarodne pomorske organizacije (IMO), kao i potpisnica SOLAS konvencije, Međunarodne konvencije za spašavanje ljudskih života na moru. Time Crna Gora sebi obezbjeđuje epitet zemlje pouzdane za plovidbu, što je od izuzetnog značaja za razvoj nautičkog turizma.

12.3.8. Odjeljenje za informisanje i međunarodnu saradnju

Odjeljenje za informisanje i međunarodnu saradnju je tokom 2013. godine, obavljalo redovne poslove iz oblasti informisanja i međunarodne saradnje, pružajući oslonac svim sektorima u obavljanju njihovih međunarodnih obaveza i sprovođenja projekata. Redovni poslovi su se odnosili i na prezentovanje Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju na domaćim i međunarodnim skupovima, organizovanje radionica, skupova i press konferencija. Ujedno, Odjeljenje je u dogovoru sa rukovodiocima, pripremalo informacije za javnost o djelatnostima Zavoda.

Neke od najvažnijih aktivnosti sprovedenih tokom 2013.godine, odnosile su se na prisustvo na najznačajnijim međunarodnim konferencijama, organizovanje radionica, pripremu dokumentacije potrebne za članstvo u međunarodnim tijelima, prezentovanje najvažnijih aktivnosti ZHMS-a u javnosti:

- Informisanje javnosti o dva značajna datuma / Svjetskom danu voda (22.mart) i Svjetskom danu meteorologije (23.mart),
- Učešće na XII po redu sjednici direktora nacionalnih hidrometeoroloških službi jugoistočne Evrope (ICSEED), održanoj u Sofiji, Bugarskoj, u periodu 18-19. April 2013.,

- Učešće na XVI sesiji Regionalne asocijacije VI / WMO-a i Regionalnoj konferenciji o izazovima i mogućnostima evropskih nacionalnih hidrometeoroloških službi (RECO), koje su se održale u periodu od 11. do 17. septembra 2013. u Helsinkiju, Finska.
- Odjeljenje je pružilo podršku organizaciji Regionalne radionice o hidrološkim prognozama i uticajima klimatskih promjena na vodne resurse, održanoj u Budvi 24-27. oktobra 2013. Radionicu je organizovana od strane norveškog Direktorata za vodne resurse i energiju (NVE) i Republičkog hidrometeorološkog zavoda Srbije,
- Priprema prijedloga projekta za strane donacije;
- Organizacija promocije I izdanja nautičkog vodiča za Jadransko primorje / Peljara,
- Priprema engleske verzije Peljara,
- Pružanje tehničke pomoći u ostvarivanju puno-pravnog članstva u Međunarodnoj hidrografskoj organizaciji (IHO), koja je ostvarena 3. decembra 2013.

12.3.9. Odjeljenje za hidrometeorološki i seizmološki informacioni sistem i održavanje

U Odjeljenju se obavljaju poslovi koji se odnose na održavanje, unapređenje i razvoj jedinstvenog informacionog sistema, kao i poslovi kreiranja, nadzora i upravljanja bazom podataka, postavljanja, održavanja i povezivanja automatske mjerne opreme. U Zavodu se najveći dio poslova obavlja uz korišćenje računarske opreme. Posjedujemo radne stanice na kojim je instaliran Windows XP, Windows 7, kao i Windows 2003 servere i servere sa Linux operativim sistemom, povezane u lokalnu mrežu, sa internet komunikacijom i VPN konekcijom prema Mobilnom operateru.

Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju raspolaže bazom podataka CLIDATA koja obuhvata obrađene i arhivirane nizove podataka za meteorološke stanice, za period 1949–2013, za sve meteorološke elemente. Hidrološka baza podataka **WISKI** implementirana tokom 2009. godine, definisane stanice, nazivi vremenskih serija i agenata, izvršen unos (import) podataka, nedostaju neke software komponente za kompletnu operativnu upotrebu baze. U narednom periodu trebalo bi obezbijediti finansijsku podršku za ovaj dio kao i za nastavak započetog treninga za osoblje.

U toku 2013. godine sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Redovno održavanje sistema za upravljanje meteorološkim i hidrološkim podacima, izrada aplikacija za eksploataciju baze podataka.
- Rad na povezivanju meteorološke baze podataka sa automatskih stanica sa klimatološkom bazom i import istorijskog niza sa automatskih stanica.
- Izrada izvještaja na osnovu zahtjeva korisnika.
- Proširenje aplikacije za vizualizaciju podataka sa automatskih meteoroloških stanica za potrebe web prezentacije.
- Izrada aplikacije za vizualizaciju podataka sa stanice Kotor za potrebe web prezentacije.
- Učestvovanje u pripremi dokumentacije i kreiranju koncepta za lokalni centar za najavu poplava.
- Priprema podataka za drugu Nacionalnu komunikaciju.

- Izvršena zamjena stare neispravne meteo stanice u Budvi, instalirana i konfigurirana nova OTT meteo stanica. Izrađene i implementirane procedure za prikupljanje automatski generisanih depeša na serveru u Zavodu.
- Vršena je redovna kontrola i održavanje svih segmenata ovog sistema.
- Izvršena instalacija i konfiguriranje nove OTT automatske stanice u luci Kotor za potrebe luke. Konfiguriran je server za akviziciju podataka sa AMS. Izrađene su i implementirane procedure za prikupljanje automatski generisanih depeša na serveru u Zavodu.
- Za potrebe Web prezentacije Zavoda izvršena prepravka i dopuna prethodno kreiranog rešenja za vizualizaciju podataka sa automatskih meteoroloških stanica.
- U periodu jun-septembar, kroz projekat WMO/UNISDR, u dva ciklusa izvršena je kalibracija mjernih instrumenata na meteo stanicama, sa u te svrhe predviđenim kalibracionim setom.
- Vršeno stalno praćenje, kontrola rada hardvera i skupa aplikacija i otklanjanje tekućih problema u funkcionisanju sistema za vizualizaciju podataka.
- Izvršen servis (opravka) potpuno ili djelimično havarisanih automatskih meteoroloških stanica u Nikšiću, Ulcinju, Podgorici, Bijelom Polju.
- Vršeno je redovno održavanje i preventivni servis automatskih meteoroloških stanica u Podgorici, Žabljaku, Nikšiću, Pljevljima, Kolašinu, Baru, Herceg Novom, Ulcinju, Bijelom Polju i Kotoru.
- Vršen je backup prikupljenih podataka sa pomenutih stanica. Rađeno je na povezivanju baze podataka sa automatskih stanica sa klimatološkom bazom u cilju automatskog importa i import istorijskog niza.
- Kreiranje koncepta za lokalni centar za najavu poplava.

12.3.10. Centar za informatiku i održavanje

U toku 2013. godine je:

- Instaliran i konfigurisan antivirusni program KAV na svim Windows serverima i desktopovima.
- Konfigurisan i testiran novi FTP server.
- Konfigurisana dva nova servera OS Linux (Ubuntu, OpenSUSE) za potrebe implementacije nove verzije WRFNMM 3.5 numeričkog modela.
- Vršeni su i poslovi na održavanju postojeće opreme. Zamjenjena su napajanja i oprema (novom računarskom opremom ili korišćenom, koja je mogla biti adekvatna zamjena) kako u prostorijama upravne zgrade zavoda tako i na meteorološkim stanicama na teritoriji cijele Crne Gore.

12.3.11. Služba za opšte poslove i finansije

Kancelarija za pravne poslove

Normativno-pravni, stručno-izvršni, administrativni i drugi poslovi

- Pripremljen i izrađen Predlog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji novoosnovanog organa, usklađen sa novim Zakonom o državnim službenicima i namještenicima („Sl. List CG,, br. 39/11, 50/11 i 66/11).
- Vršeni su poslovi zastupanja Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju pred sudovima i drugim državnim organima u sudskim i drugim postupcima u više predmeta;
- Sproveden je prvostepeni upravni postupak po zahtjevima stranaka za slobodan pristup informacijama, koje su u posjedu Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju, u 8 predmeta, u kojima je izrađeno i donijeto 8 rješenja kojima se dozvoljava pristup informacijama i dostavljene tražene informacije;
- Pripremljeno je i izrađeno više ugovora zaključenih između Zavoda i drugih subjekata radi ostvarivanja raznih oblika saradnje, kao i ugovora o djelu sa honorarnim osmatračima i drugim licima. Posebno je izrađen veliki broj ugovora iz javnih nabavki;
- Pripremljene su i sprovedene procedure javnog oglašavanja i zapošljavanja, odnosno raspoređivanja službenika i namještenika Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju, u skladu sa važećim aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji za popunu 8 radnih mjesta po internom oglasu objavljenom 29.07.2013. godine, za popunu 2 radna mjesta po internom oglasu objavljenom 16.07.2013. godine, i za popunu 4 radna mjesta po javnom oglasu objavljenom 07.10.2013. godine;
- Izrađen je velik broj pojedinačnih akata o ostvarivanju prava iz službeničkih odnosa zaposlenih;
- Pripremljeni su predlozi za ocjenjivanje i napredovanje službenika i namještenika Službe za 2012. godinu;
- Vođene su evidencije iz oblasti rada i službeničkih odnosa i ažurirana je elektronska baza podataka za CKE (Centralnu kadrovsku evidenciju) kroz KIS aplikaciju;
- Realizovan je veći broj obuka kod Uprave za kadrove, u skladu sa godišnjim Planom i programom stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika;
- Sproveden je postupak odjavljivanja i ponovnog prijavljivanja svih zaposlenih na penzijsko osiguranje, zbog reorganizacije, odnosno statusne promjene nastale osnivanjem novog organa - Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju, kao i postupci prijavljivanja i odjavljivanja službenika i namještenika kod nadležnih ustanova povodom zasnivanja i prestanka radnog odnosa, za sve koji su zasnovali radni odnos u 2013. godini, odnosno kojima je prestao radni odnos u 2013. godini;
- Pripremani su podaci za obračun zarada, naknada i drugih primanja zaposlenih u 2013 godini.
- Vršeni su poslovi prijema, raspoređivanja, evidentiranja, razvođenja i arhiviranja akata i predmeta (kancelarijsko poslovanje) kurirski poslove i poslovi održavanja čistoće;

U prvostepenom upravnom postupku, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju je u toku 2013. godine, donio:

- 8 rješenja kojima se dozvoljava pristup informacijama na osnovu podnijetih zahtjeva, po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama;

Postupajući po podnijetim zahtjevima za izdavanje uvjerenja-potvrda, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju je u toku 2013. godine, izdao 63 potvrde ili uvjerenja po zahtjevima o podacima o kojima se vode službene evidencije, po članu 165 ZUP-a.

Kancelarija za računovodstveno-finansijske poslove

U Kancelariji za računovodstveno-finansijske poslove tokom 2013.godine vršeni su sledeći poslovi:

- Pripremljen je nacrt Budžeta za 2014. godinu koji se odnosi na predračun potrebnih budžetskih sredstava za rad Zavoda;
- Pripremljeni su i dostavljeni Kvartalni izvještaji o neizmirenim obavezama za 2013. godinu Državnom trezoru;
- Usaglašeno je knjigovodstveno i stvarno stanje imovine i obaveza;
- Sastavljen je i dostavljen Završni račun za 2013. godinu Državnom trezoru;
- Popunjen i dostavljen Obrazac o realizaciji programskog budžeta za 2013.godinu Državnom trezoru;
- Obezbijeđeno je obavljanje unutrašnje revizije od strane jedinice unutrašnje revizije drugog subjekta, na osnovu Sporazuma o povjeravanju poslova unutrašnje revizije broj 13-184/16 od 07.03.2013. godine;
- Pripremljen je i dostavljen Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije za 2013. godinu (GI-UR) Direktoratu za centralnu harmonizaciju;
- Obrađene su i predate poreske prijave poreza na dodatu vrijednost za cijelu 2013. godinu Poreskoj upravi;
- Obrađeni su i predati IOPPD obrasci (Izvještaj o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima) za 2013. godinu Poreskoj upravi;
- Pripremljen je i dostavljen Godišnji izvještaj o investicijama u osnovna sredstva za 2013. godinu Zavodu za statistiku;
- Pripremljen je i dostavljen izvještaj Stanje neizmirenih obaveza za 2013. godinu i ranijih godina koje su na dan 31.12.2013. godine ostale neizmirene Direktoratu državnog trezora;
- Pripremljen je i dostavljen Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola, Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, za 2013. godinu Centralnoj jedinici za harmonizaciju;
- Pripremljeni i dostavljeni kvartalni izvještaji o realizaciji preporuka i mjera iz Akcionog plana za 2013.godinu Državnom trezoru;
- Izrada Godišnjeg izvještaja o javnim nabavkama za 2012. godinu i dostavljanje istog nadležnom organu uprave;
- Izrada Plana javnih nabavki za 2013. godinu;
- Izrada periodičnih izvještaja za potrebe Ministarstva finansija;

- Tokom 2013. godine sprovedene su odgovarajuće procedure javnih nabavki, uz primjenu metoda koje predviđa Zakon o javnim nabavkama, u cilju izbora najpovoljnijih ponuđača za zaključivanje ugovora o poslovnoj saradnji (6 otvorenih postupaka javne nabavke, 33 šopinga);
- Praćenje realizacije međunarodnih projekata i drugih međunarodnih aktivnosti u kojima učestvuje Zavod i vođenje odgovarajuće evidencije;
- Po nalogu MONSTAT-a urađen je Kompleksni izvještaj državnih i neprofitnih institucija za 2011. godinu;
- Priprema i dostavljanje podataka za obračun plata, naknada i drugih primanja službenika i namještenika Zavoda;
- Priprema zahtjeva za blagovremeno korišćenje sredstava za namjene predviđene Budžetom i finansijskim planom, odnosno stvaranje materijalnih uslova za nesmetano sprovođenje predviđenih aktivnosti u instituciji itd.